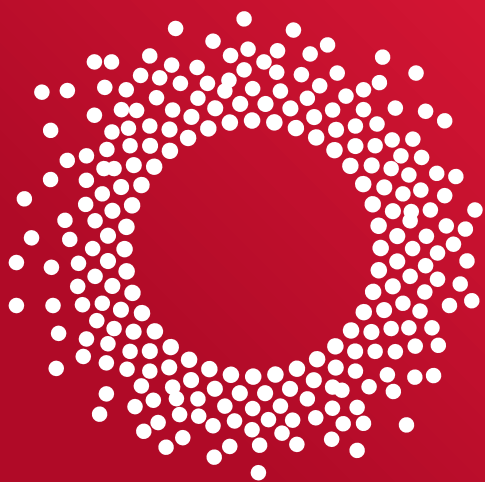

Konsolidovani godišnji izveštaj
o poslovanju za 2014. godinu

mts
Tvoj svet

Telekom Srbija

Konsolidovani godišnji izveštaj
o poslovanju "Telekom Srbija" a.d.
Beograd za 2014. godinu

Telekom Srbija

SADRŽAJ

01 Kratak prikaz

Preduzeće za telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d. i povezana pravna lica	7.
Uvodna reč generalnog direktora.....	10.

02 Razvoj i okruženje

Istorijat	13.
Tržište	16.

03 Korporativno upravljanje

Korporativni organi i Sistem korporativnog upravljanja.....	31.
---	-----

04 Poslovanje

Strategija	37.
Usluge	39.
Investicije.....	47.
Korisnici.....	53.
Zaposleni.....	61.
Izveštaj o korporativnoj i društvenoj odgovornosti.....	68.
Upravljanje rizicima	76.

05 Finansijski rezultati

Konsolidovani izveštaj	78.
Finansijski izveštaji Matičnog društva i povezanih pravnih lica.....	80.

01

Kratak prikaz

PREDUZEĆE ZA TELEKOMUNIKACIJE „TELEKOM SRBIJA“ a.d. I POVEZANA PRAVNA LICA

PREDUZEĆE ZA TELEKOMUNIKACIJE TELEKOM SRBIJA a.d., BEOGRAD

Javno preduzeće PTT saobraćaja „Srbija“, Beograd (JP PTT ili JP PTT saobraćaja „Srbija“) je dana 23. maja 1997. godine osnovalo Preduzeće za telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d., Beograd (u daljem tekstu: Telekom Srbija ili Društvo ili Matično društvo) i tom prilikom prenelo Društvu sva sredstva telekomunikacija, isključujući nekretnine i određena druga sredstva i obaveze. Društvo je registrovano 29. maja 1997. godine kao akcionarsko društvo, osnovano na neodređeno vreme.

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima („Sl. glasnik RS,“ br. 36 od 27. maja 2011. godine i br. 99 od 27. decembra 2011. godine), Skupština akcionara Društva je 2012. godine usvojila Statut kojim se utvrđuje da su organi Društva: Skupština, Nadzorni odbor i Izvršni odbor.

Osnovna delatnost Društva je pružanje telekomunikacionih usluga, od kojih su najznačajnije usluge domaćeg i međunarodnog telefonskog saobraćaja, fiksne telefonske usluge, tranzitiranje saobraćaja, prenos podataka, zakup linija, usluge na celom mrežnom području, dodatne usluge u oblasti mobilne telefonije, fiksne usluge, Internet i multimedijalne usluge. Pretežna delatnost Društva, saglasno važećoj nomenklaturi delatnosti, delatnost je kablovskih telekomunikacija.

Društvo takođe pruža usluge u oblasti zakupa, izgradnje, upravljanja i zaštite telekomunikacione infrastrukture, izdaje telefonske imenike, pruža usluge poziva preko operatera i usluge korišćenja elektronskog imenika u oblasti fiksnih telefonskih usluga.

Društvo poseduje licencu za mobilnu telefoniju (GSM/GSM1800 i UMTS/IMT-2000) od 2006. godine. U 2007. godini Društvo je obnovilo licencu za fiksnu telefoniju. Od 2009. godine Društvo poseduje licencu za fiksni bežični pristup (CDMA).

Pored navedenih Licenci, Društvo je upisano u evidenciju operatora koju vodi Regulatorna agencija za elektronske komunikacije i poštanske usluge (Ratel) i za usluge pristupa širokopoljnoj mreži, Internet usluge, usluge distribucije medijskih sadržaja i dr.

U skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama („Sl. glasnik RS“ br. 44, od 30. juna 2010. godine, br. 60 od 10.07.2013. godine – Odluka Ustavnog suda i br. 62 od 13. juna 2014. godine) a u okviru aktivnosti na podsticanju konkurencije na tržištu telekomunikacija u Republici Srbiji, primenom instrumenata tržišne regulacije, Ratel je 07.07.2011. godine doneo Odluku o određivanju tržišta podložnih prethodnoj regulaciji kojim je utvrdio o devet tržišta prethodne regulacije (TPR). Na osnovu izvršenih analiza ovih TPR, Ratel je krajem 2011. godine doneo rešenja kojima je Društvo određeno za operatora sa značajnom tržišnom snagom (ZTS) na osam od ukupno 9 TPR, i to na: I – maloprodajnom tržištu pristupa javnoj telefonskoj mreži na fiksnoj lokaciji, II – veleprodajnom tržištu originacije poziva u javnoj telefonskoj mreži na fiksnoj lokaciji, III – veleprodajnom tržištu terminacije poziva u javnoj fiksnoj mreži, IV – veleprodajnom tržištu (fizičkog) pristupa elementima mreže i pridajućim sredstvima (uključujući deljeni i potpuni raščlanjeni pristup lokalnoj petlji, V – veleprodajnom tržištu širokopoljnog pristupa, VI – veleprodajnom tržištu iznajmljenih linija, VII – veleprodajnom tržištu terminacije poziva u mobilnoj mreži i VIII – maloprodajnom tržištu javno dostupne telefonske usluge sa fiksne lokacije. Na svakom od navedenih TPR, Telekomu Srbija su nametnute i odgovarajuće regulatorne obaveze: objavljivanje određenih podataka u formi standardne ponude, nediskriminatorno postupanje, omogućavanje pristupa i korišćenje elemenata mreže i pripadajućih sredstava, kontrola cena, primena troškovnog računovodstva, zabrana obračunavanja prekomernih cena, tarifna kontrola, i dr.

Telekom Srbija je akcionarsko društvo čiji se upisani, izdati i uplaćeni akcijski kapital sastoji od 1.000.000.000 običnih akcija.

Telekom Srbija na dan 31. decembra 2014. godine ima učešće u kapitalu sledećih povezanih pravnih lica:

- „Telekomunikacije Republike Srpske“ a.d. Banja Luka, Republika Srpska, odnosno, „Mtel“ a.d. Banja Luka (65% akcijskog kapitala);
- Društvo za telekomunikacije „mtel“ DOO, Podgorica, Crna Gora (51% kapitala);
- Privredno društvo za održavanje i obezbeđivanje objekata, imovine i druge usluge „Telus“ akcionarsko društvo, Beograd, Republika Srbija (100% akcijskog kapitala);
- Društvo za telekomunikacije „FiberNet“ DOO., Podgorica, Crna Gora (100% kapitala);
- TS:NET B.V., Amsterdam, Holandija (100% kapitala);
- Društvo za telekomunikacije „HD-WIN“ d.o.o., Beograd, Republika Srbija (51% kapitala);
- Dunav banka a.d. Beograd, Republika Srbija (55,79% akcijskog kapitala); i
- Dimedia Group SA, Ženeva (50% akcijskog kapitala).

	Procenat učešća
„Mtel“ a.d. Banja Luka	65%
„mtel“ DOO Podgorica	51%
„Telus“ a.d. Beograd	100%
„FiberNet“ DOO Podgorica	100%
TS:NET B.V. Amsterdam	100%
„HD-WIN“ d.o.o. Beograd	51%
„Dunav banka“ a.d. Beograd	55,79%
Dimedia Group SA, Ženeva	50%

POVEZANA PRAVNA LICA

TELEKOMUNIKACIJE REPUBLIKE SRPSKE akcionarsko društvo, Banja Luka (Bosna i Hercegovina)

„Telekomunikacije Republike Srpske“ akcionarsko društvo Banja Luka (dalje u tekstu: Mtel) ima sedište u Banja Luci, Republika Srpska. Puni poslovni naziv društva je Telekomunikacije Republike Srpske akcionarsko društvo Banja Luka, a koriste se i dodatna dva skraćena poslovna imena: Mtel a.d. Banja Luka i Telekom Srpske a.d. Banja Luka.

Osnovna delatnost Mtel-a je pružanje telekomunikacionih usluga, od kojih su najznačajnije usluge domaćeg i međunarodnog telefonskog saobraćaja. Pored toga, Mtel nudi i širok spektar ostalih telekomunikacionih usluga, uključujući ostale usluge fiksne i mobilne telefonije, prenos podataka, zakup linija, privatni vodovi, usluge na celom mrežnom području, dodatne usluge u oblasti mobilne telefonije, internet i multimedijalne usluge. Mtel, takođe, pruža usluge u oblasti zakupa, izgradnje, upravljanja i zaštite telekomunikacione infrastrukture.

DRUŠTVO ZA TELEKOMUNIKACIJE „mtel“ DOO., PODGORICA (Crna Gora)

U konzorcijumu sa Ogalar B.V., Amsterdam, „Telekom Srbija“ a.d. je 2007. godine dodeljena posebna licenca za građenje, posedovanje i eksploataciju mobilne javne telekomunikacione mreže i pružanje mobilnih javnih telekomunikacionih usluga, kao i licenca za pružanje javnih telekomunikacionih servisa putem fiksnog bežičnog pristupa (WIMAX) u Crnoj Gori. U cilju stvaranja uslova za pružanje usluga za koje je dodeljena pomenuta licenca, dana 4. aprila 2007. godine, osnovano je novo pravno lice, Društvo za telekomunikacije „mtel“ DOO Podgorica (u daljem tekstu: mtel).

Po dobijanju licence za rad, mreža mobilne telefonije je podignuta u roku od 77 dana.

Osnovna delatnost mtel je pružanje telekomunikacionih usluga, u oblasti mobilne i

fiksne bežične telefonije, kao i internet usluga.

PRIVREDNO DRUŠTVO ZA ODRŽAVANJE I OBEZBEĐIVANJE OBJEKATA, IMOVINE I DRUGE USLUGE „TELUS“ akcionarsko društvo, BEOGRAD (Srbija)

U okviru registrovane delatnosti, Privredno društvo za održavanje i obezbeđivanje objekata, imovine i druge usluge „Telus“ akcionarsko društvo (u daljem tekstu: Telus), pruža usluge:

- obezbeđivanja objekata i imovine (fizičko tehničko obezbeđenje - FTO, protiv požarna zaštita - PPZ i pratnje novca),
- održavanja higijene poslovnog prostora i objekata i
- angažovanja izvršilaca na pomoćnim i fizičkim poslovima.

U 2013. godini izvršena je planirana implementacija standarda kvaliteta ISO 14001 – Sistem upravljanja zaštitom životne sredine.

DRUŠTVO ZA TELEKOMUNIKACIJE „FiberNet“ DOO, PODGORICA (Crna Gora)

Osnovna delatnost Društva za telekomunikacije „FiberNet“ d.o.o. (u daljem tekstu: FiberNet) je izgradnja, posedovanje, eksploatacija i održavanje transportne i telekomunikacione mreže, kao i pružanje telekomunikacionih servisa.

Namena izgrađene komunikacione mreže je obezbeđivanje transportnih kapaciteta za provajdere komunikacionih usluga na teritoriji Crne Gore, kao i povezivanje sa inostranim telekomunikacionim mrežama.

TS:NET B.V., AMSTERDAM (Holandija)

Osnovna delatnost privrednog društva TS:NET, B.V., sa sedištem u Amsterdamu, Holandija (u daljem tekstu: TS:NET, B.V. ili društvo) je iznajmljivanje telekomunikacione opreme i obavljanje drugih pratećih delatnosti, u cilju stvaranja uslova za

izgradnju i eksploataciju međunarodne transportne mreže Matičnog društva.

DRUŠTVO ZA TELEKOMUNIKACIJE „HD-WIN“ d.o.o., BEOGRAD (Srbija)

Društvo za telekomunikacije HD-WIN d.o.o. Beograd (u daljem tekstu: HD-WIN ili društvo ili Arenasport) bavi se proizvodnjom i emitovanjem TV kanala Arena Sport i produkcijom sportskih događaja u regionu.

DUNAV BANKA a.d. BEOGRAD (Srbija)

Dunav banka a.d. Beograd (dalje u tekstu: Dunav banka) bavi se bankarskim poslovima – ostalim monetarnim posredovanjem.

Društvo je nakon sprovedenog postupka istovremenog smanjenja i povećanja osnovnog kapitala Dunavbanke od strane Skupštine navedene banke, na osnovu Ugovora o upisu, zaključenog decembra 2014. godine sa Kompanijom Dunav osiguranje i Dunav RE i nakon izvršene uplate u postupku povećanja osnovnog kapitala steklo vlasništvo nad 55,79% akcija Dunav banke.

Na opisani način stvoreni su preduslovi za započinjanje pružanja usluga mobilnog bankarstva korisnicima telekomunikacionih usluga Društva.

DIMEDIA GROUP SA, ŽENEVA (Švajcarska)

Dimedia Group SA, Ženeva, Švajcarska (u daljem tekstu: Dimedia) bavi se svim aktivnostima u oblasti telekomunikacija i multimedije, uključujući prodaju i proizvodnju softvera, kao i ulaganje i učestvovanje u svim društvima, švajcarskim i inostranim, aktivnim u istoj oblasti.

Društvo je po osnovu zaključenog ugovora o prodaji akcija, marta 2014. godine steklo vlasništvo na 50% akcija društva Dimedia, u cilju obezbeđivanja efikasnog pristupa potencijalnim tržištima radi povećanja broja korisnika najsavremenijih vrsta telekomunikacionih usluga.

UVODNA REČ GENERALNOG DIREKTORA

Poštovani,

Svesni okruženja u kome poslujemo sa jedne strane, ali pre svega vođeni ambicijom oličenoj u našoj misiji i viziji sa druge strane, predano smo nastojali u toku 2014. godine da ostvarimo poslovne ciljeve u uslovima sve oštrije konkurencije na tržištu. Rezultati koje smo ostvarili opravdavaju umereno zadovoljstvo i ohrabruju nas da u narednom periodu postavimo još ambicioznije ciljeve u pogledu unapređenja iskustava naših korisnika i zadovoljstva zaposlenih i akcionara.

U toku 2014. godine doneli smo novi Strateški poslovni plan za naredni trogodišnji period kojim su definisani strateški ciljevi i poslovna strategija u svim oblastima poslovanja, radi jačanja tržišne pozicije, unapređenja organizacione efektivnosti i efikasnosti i poboljšanja poslovnih performansi. Strateško usmerenje za naredni period određuje odgovore na glavne izazove sa kojima se Matično društvo i povezana pravna lica suočavaju kroz stabilizaciju osnovne delatnosti, transformaciju i unapređenje modela poslovanja i korporativnog upravljanja i obezbeđivanje leaderske pozicije u inovacijama ulaskom na nove segmente tržišta.

Održali smo kontinuitet rasta neto dobiti i ostvarili rast EBITDA, kako na nivou Društva, tako i na konsolidovanom nivou. Tome je prvenstveno doprineo veći rast poslovnih prihoda od rasta poslovnih troškova. Pri tome smo značajno smanjili zaduženost Društva, uredno izmirivali sve obaveze prema poveriocima i obezbedili finansijsku stabilnost poslovanja.

U mobilnoj telefoniji ostvarili smo blagi rast broja korisnika i održali trend značajne promene strukture u korist postpaid korisnika, zahvaljujući ponudi usluga i mobilnih telefona i uređaja, uz poboljšanje kvaliteta mreže i usluga. Uspeli smo da zaustavimo pad prihoda u mobilnoj telefoniji zabeležen u 2013. godini i ostvarimo blagi rast u toku 2014. godine.

U fiksnoj telefoniji uvedena je mogućnost prenosivosti broja, što je dodatno uticalo na globalni trend pada broja korisnika i saobraćaja. Suočeni sa potrebom da adekvatno reagujemo na uvođenje prenosivosti broja, održimo profitabilnost poslovanja ali i stabilnost baze korisnika, u avgustu 2014. godine u potpunosti smo redefinisali tarifni sistem u fiksnoj telefoniji što je podrazumevalo blago povećanje mesečne naknade i uvođenje jedinstvene tarife za nacionalne pozive u fiksnoj telefoniji. Pri tome smo istovremeno uveli znatno bogatiju ponudu paketa integrisanih usluga (BOX paketi) prilagođenu različitim potrebama korisnika. Održan je trend stabilnog rasta broja broadband i IPTV korisnika, čemu je doprinelo unapređenje ponude IPTV i dodatnih usluga od kojih očekujemo značajno veće efekte u narednom periodu.

Naročito smo zadovoljni rezultatima prodaje BOX paketa, koji pokazuju da sve bolje koristimo potencijal jedinstvene ponude i da je BOX postao dominantan brend koji nas diferencira u odnosu na konkurenciju.

Održali smo nivo ulaganja u 2014. godini radi poboljšanja kvaliteta mreže i postojećih usluga i stvaranja uslova za uvođenje novih usluga. Obezbedili smo tehnološke uslove za uvođenje četvrte generacije mobilne telefonije, koja će, nakon nedavne dodele frekvencija od strane

regulatora, uskoro biti dostupna našim korisnicima u Srbiji. Izvršili smo značajna ulaganja u stvaranje osnove za pružanje naprednijih multimedijalnih usluga. Započeli smo velike projekte transformacije poslovnih procesa koji za krajnji cilj imaju smanjenje troškova, veću efikasnost poslovanja i bolje iskustvo naših korisnika.

U toku 2014. godine ostvarili smo značajne promene u pogledu širenja na druga tržišta i ulaska u nove oblasti poslovanja. Tu pre svega mislimo na pružanje različitih usluga našoj dijaspori u svetu kroz različite poslovne modele. Prve rezultate očekujemo tokom 2015. godine.

U skladu sa strateškim opredeljenjima za razvoj novih usluga i osvajanje novih segmenata tržišta koja nisu tradicionalna za telekomunikacione operatore, krajem 2014. godine postali smo većinski akcionar Dunav banke, čime smo ušli u novu oblast poslovanja sa ciljem da korisnicima ponudimo širok spektar novih usluga, prvenstveno zasnovanih na sinergiji bankarskih i telekomunikacionih usluga.

Povezano pravno lice "Mtel" a.d. Banja Luka akviziralo je 65% akcija društva Logosoft iz Sarajeva u cilju proširenja poslovanja i ponude integrisanih usluga na tržištu Federacije BiH.

Povezano pravno lice "Mtel" d.o.o. Podgorica u toku 2014. godine u potpunosti je izdvojilo iz svog poslovanja (*outsourcing*) poslove upravljanja i održavanja celokupne mrežne i IT infrastrukture u cilju povećanja efikasnosti i smanjenja troškova poslovanja.

Očekujemo nove i još teže izazove u narednoj godini u uslovima oštre konkurencije u svim segmentima poslovanja i opštim društveno-ekonomskim prilikama. Na te izazove ćemo odgovoriti doslednošću u realizaciji planiranih projekata i ostvarivanju postavljenih strateških poslovnih ciljeva. Planiramo da povećamo obim investicija, kako bi unapredili kvalitet mreže i poslovnih procesa, tako da našim korisnicima pružimo kontinuirano poboljšanje iskustva u korišćenju naših usluga.

Nastojaćemo da ostvarujemo sinergiju sa našim povezanim pravnim licima u svim segmentima

poslovanja. Unapređenje korporativnog upravljanja na nivou čitave grupe treba da donese čitav niz pozitivnih efekata kroz poboljšanje poslovnih rezultata Matičnog društva i povezanih pravnih lica i očuvanje poverenja investitora, smanjenje troškova, povećanje vrednosti društava, podsticaj menadžmentu za ostvarivanje ciljeva koji su u interesu akcionara i organizacije, kao i smanjenje rizika u poslovanju.

Ambiciozni ciljevi koje smo postavili zahtevaće posvećeno angažovanje svih zaposlenih, ali će naročito menadžmentu predstavljati izazove u pogledu optimalnog iskorišćenja raspoloživih resursa i poboljšanja operativnih performansi u svim segmentima poslovanja. Očuvanje pozicije vodećeg regionalnog telekomunikacionog operatora obavezuje nas da blagovremeno donosimo najbolje odluke na svim nivoima upravljanja.

Kao i svih prethodnih godina, nastaviceemo da delujemo kao društveno odgovorna kompanija na svim tržištima na kojima poslujemo, ostvarujući proaktivnu saradnju i podršku društvenoj zajednici.

Koristim priliku da se zahvalim našim korisnicima koji nam ukazuju poverenje i koje doživljavamo kao najvažniji deo našeg poslovnog uspeha. Takođe se zahvaljujem svim našim zaposlenima, akcionarima, poslovnim partnerima i svima koji dele našu viziju da budemo prvi izbor korisnika na svim tržištima na kojima nastupamo, pružajući usluge najvišeg kvaliteta u skladu sa savremenim tehnološkim trendovima.

Verujem da ćemo i u budućnosti nastaviti da delimo iste vrednosti i uverenja.

Srdačno

Predrag Ćulibrk
Generalni direktor Telekom Srbija a.d. Beograd

02

Razvoj i okruženje

ISTORIJAT

Telekom Srbija

Maj 1997. - Javno preduzeće PTT saobraćaja „Srbija“ (u daljem tekstu: JP PTT) osnovalo je, u formi jednočlanog akcionarskog društva, Preduzeće za telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d. (dalje u tekstu: Telekom Srbija ili Društvo ili Matično društvo).

Jun 1997. - U okviru privatizacije dela kapitala, 49% akcija prodato je kompaniji STET INTERNATIONAL NETHERLANDS N.V., holandskoj filijali italijanske telekomunikacione kompanije Telecom Italia (29% akcija) i grčkoj telekomunikacionoj kompaniji HELLENIC TELECOMMUNICATIONS ORGANIZATION S.A. (OTE) (20% akcija).

Februar 2003. - Zaključen je ugovor na osnovu koga je JP PTT otkupio celokupan paket akcija Telekom Srbija, u vlasništvu Telecom Italia, i stekao ukupno 80% akcija Telekom Srbija, dok je preostali iznos od 20% akcija ostao u vlasništvu OTE.

Septembar 2010. - Na osnovu Zaključka Vlade Republike Srbije, 05 - broj 023-6816, od 21. septembra 2010. godine i Odluke Upravnog odbora JP PTT, od 20. septembra 2010. godine, o prenosu, bez naknade, akcija Telekom Srbija na Republiku Srbiju, JP PTT i Vlada Republike Srbije su 24. septembra 2010. godine zaključili Ugovor o prenosu bez naknade akcija Telekom Srbija – Poklonu. Zaključenjem ovog ugovora, Republika Srbija je postala većinski vlasnik Telekom Srbija i stekla pravo svojine na 80% akcija u Telekom Srbija, dok je 20% akcija ostalo u vlasništvu OTE.

Decembar 2011. – Skupština akcionara Telekom Srbija donela je dana 16. decembra 2011. godine Odluku o sticanju sopstvenih akcija, koje su bile u posedu OTE, kao manjinskog akcionara Društva, dok je, polazeći od navedene odluke dana 29. decembra 2011. godine Skupština akcionara odobrila i zaključenje Ugovora o prodaji akcija između Telekoma Srbija i OTE Grčka., koji je dana 30. decembra 2011. godine i zaključen.

Januar 2012. – Dana 25. januara 2012. godine u

potpunosti su isplaćena sredstva na ime udela manjinskog akcionara OTE u kapitalu Društva. Nakon ovog datuma, Telekom Srbija je postao vlasnik 20% akcija Društva (sopstvene akcije).

Maj 2012. - Odlukom Vlade Republike Srbije o prenosu akcija bez naknade građanima - nosiocima prava, zaposlenima i bivšim zaposlenima Preduzeća za telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d. Beograd, od 27. aprila 2012. godine, a u skladu sa Zakonom o pravu na besplatne akcije i novčanu naknadu koju građani ostvaruju u postupku privatizacije („Sl. glasnik RS“, br. 123/07 i 30/10) utvrđen je postupak i način prenosa besplatnih akcija Telekom Srbija na građane, kao nosioce tog prava, zaposlene i bivše zaposlene Telekom Srbija, uključujući zaposlene i bivše zaposlene JP PTT i njihove pravne prethodnike, i na osnovu iste izvršena podela besplatnih akcija. Nakon podele besplatnih akcija došlo je do promene strukture vlasničkog kapitala Telekom Srbija, tako da je udeo Republike Srbije 58,11%, Telekom Srbija 20%, građani Srbije stekli su 14,95%, a zaposleni i bivši zaposleni su stekli 6,94% akcija Telekom Srbija.

Januar 2015. – Stupio je na snagu Zakon o izmenama i dopunama zakona o privrednim društvima („Sl. glasnik RS“, br. 5/2015) i odnosi se na obavezu otuđenja/poništenja sopstvenih akcija. U skladu sa izmenama i dopunama, Društvo može da raspolaže sopstvenim akcijama nakon roka propisanog Zakonom o privrednim društvima (tri godine nakon sticanja sopstvenih akcija).

Februar 2015. – Društvo je objavilo poziv za dostavljanje ponuda za usluge menadžment konsaltinga u vezi profesionalne podrške u određivanju modela privatizacije.

Mtel

Javno osnovno državno preduzeće za telekomunikacije Republike Srpske, Banja Luka, registrovano je na dan 20. decembra 1996. godine i do 12. decembra 2002. godine poslovalo je kao preduzeće u potpunom državnom vlasništvu, kada je izvršena vlasnička transformacija u akcionarsko društvo, kao i promenjen naziv u Telekomunikacije Republike Srpske, a.d. Banja Luka.

Do kraja 1996. godine, poštanske, telegrafске

i telefonske usluge u Republici Srpskoj su se obavljale u sklopu jednog preduzeća – Jedinstvenog javnog preduzeća PTT saobraćaja Republike Srpske.

Od 01. januara 1997. godine, u skladu sa odredbama Zakona o sistemima veza, radio-saobraćaju i poštanskom, telegrafskom i telefonskom saobraćaju, izvršena je podela na dva nova preduzeća, JODP Telekom Srpske i JODP Srpske Pošte.

U toku 2002. godine, na osnovu Zakona o privatizaciji u Republici Srpskoj i Odluke Vlade Republike Srpske, 20,0% državnog kapitala Preduzeća je privatizovano putem vaučer ponude, od čega se na Privatizaciono-investicione fondove odnosilo 10,5%, a na fizička lica 9,5%. Preostalih 80,0% (državni kapital 65,0%, Fond penziono-invalidskog osiguranja 10,0% i Fond za restituciju 5,0%) se privatizovalo po Posebnom privatizacionom programu Vlade Republike Srpske, u skladu sa Zakonom o privatizaciji državnog kapitala u preduzećima. Rešenjem Osnovnog suda u Banjaluci od 12. decembra 2002. godine, upisana je promena imena u Telekomunikacije RS, a.d. Banja Luka i statusna promena. Na osnovu Rešenja Osnovnog suda u Banjaluci od 28. juna 2007. godine, upisana je statusna promena – vlasnička transformacija prodajom ukupnog dela državnog kapitala preduzeću Telekom Srbija, a.d. Beograd.

Kupovinom 65,0% državnog kapitala, Telekom Srbija postaje većinski vlasnik Mtel-a, sa sledećom strukturom kapitala:

- Telekom Srbija, a.d. Beograd, Srbija – 65,0%;
- Penzijski rezervni fond a.d., Banja Luka – 10,0%;
- Zepter fond, a.d. Banja Luka – 5,1%;
- Fond za restituciju Republike Srpske, a.d. Banja Luka – 5,0%;
- Ostali akcionari – 14,8%.

Mtel je vlasnik 49% udela u Društvu za telekomunikacije „mtel“ DOO Podgorica.

Do 31. januara 2014. godine Mtel je bio vlasnik sa 100% udela vlasništva u povezanom pravnom licu TTInženjering d.o.o. Banja Luka, kada je rešenjem okružnog privrednog suda u Banjaluci registrovana statusna promena, spajanje uz pripajanje povezanog pravnog lica TTInženjering d.o.o. Banja Luka matičnom društvu Mtel a.d. Banja Luka.

Od 01. oktobra 2014. godine Mtel je kupovinom stekao 65% udela u društvu Logosoft d.o.o. Sarajevo, koja je sredinom decembra 2014. godine, tržištu Federacije BiH ponudila integrisanu uslugu sa uključenom mobilnom telefonijom.

Mtel je 01. jula 2014. godine osnovao novo privredno društvo Mtel Austria sa sedištem u Beču, sa 100% udela vlasništva, a s ciljem pružanja telekomunikacionih usluga u toj zemlji. Mtel Austrija će poslovati kao MVNO (mobilni virtuelni mrežni operator), a pružaće usluge mobilne telefonije, i to: govorne, sms i usluge prenosa podataka. U okviru usluge predviđena je ponuda multimedijalnih sadržaja sa prostora bivše Jugoslavije - Live TV i web bazirani muzički *streaming* servisi, prvenstveno namenjeni ljudima iz regiona, koji žive i rade u Austriji.

Kompanija Mtel a.d. Banjaluka je 20.12.2014. godine dobila sertifikat kojim se potvrđuje da je uvedeni Sistem upravljanja bezbednošću informacija uspešno implementiran i da potpuno ispunjava zahteve međunarodnog standarda za bezbednost informacija ISO 27001:2013. Mtel je prva kompanija u regionu koja je sertifikovana za unapređenu ediciju standarda ISO 27001 iz 2013. godine. Sertifikat o ispunjavanju zahteva standarda ISO 27001:2013 izdao je akreditovani TÜV Austria Holding AG, koji potvrđuje da Mtel efikasno primenjuje politiku upravljanja bezbednošću informacija.

mtel

Društvo za telekomunikacije „mtel“ DOO Podgorica, registrovano je 4. aprila 2007. godine u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici, u skladu sa Zakonom o privrednim društvima Crne Gore (“Službeni list RCG”, br. 6/2002, „Službeni list CG“, br. 17/2007, 80/2008, 40/2010, 73/2010, 36/2011 i

40/2011) pod registracionim brojem 5-0368574/001.

Osnivači mtel-a bili su:

1. Preduzeće za telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d., sa sedištem u Beogradu, Republika Srbija, sa 51% vlasničkog udela i
2. Ogalar B.V., sa sedištem u Amsterdamu, Holandija, sa 49% vlasničkog udela.

Manjinski osnivač mtel-a, Ogalar B.V., Amsterdam, Holandija je 1. februara 2010. godine prodao svoj udeo preduzeću za telekomunikacije Republike Srpske Banja Luka, Republika Srpska.

U skladu sa Odlukom vlasnika mtel-a o povećanju kapitala, od 12. marta 2010. godine, izvršena je dokapitalizacija mtel-a u iznosu od EUR 40,000,000. Sredstva dokapitalizacije su uplaćena od strane vlasnika zaključno sa 15. martom 2010. godine, u zavisnosti od njihovog proporcionalnog učešća u mtel-u.

„mtel“ DOO Podgorica poseduje licence za obavljanje telekomunikacione delatnosti dobijene od Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost Crne Gore.

Osnovna delatnost mtel-a je pružanje telekomunikacionih usluga i druge poslovne aktivnosti.

TELUS

Telus je osnovan Odlukom Upravnog odbora Telekom Srbija i počeo sa radom u maju 2005. godine kao zatvoreno akcionarsko društvo, 100% u vlasništvu osnivača – Telekom Srbija.

Od 2008. godine Telus poseduje sertifikat o uspostavljenom i primenjenom standardu SRPS ISO 9001 – Sistem menadžmenta kvalitetom i od 2012. godine standard OHSAS 18001 – Sistem upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednosti na radu.

FiberNet

Jul 2008. godine - Matično društvo je sa Željeznicom Crne Gore zaključilo Ugovor o zajedničkom ulaganju za postavljanje, eksploataciju i održavanje optičkog i energetskog kabla duž pruge Bar-Vrbnica.

Decembar 2008. godine – U cilju realizacije navedenog ugovora, Upravni odbor Matičnog društva doneo je Odluku o osnivanju FiberNet-a. April 2013. godine – Nadzorni odbor Matičnog društva doneo je dana 25. aprila 2013. godine, a u cilju omogućavanja povraćaja dela osnivačkog kapitala, Odluku broj 125658/11-2013 kojom se daje saglasnost na donošenje Odluke o smanjenju osnovnog kapitala Fibernet-a.

Jul 2013. godine – Dana 30. jula 2013. godine nadležni korporativni organ FiberNet-a doneo je Odluku o smanjenju osnovnog kapitala.

Mart 2014. godine - sa Crnogorskim elektroprenosnim sistemom (CGES) potpisan je Ugovor o poslovno-tehničkoj saradnji povodom razmene, odnosno uzajamnog korišćenja optičkih vlakana na izvesnim relacijama na teritoriji Crne Gore, a važi od maja 2014. godine.

TS:NET

Februar 2010. godine - Izvršena je registracija TS:NET B.V. u formi zatvorenog akcionarskog društva sa ograničenom odgovornošću.

Maj 2013. godine - Nadzorni odbor Matičnog društva doneo je dana 23.5.2013. godine Odluku br. 152744/14-2013 kojom je data saglasnost na donošenje Odluke o smanjenju osnovnog kapitala TS:NET B.V., a u cilju povlačenja raspoloživih sredstava u korist Matičnog društva.

Septembar 2013. godine – Nadzorni odbor Matičnog društva doneo je dana 19. septembra 2013. godine, Odluku broj 288253/11-2013 kojom je data saglasnost u pogledu iznosa odobrenog smanjenja kapitala TS:NET B.V.

HD-WIN

Društvo za telekomunikacije HD-WIN d.o.o. je osnovano 13.03.2009. godine.

Od 03.09.2010. godine u svom 100% vlasništvu ima i HD-WIN ARENA SPORT u Hrvatskoj koje ima Dozvolu za emitovanje na teritoriji Hrvatske. Ugovorom o pristupanju br. 226414 od 21.07.2011. godine menja se vlasnička struktura i kapital. Dana 04.07.2014. godine, ugovorom o kupoprodaji udela, izvršena je akvizicija agencije SportsADD Limited, Nikozija, Kipar (manjinski vlasnik HD-WIN-a) od strane agencije MYD Sports SA, Ženeva, Švajcarska, pri čemu je 9% udela u društvu HD-WIN d.o.o. preneto na kompaniju Myd Sports SA, tako da je trenutna vlasnička struktura sledeća:

- 51% udela ima Telekom Srbija,
- 40% udela ima Goran Đaković i
- 9% udela ima MYD Sports SA iz Švajcarske.

DUNAV BANKA

Dunav banka a.d. je osnovana 28.12.1990. godine, uz pribavljenu dozvolu Narodne banke Srbije, pod nazivom KOSOVSKO METOHIJSKA BANKA a.d. Zvečan.

Nakon promene vlasničke strukture u postupku povećanja osnovnog kapitala, Banka, počev od oktobra 2010. godine, posluje pod sadašnjim imenom, sa sedištem u Zvečanu, a od decembra 2012. godine, sa sedištem u Beogradu.

Decembra 2014. godine Matično društvo vrši uplatu u postupku povećanja osnovnog kapitala, čime stiče vlasništvo nad 55,79% akcija Dunav banke. Udeo Telekom Srbija u povezanom pravnom licu Dunav banka je početkom 2015. godine uvećan na 57,89% putem ponude za preuzimanje.

Kompanija Dunav osiguranje a.d.o. je vlasnik 32,76% akcija, a Dunav RE a.d. 3,63%. JP Srbijagas Novi Sad je vlasnik 1,32%, a Koteks d.o.o. Beograd 0,98%. Pravna lica imaju 99,99% akcija Dunav banke, a fizička 0,01%.

DIMEDIA

Dimedia je osnovana 19. marta 2013. godine, sa sedištem u Ženevi, Švajcarska. Matično društvo je u martu 2014. godine steklo vlasništvo na 50% akcija društva Dimedia, dok je preostalih 50% u vlasništvu drugog, stranog privrednog društva.

TRŽIŠTE

Makroekonomski podaci

REPUBLIKA SRBIJA

Ukupne ekonomske aktivnosti u 2014. godini u Republici Srbiji, merene bruto domaćim proizvodom (BDP) imaju realni pad od 1,8% u odnosu na predhodnu godinu.

Posmatrano po delatnostima, u četvrtom kvartalu 2014. godine u odnosu na isti period prethodne godine značajan realni pad bruto dodate vrednosti zabeležen je u sektoru industrije i snabdevanja vodom i upravljanja otpadnim vodama, 9,0% i sektoru trgovine na veliko i malo i popravke motornih vozila, saobraćaja i skladištenja i usluga smeštaja i ishrane, 1,3%. Značajan rast bruto dodate vrednosti zabeležen je u sektoru građevinarstva, 8,5%¹.

Industrijska proizvodnja u Republici Srbiji u decembru 2014. godine manja je za 5,3% nego u decembru 2013. godine, a u odnosu na prosek 2013. godine manja je za 0,2%. Industrijska proizvodnja u 2014. godini, u poređenju sa 2013. godinom, manja je za 6,5%.

Posmatrano po sektorima, u decembru 2014. godine, u odnosu na isti mesec 2013, zabeležena su sledeća kretanja:

- sektor Snabdevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija – pad od 30,4%,

1. <http://webrzs.stat.gov.rs/WebSite/public/PublicationView.aspx?p-Key=41&pLevel=1&pubType=2&pubKey=2859>

- sektor Rudarstvo – pad od 30,2%, i
- sektor Prerađivačka industrija – rast od 6,4%.²

Ukupna spoljnotrgovinska robna razmena Republike Srbije za januar – decembar 2014. godine iznosi:

- 35.493,1 miliona dolara – porast od 0,9% u odnosu na isti period prethodne godine;
- 26.683,3 miliona evra – porast od 0,8% u odnosu na isti period prethodne godine.

Deficit iznosi 5.806,4 mil. dolara, što čini smanjenje od 2,2% u odnosu na isti period prethodne godine. Izražen u evrima, deficit iznosi 4.369,2 miliona, što je smanjenje od 2,3% u poređenju sa istim periodom prethodne godine.

Pokrivenost uvoza izvozom je 71,9% i veća je od pokrivenosti u istom periodu prethodne godine, kada je iznosila 71,1%.³

Međugodišnja stopa inflacije u decembru 2014. godine, merena indeksom potrošačkih cena, iznosila je 1,7%. U decembru bazna inflacija je umereno rasla i približila se donjoj granici dozvoljenog odstupanja od cilja, čemu je doprinela i deprecijacija dinara iz druge polovine godine. Kretanje inflacije ispod donje granice cilja tokom većeg dela 2014. u najvećoj meri bilo je posledica delovanja privremenih faktora – neočekivano niskog rasta regulisanih cena, snažnog pada cena primarnih poljoprivrednih proizvoda i svetske cene nafte.

Prosečan godišnji rast potrošačkih cena u 2014. godini je iznosio 2,9%.⁴

U 2014. godini stopa nezaposlenosti je iznosila 16,8%, i to 16,4% za muško i 17,3% za žensko stanovništvo.⁵

2. <http://webrzs.stat.gov.rs/WebSite/public/PublicationView.aspx?p-Key=41&pLevel=1&pubType=2&pubKey=2820>

3. <http://webrzs.stat.gov.rs/WebSite/public/PublicationView.aspx?p-Key=41&pLevel=1&pubType=2&pubKey=2816>

4. http://www.nbs.rs/export/download/pdf_ioi/loi_02_2015.pdf

5. <http://webrzs.stat.gov.rs/WebSite/public/PublicationView.aspx?p-Key=41&pLevel=1&pubType=2&pubKey=2819>

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u decembru 2014. godine iznosi 49.970 dinara. U poređenju sa prosečnom zaradom bez poreza i doprinosa isplaćenom u novembru 2014. godine, nominalno je veća za 13,0% i realno je veća za 13,5%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena decembru 2014. godine nominalno je manja za 1,7% i realno je manja za 3,3% u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u decembru 2013. godine.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u periodu januar–decembar 2014. godine, u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u periodu januar–decembar 2013. godine, nominalno je veća za 1,4%, a realno je manja za 1,5%.⁶

BOSNA I HERCEGOVINA

Bruto domaći proizvod je u trećem kvartalu 2014. godine zabeležio rast, u odnosu na isti period prethodne godine, a iznosio je 0,6%.⁷

Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBiH) objavila je statistiku platnog bilansa za prvi kvartal 2014. godine, koja pokazuje da je u tom periodu zabeležen deficit tekućeg računa u iznosu od 513,7 miliona KM.⁸

Ukupan broj zaposlenih u BiH u decembru 2014. godine iznosi 707.725⁹, dok je broj nezaposlenih 547.112.¹⁰

Prosečna bruto plata po zaposlenom:

- po obračunskom periodu IV kvartal 2014. godine = 1.294 KM.¹¹
- po obračunskom periodu III kvartal 2014. godine = 1.287 KM,

U decembru 2014. godine na mesečnom nivou

6. <http://webrzs.stat.gov.rs/WebSite/public/PublicationView.aspx?p-Key=41&pLevel=1&pubType=2&pubKey=2809>

7. http://www.bhas.ba/saopstenja/2014/GDP_2014Q03_001_01_sr.pdf

8. <http://www.cbbh.ba/index.php?id=34&lang=hr>

9. http://www.bhas.ba/saopstenja/2015/ZAP_2014M12_001_01_bos.pdf

10. http://www.bhas.ba/saopstenja/2015/NEZ_2014M12_001_01_bos.pdf

11. http://www.bhas.ba/saopstenja/2015/BPL_2014Q4_001_01_bos.pdf

u proseku je zabeležen pad indeksa potrošačkih cena za 0,7%. Na godišnjem nivou u proseku je zabeležena deflacija.¹²

Prema podacima o poslovanju komercijalnih banaka ključni pokazatelji bankarskog sektora – ukupna aktiva, kapital, krediti i depoziti na kraju trećeg kvartala 2014. godine zabeležili su porast u odnosu na 2013. godinu na osnovu podataka entitetskih agencija za bankarstvo.¹³ Ukupna aktiva na kraju trećeg kvartala 2014. godine povećana je za 3,7% te je premašila iznos od 22 milijarde KM. Iznos ukupnog kapitala banaka takođe je nastavio rasti za 5,3%, i sa krajem trećeg kvartala 2014. godine iznosio je 3,3 milijarde KM. Bankarski sektor je nastavio pratiti i podržavati BH ekonomiju, čemu svedoči porast kreditne aktivnosti za 2,8%, čime su ukupni krediti na kraju trećeg kvartala 2014. godine iznosili 16,2 milijarde KM. Nešto veći porast, od 4,2%, zabeležen je na strani depozita koji iznose 16,8 milijarde KM, što je najveći iznos depozita do sada i predstavlja još jednu potvrdu poverenja u stabilnost BH bankarskog sektora.¹⁴

CRNA GORA

Bruto društveni proizvod Crne Gore je u prvom i drugom kvartalu 2014. godine ostvario rast od 1,5% odnosno 0,3% u odnosu na isti period 2013. godine, prema konačnim podacima Monstat-a.

U prvih deset meseci u odnosu na isti period prethodne godine zabeležen je pad u:

- industrijskoj proizvodnji od 11%,
- sektoru snabdevanja električnom energijom, gasom i parom od 21,6%
- sektoru prerađivačke industrije od 3,3%.

Rast proizvodnje ostvaren je u sledećim kategorijama:

- sektoru vađenja ruda i kamena od 8,6%.

- broj dolazaka turista - u prvih deset meseci 2014. godine veći je za 1,4% u odnosu na isti period 2013. godine,
- vazdušnom saobraćaju - broj prevezenih putnika na aerodromima, u prvih devet meseci 2014. godine u odnosu isti period prethodne godine, smanjen za 0,9%, a prevoz robe povećan je za 4,1%.
- železničkom saobraćaju - u prvih devet meseci 2014. godine u odnosu isti period prethodne godine povećan je prevoz putnika za 27,4%, a prevoz robe za 1,2%.
- drumskom saobraćaju - broj prevezenih putnika je u prvih devet meseci 2014. godine povećan je za 14,7% u odnosu na isti period prethodne godine.
- Šumarstvu - za prvih deset meseci 2014. godine proizvedeno ukupno 238.958 m³ šumskih sortimenata, što je za 5,5% više nego u istom periodu 2013. godine.
- Građevinarstvo - u prvih devet meseci 2014. godine zabeležilo je pad od 5,4% u odnosu na isti period 2013. godine, mereno efektivnim časovima rada.

Prosečan broj zaposlenih u oktobru 2014. godine iznosio je 172.306 lica, što je za 0,9% manje u odnosu na prethodni mesec, a za 1,9% više u odnosu na oktobar 2013. godine. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori je u oktobru 2014. godine iznosio 33.744 što predstavlja rast od 6,8% u odnosu na prethodni mesec, a rast od 1,4% u odnosu na oktobar 2013. godine.

Deficit budžeta za deset meseci 2014. godine, iznosio je 24,6 miliona eura, odnosno 0,7% procenjenog godišnjeg BDP-a za 2014. Deficit tekućeg računa, prema preliminarnim podacima, u periodu januar-septembar 2014. godine, bio je veći za 16,4% u odnosu na isti period 2013. godine i iznosio je 267,6 miliona eura. Povećanje spoljnotrgovinskog deficita, kao posledica manjeg izvoza roba (za 10,3%), je faktor koji je u značajnoj meri uticao na povećanje deficita tekućeg računa, dok je ostvareni uvoz na približno istom nivou kao prethodne godine. Prema preliminarnim podacima, spoljnotrgovinski deficit je iznosio 1

milijardu eura i za 3,2% je veći nego u prethodnoj godini. Na računu usluga ostvaren je suficit u iznosu od 666,5 miliona eura ili 5,4% više nego u istom periodu 2013. godine, što je doprinelo ublažavanju spoljnotrgovinskog deficita.

Cene su u oktobru 2014. godine, u odnosu na prethodni mesec, povećane za 0,1%, dok je godišnja stopa inflacije u oktobru iznosila -0,5%.

U oktobru su sprovedene značajne aktivnosti Centralne banke vezane za ispunjenje obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. U okviru projekta Procjene potreba, održan je jednodnevni sastanak za utvrđivanje referentnih merila sa ekspertima nacionalnih centralnih banaka Eurosisistema. Izvršena je revizija Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2014–2018, za poglavlja 4, 9 i 17. Ostvareno je učešće na okruglom stolu povodom revizije Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2014–2018. Ostvareno je učešće na sastanku radne grupe za Poglavlje 11 – Poljoprivreda i ruralni razvoj, učešće na šestoj sednici Komisije za evropske integracije i učešće na sedmoj sednici Komisije za evropske integracije.

Regulativa

Telekom Srbija

Telekom Srbija, u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama („Službeni glasnik RS“ br. 44/10, 60/13 – Odluka Ustavnog suda i 62/14 i br. 62/14. godine - u daljem tekstu: Zakon o elektronskim komunikacijama ili ZEK) i dozvolama koje je izdala Regulatorna agencija za elektronske komunikacije i poštanske usluge, kao nadležno regulatorno telo, (u daljem tekstu: RATEL), obavlja delatnost elektronskih komunikacija, što obuhvata: izgradnju ili postavljanje, održavanje, korišćenje i davanje na korišćenje javnih komunikacionih mreža i pripadajućih sredstava, kao i pružanje javno dostupnih elektronskih usluga.

Dana 28. jula 2006. godine, saglasno Zakonu o telekomunikacijama, Pravilniku o broju i periodu na koji se izdaje licenca za javne mobilne telekomunikacione mreže i usluge, kao

i o minimalnim uslovima i najmanjem iznosu jednokratne naknade za izdavanje licenci („Službeni glasnik“ RS br. 29/06 i 77/06), RATEL je, u postupku zamene važeće GSM/GSM1800 licence Društvu, izdao Licencu za javnu mobilnu telekomunikacionu mrežu i usluge javne mobilne telekomunikacione mreže, u skladu sa GSM/GSM 1800 i UMTS/IMT-2000 standardom, koja je izdata na period od 10 godina. Nakon isteka navedenog perioda, važnost Licence se produžava na period od narednih 10 godina, bez zahteva Telekoma Srbija, ukoliko su uslovi iz Licence ispunjeni.

Društvo je dana 13. aprila 2007. godine, u skladu sa Zakonom o telekomunikacijama, u postupku zamene, dobilo Licencu za izgradnju, posedovanje i eksploataciju javne fiksne telekomunikacione mreže i pružanje usluga javne fiksne telekomunikacione mreže od strane RATEL-a, koja je izdata na period do 9. juna 2017. godine. Nakon isteka navedenog roka, Telekom Srbija može podneti zahtev za produženje važenja Licence, najkasnije šest meseci pre isteka ove Licence.

Dana 16. juna 2009. godine, Društvo je dobilo Licencu za javnu fiksnu bežičnu telekomunikacionu mrežu (FWA) i za govorne usluge, prenos paketa podataka i istovremeni prenos govora i podataka (CDMA licenca). Licenca je izdata na period od 10 godina, sa početkom pružanja komercijalnih usluga u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Licence.

Pored navedenih Licenci, Društvo je upisano u evidenciju operatora koju vodi RATEL i za usluge pristupa širokopojasnoj mreži i usluge distribucije medijskih sadržaja.

Od aktivnosti u vezi sa regulatornim okvirom, sa implikacijama na poslovanje Društva u 2014. godini, izdvaja se sledeće:

- Prenos broja u fiksnoj mreži, počev od 1. aprila 2014. godine, u skladu sa Pravilnikom o prenosivosti broja u javnim telefonskim mrežama na fiksnoj lokaciji.
- RATEL-u je dana 30.06.2014. godine podnet Regulatorni izveštaj za 2013. godinu kao osnov za propisivanje cena regulatornih

12. http://www.bhas.ba/saopštenja/2015/CPI%20_2014_M12_001_02_bos.pdf

13. http://www.abrs.ba/publikacije/Izvestaj_o_stanju_bankarskog_sistema_RS_31122013.pdf

14. http://www.fba.ba/images/Publikacije_Banke/INFORMACIJA_BANKARSKI_SISTEM_30_09_2014_bos.pdf

usluga od strane RATEL-a, dok je revidirani izveštaj podnet dana 13.10.2014. godine. Upravni odbor RATEL-a je na svojoj sednici od 14.11.2014. godine razmotrio, a potom i prihvatio Nacrt izveštaja o reviziji regulatornog izveštaja „Telekom Srbija“ a.d. za 2013. godinu. Prema mišljenju nezavisnog revizora, priloženi finansijski izveštaji Operatora sa 3TS, sa stanjem na dan 31.12.2013. godine i za godinu završenu na taj dan, sastavljeni su, sa svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa Pravilnikom o primeni troškovnog principa, odvojenih računa i izveštavanja od strane operatora sa značajnom tržišnom snagom u oblasti elektronskih komunikacija (Službeni glasnik RS“, broj 52/11).

- Za početak 2015. godine je najavljeno javno nadmetanje za frekvencije u RATEL-u za izdavanje pojedinačnih dozvola za korišćenje radio-frekvencija u opsegu 1710-1785/1805-1880 MHz za teritoriju Republike Srbije, koja bi važila deset godina, sa mogućnošću produženje na period od dve godine, tako da se uvođenje 4G tehnologije u Srbiji može očekivati od sredine maja 2015. godine.

Mtel

Regulisanje tržišta telekomunikacija u Bosni i Hercegovini je u nadležnosti Regulatorne agencije za komunikacije (u daljem tekstu: Agencija), a zasnovano je na Zakonu o komunikacijama („Službeni glasnik BiH“ br. 31/03, 75/06, 32/10, 98/12), Politici sektora telekomunikacija i podzakonskim aktima.

Postojeći regulatorni okvir u BiH se zasniva na regulatornom okviru EU, a karakteriše ga stalno praćenje i analiziranje tržišta telekomunikacija, te donošenje potrebnih regulatornih akata s ciljem njegovog kontinuiranog razvoja, kako sa aspekta povećanja broja usluga, tako i u smislu marketinških tehničkih inovacija.

Tržište telekomunikacija BiH je liberalizovano

početkom 2006. godine, a krajem 2014. godine na ovom tržištu deluju:

- 3 operatora sa značajnom tržišnom snagom (SMP - Significant Market Power operatori); Prema Listi operatora sa značajnom tržišnom snagom („Službeni glasnik BiH“, br. 73/12) Mtel a.d. Banja Luka, BH Telekom d.d. Sarajevo i HT d.o.o. Mostar su proglašeni za operatore sa značajnom tržišnom snagom na tržištu usluga fiksne i mobilne telefonije i iznajmljenih linija;
- 13 korisnika Dozvole za pružanje fiksnih javnih telefonskih usluga;
- 85 korisnika Dozvole za obavljanje delatnosti operatora javnih elektronskih komunikacijskih mreža;
- 71 korisnik Dozvole za obavljanje delatnosti davaoca pristupa Internetu.
- Mtel radi u skladu sa važećim dozvolama koje mu je dodelila Agencija, i to:
- Dozvola za javnog operatora fiksne telefonije od 01.06.2002. godine,
- Dozvola za obavljanje delatnosti davaoca pristupa Internetu od 15.03.2013. godine,
- Dozvola za pružanje GSM usluga od 12.10.2004. godine,
- Dozvola za pružanje mobilnih usluga na univerzalnim mobilnim telekomunikacionim sistemima UMTS od 26.03.2009. godine,
- Dozvola za distribuciju audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija od 16.03.2010. godine.

Aneksom I Dozvole za pružanje mobilnih usluga na univerzalnim mobilnim telekomunikacionim sistemima iz decembra 2010. godine Mtel-u je omogućeno pružanje UMTS usluga i na GSM frekventnom opsegu. Aneksom I Dozvole za pružanje GSM usluga Mtel-u je omogućeno korišćenje dodatnog frekventnog opsega E-GSM od juna 2012. godine.

U okviru procesa liberalizacije tržišta telekomunikacija, a u skladu sa regulatornim okvirom, na snazi su sledeće referentne ponude Mtel-a:

- Referentna ponuda za interkonekciju sa fiksnom mrežom Mtel-a,
- Referentna ponuda za interkonekciju i pristup mobilnog virtuelnog mrežnog operatora mobilnoj mreži Mtel-a,
- Referentna ponuda za interkonekciju sa mobilnom mrežom Mtel-a,
- Referentna ponuda za pristup izdvojenoj lokalnoj petlji,
- Referentna ponuda za veleprodaju iznajmljenih linija.

Najznačajnije regulatorne aktivnosti tokom 2014. godine su:

U januaru 2014. godine Agencija je objavila Analizu tržišta završavanja (terminacije) poziva u individualne javne telefonske mreže na fiksnoj lokaciji (veleprodajni nivo). Agencija je proglasila 13 operatora sa značajnom tržišnom snagom na tržištu terminiranja poziva u vlastitu mrežu na fiksnoj lokaciji, i to: BH Telekom, HT Mostar, Mtel, AirABA, Aneks, Logosoft, EuroproNET Bosnia, M&H Company, ELTA-KABEL, Telemach, Telrad Net, VoiptelNet i DASTO SEMTEL. Navedenim operatorima određene su sledeće regulatorne obaveze: obaveza pružanja pristupa i korišćenja elemenata mreže, obaveza osiguranja jednakog tretmana (nediskriminacija), obaveza transparentnosti i obaveza kontrole cena (za sve operatore), te obaveza odvajanja računovodstvenih evidencija i vođenja troškovnog računovodstva (samo za BH Telekom, HT Mostar i Mtel).

Krajem aprila 2014. godine Agencija je pokrenula aktivnosti na uvođenju IP interkonekcije u fiksne mreže operatora u BiH. Dinamički program ovih aktivnosti predviđa da SMP operatori (BH Telecom, HT Mostar i Mtel) izrade referentne ponude za IP interkonekciju na svoje fiksne mreže (interkonekcija bazirana na IP protokolima)

do kraja januara 2015. godine, a da se IP RIP dokumenti primenjuju od 01.07.2015. godine.

U skladu sa Pravilom 67/2012 o modelu rebalansa cena govornih telefonskih usluga u Bosni i Hercegovini, Mtel je izvršio korekcije cena govornih telefonskih usluga za 2015. godinu, čime je relativni odnos cena pojedinih usluga usklađen sa relativnim odnosom cena tih usluga u zemljama okruženja i zemljama Evropske unije.

U januaru 2014. godine Agencija je donela Instrukciju o postupanju kod produženja važenja dozvola za korišćenje blokova telefonskih brojeva, pojedinačnih negeografskih brojeva, kratkih brojeva i kodova za potrebe mreže i signalizaciju.

U januaru 2014. godine Savjet ministara BiH doneo je Odluku o naknadi za korišćenje radiofrekventnog spektra u Bosni i Hercegovini kojom se utvrđuje obaveza plaćanja, način obračuna i iznos naknade za korišćenje radiofrekventnog spektra.

U maju 2014. godine doneseno je Pravilo 72/2014 o radio opremi koja se može koristiti bez pojedinačnih dozvola za uređaje izdatih od strane Regulatorne agencije za komunikacije. Ovim Pravilom utvrđuju se vrsta, uslovi i način upotrebe radio opreme za čije korišćenje nije potrebno posedovanje pojedinačnih dozvola za uređaj koje izdaje Agencija.

U septembru 2014. godine je stupilo na snagu Pravilo 73/2014 o obavljanju delatnosti pružaoca javnih mobilnih telefonskih usluga. Ovim Pravilom se propisuju uslovi za sticanje prava i osnovna pravila za pružanje javnih mobilnih telefonskih usluga u Bosni i Hercegovini. Pored 3 operatora koji poseduju dozvole za pružanje GSM i UMTS usluga, na tržištu mobilnih komunikacija u BiH je omogućeno delovanje i pružaočima javnih mobilnih telefonskih usluga (MVNO – operatori virtuelne mobilnemreže i SP – servis provajderi).

U novembru 2014. godine Savjet Agencije je usvojio Pravilo o korišćenju radiofrekvencijskih opsega 3400-3600 MHz i 3600-3800 MHz. Ovo Pravilo određuje način korišćenja radiofrekvencijskih opsega 3400-3600 MHz i 3600-3800 MHz za mobilne/fiksne komunikacijske mreže u Bosni i

Hercegovini na tehnološki neutralnoj osnovi u različitim modovima (fiksni, nomadski, mobilni). Pravilo stupa na snagu 31.12.2014. godine.

mtel

Poslovanje mtel-a pre svega određuje Zakon o elektronskim komunikacijama ("Sl. list Crne Gore", 40/13 od 13.08.2013. godine) je na snazi od 21.08.2013. godine a puna primena zakona počela je od 21.02.2014. godine, istekom roka za usklađivanje poslovanja sa novim zakonom.

Kada govorimo o fiksnoj mreži, regulativa nije tehnološki obojena, pa ne postoje posebne zakonske odredbe za fiksnu mrežu. Obavljena je Analiza relevantnih tržišta koje se tiču fiksne mreže i to:

- terminacije u fiksnu mrežu za SMPO (*significant market power operator*): Telekom i mtel.
- usluga iznajmljivanja infrastrukture u fiksnoj mreži (uključujući i LLU) (SMPO: Telekom)

Određen je operator sa značajnom tržišnom snagom (SMPO) na tržištu širokopojasnog pristupa Internetu na nivou maloprodaje (Crnogorski telekom) i nametnute su mu odgovarajuće regulatorne obaveze (2014).

Pravilnikom o prenosivosti brojeva („Sl.list CG“ broj 89/09, 15/10) utvrđeni su uslovi i način sprovođenja prenosivosti brojeva u fiksnim i mobilnim mrežama. Dana 29.03.2013. godine stupio je na snagu novi Pravilnik o prenosivosti brojeva, Usluga prenosivosti broja je operativna od početka 2012. godine. Do sada je preneseno ukupno preko 13 000 brojeva (od cega 1 260 između fiksnih mreža, tačnije svi brojevi su preneseni iz Crnogorskog Telekoma u mtel, osim 2 pretplatnika iz mtel-a u CT).

mtel je označen kao SMPO na tržištima:

- terminacija u mobilnu (zajedno sa Telekomom i Telenorom). Od početka

2011. godine, na snazi su mere: objava RIP, troškovno računovodstvo HC i LRIC (*long run incremental cost*). Od 1. novembra 2014. cena mobilne terminacije je 1.9 eurocent/min.

- terminacija u fiksnu (zajedno sa Telekomom) od početka 2011. godine na snazi su mere: objava RIP, vezivanje cene mtel-a za cenu Telekoma, koji je izračunava pomoću troškovnog računovodstva); cena fiksne terminacije 0.94 eurocent/min (*single transit*).
- veleprodaja originacije iz mobilne mreže (udružena dominacija svih operatora mobilne mreže). Od početka 2012. na snazi su mere: objava RIP, troškovno računovodstvo HC i LRIC, a naročiti ponude za VMNO i nacionalni *roaming*.

U toku je implementacija obaveze troškovnog računovodstva, saglasno obavezama iz odgovarajućih rešenja o SMPO. Ove obaveze se izvršavaju saglasno usvojenom Pravilniku o metodologiji troškovnog računovodstva. Nakon jednogodišnje primene istorijskog modela (od septembra 2013. godine), operatori će biti obavezni da primenjuju LIRIC model.

Interkonekcija i operatorski pristup se obavlja saglasno zakonskim obavezama (saglasno EU direktivama i praksi) i po Pravilniku o interkonekciji. SMPO imaju obavezu objave RIP-a (*routing information protocol*). Agencija ima ovlašćenje da u slučaju nepostizanja dogovora o interkonekciji, na zahtev neke od strana, sama odredi sporne uslove interkonekcije.

TELUS

Posebna zakonska regulativa, kada su u pitanju usluge održavanja higijene, ne postoji.

Kada su u pitanju usluge fizičko-tehničke i protivpožarne zaštite, ova oblast se reguliše Zakonom o oružju i municiji ("Sl. glasnik" RS broj 9/92, 53/93, 67/93, 48/94, 44/98, 39/2003, 85/2005-dr.zakon, 101/2005-dr.zakon i 27/2011

- US), Zakonom o privatnom obezbeđenju („Sl. glasnik“ RS broj 104/13), Zakonom o zaštiti od požara („Sl. glasnik RS“ br. 111/2009) i nekolicinom podzakonskih akata.

FiberNet

FiberNet posluje u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama iz 2013. godine. U 2013. godini, izuzev novodonetog Zakona o elektronskim komunikacijama („Sl. list Crne Gore“ 40/2013), nije bilo izmena zakona koji utiču na poslovanje.

TS:NET

TS:NET B.V. posluje po pravu Holandije. Krajem 2012. godine stupile su na snagu izmene zakona koje omogućavaju fleksibilniju formu poslovanja kompanija u Holandiji (*Flex BV act*), i započete su pripreme radi usklađivanja poslovanja TS:NET B.V. sa navedenim izmenama.

HD-WIN

Pored zakona i zakonskih regulativa iz dela opšteg poslovanja firme (Zakon o obligacionim odnosima, Zakon o PDV-u, Zakon o porezu na dobit i sl.), na poslovanje Arenasport TV poseban uticaj imaju Zakon o radiodifuziji, Zakon o autorskom i srodnim pravima i Zakon o javnom informisanju. S obzirom i na prirodu posla (emitovanje TV programa) i oglašavanje klijenata na kanalima Arenasport TV, u ovom delu poslovanje je uređeno i Zakonom o oglašavanju.

U 2014. godini je na snagu stupio novi Zakon o javnom informisanju i medijima.

DUNAV BANKA

Dunav banka posluje u skladu sa propisima Republike Srbije, pre svega u specifičnom domenu bankarskih poslova (Zakon o bankama – „Službeni glasnik RS“ broj 107/2005 i 91/2010 i drugi propisi).

DIMEDIA

Dimedia posluje po pravu Švajcarske.

Tržište telekomunikacija

Telekomunikacije, kao osnovna delatnost Matičnog društva i većine povezanih pravnih lica, predstavljaju privredni sektor koji i pored otežanih tržišnih uslova i svetske finansijske krize beleži stabilne prihode. I pored uočenih negativnih trendova na ekonomskom planu, telekomunikaciono tržište je i dalje dinamično.

Pored izrazite konkurencije, prevashodno u domenu telefonije i Interneta, poslovanje ovog sektora je i dalje kapitalno intenzivno.

Do sada je sektor telekomunikacija beležio blag rast, naročito kada se radi o tržištima mobilne telefonije, interneta i plaćenog TV. Međutim, od ove godine, uočava se prvi blagi pad u ukupnoj vrednosti mobilnog tržišta u mnogim zemljama Evrope, prevashodno zbog smanjivanja naknada interkonekcija koje se propisuju.

Telekomunikaciona tržišta su regulisana i tokom poslednje decenije postepeno liberalizovana po segmentima poslovanja. Značajan pokazatelj liberalizacije tržišta telekomunikacija predstavlja prenosivost brojeva.

Specifičnost Matičnog društva i povezanih pravnih lica je što posluju na teritoriji Srbije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore, za razliku od većine lokalnih operatora na datim tržištima. Pored navednih zemalja, povezano pravno lice HD-WIN posluje i u Hrvatskoj i Makedoniji.

Za tri gore navedena osnovna tržišta poslovanja Matičnog društva i povezanih pravnih lica, za fiksnu telefoniju se može reći da je sa aspekta životnog ciklusa ušla u fazu blagog opadanja, prevashodno zbog atraktivnosti mobilne telefonije i sve izraženijeg prelaska na digitalnu telefoniju. Sve je više telefonskih, kablovskih i internet operatera koji

se u tehnologiji prenosa glasa oslanjaju na Internet.

Projekcije ukazuju da će sa aspekta strukture poslovnih prihoda doći do značajnog smanjenja učešća prihoda fiksne telefonije i internet usluga, kao rezultat migracije ovih korisnika na integrisane usluge. Istovremeno, učešće integrisanih (*bundle*), multimedijalnih i M2N usluga će iskazati značajan rast pa se očekuje da će prihodi iz ovih segmenata komponzovati pad prihoda od fiksne telefonije.

Zajednička karakteristika sva tri tržišta u mobilnoj telefoniji je čvrsto uspostavljena konkurencija sa barem tri operatora, kao i potpuna liberalizacija poslovanja baziranog na 3G tehnologiji, uz najave nove, naprednije LTE odnosno 4G tehnologije. Za više segmenata mobilne telefonije se može reći da su u stabilnoj fazi, sa blagim porastom korisnika, pre svega *postpaid* usluga. Porast broja pametnih telefona doprinosi jačanju ovog segmenta i otvara prostor za dalji rast. Stalno raste svest o značaju i mogućnostima pametnih telefona što doprinosi ukupnom rastu korišćenja mobilnog interneta i ubrzanju takozvanog „prelaska sa glasa na podatke“.

Korišćenje Interneta danas predstavlja nezamenljiv segment savremenog društva i efikasnu podršku razvoju informacionog društva. Internet tehnologije su jedan od izuzetno važnih činilaca ekonomskog rasta i napretka jedne zemlje jer povećanje broja priključaka širokopojasnog pristupa Internetu direktno utiče na povećanje BDP-a. Stope penetracije internet usluga karakteriše kontinuirani rast, što je pre svega uslovljeno fiksnim širokopojasnim pristupom. Usluge se u ovom segmentu poslovanja neprestano razvijaju kroz povećanje pristupnih brzina, uvođenje različitih paketa za specifične kategorije korisnika i smanjenje cena paketa. Važan trend predstavlja rast komunikacionih usluga zasnovanih na internetu, kao što su Skype, Viber i WhatsApp. Budućnost telekomunikacija će se zasnivati na podacima, gde će se sve poruke bazirati na internet protokolu (IP).

Tržišta distribucije medijskih sadržaja se po strukturi i tehnologijama prenosa nisu značajno menjala u odnosu na prethodnu godinu. Konkurencija je u ovom segmentu na svim

pojedinačnim tržištima izuzetno intenzivna, sa velikim brojem distributera.

Zajednička karakteristika sva tri osnovna tržišta Matičnog društva i povezanih pravnih lica čija je osnovna delatnost iz oblasti telekomunikacija je dalji razvoj i proširenje *bundle* usluga odnosno paketa koji objedinjuju više usluga, što kao posledicu ima porast paketskih pretplatnika i u 2014. godini. Ovaj segment usluga ima rastući trend a predstavlja novi izvor prihoda i efikasan instrument za zadržavanje korisnika i odbranu postojećih tržišnih pozicija operatora u segmentu fiksne telefonije i širokopojasnog pristupa.

Fleksibilnost usluga će i ubuduće biti u središtu interesovanja kako telekomunikacionih operatora tako i njihovih klijenata, pa se tako očekuje rastući trend i kod razvoja mobilnog bankarstva kao jedne od novih tržišnih niša sektora telekomunikacija.

Srbija

Tržište telekomunikacija u Republici Srbiji je regulisano i postepeno liberalizovano po segmentima poslovanja od 2006. godine. Prema preliminarnim podacima Republičke agencije za elektronske komunikacije (RATEL), ukupno učešće telekomunikacija u bruto nacionalnom proizvodu Republike Srbije i u 2014. godini ostaje na stabilnom nivou od skoro 6%, sa ukupnim prihodom od preko 1,5 milijardi EUR. Ulaganja u ovaj sektor u Srbiji se mere desetinama, poslednjih godina i stotinama miliona EUR godišnje.

Najveće učešće u ukupnim prihodima i dalje ima mobilna telefonija, kod koje se od ove godine uočava prvi pad u ukupnoj vrednosti mobilnog tržišta u Srbiji, od oko -3%. Tržišta interneta i plaćenog TV i dalje beleže stabilan rast.

Razvoj IT sektora prate i zakonska i regulativna aktivnosti i liberalizacija regulatornog režima, uključujući donošenje Strategije razvoja informacionog društva u Srbiji do 2020. godine, kao i uvođenje programa e-uprave u mnogim državnim institucijama.

U telekomunikacijama, ponuda najsavremenije

mreže ostaje presudna, pa je za početak naredne godine najavljen tender za izdavanje radio frekvencija spektra napredne LTE odnosno 4G tehnologije za teritoriju Republike Srbije.

Za tržište fiksne telefonije se može reći da je u fazi liberalizacije, koju je zaokružilo uvođenje prenosa broja od 1. aprila 2014. godine. Kao i na drugim tržištima fiksne telefonije, primetan je trend prelaska na digitalnu telefoniju. Takođe, primetan je i smanjeni obim saobraćaja preko fiksnih mreža zbog sve izraženijeg učešća mobilne telefonije. Ovaj trend u velikoj meri kompenzuje pružanje integrisanih (*bundle*) usluga.

Pored Telekoma Srbija, na tržištu fiksne telefonije u Republici Srbiji posluju i:

- od 2009. godine Orion telekom d.o.o., Beograd, ranije Media Works,
- od 2010. godine Telenor d.o.o., Beograd,
- od 2012. godine Serbia Broadband – Srpske kablovske mreže d.o.o., Beograd, IKOM d.o.o. Beograd i Invest Inženjering d.o.o., Novi Sad,
- od 2013. godine na tržište fiksne telefonije u Srbiji ulaze i Beogrid d.o.o., Beograd, Knight Development Support, Novi Sad i JET TV, Šabac,
- a po novom rešenju RATEL-a kao ZTS operatori na veleprodajnom tržištu terminacije poziva u javnoj telefonskoj mreži su i Kopernikus Technology d.o.o., Beograd, Sat-trakt d.o.o., Bačka Topola, Beotelnet-ISP d.o.o., Beograd, Radijus Vector d.o.o., Beograd i Telemark Systems d.o.o., Čačak.

Prema preliminarnim podacima RATEL-a za 2014. godinu, u Srbiji je bilo oko tri miliona fiksnih korisnika. Poslovanje Telekoma Srbija u segmentu fiksne telefonije ostaje dominantno, kako u finansijskom, tako i u tehničkom smislu. Mobilne telekomunikacije i pored blagog pada, prevashodno uzrokovanog smanjivanjem naknada propisanih interkonekcija, beleže najveći udeo u ukupnim prihodima telekomunikacionih usluga u Srbiji, od skoro 60%.

Na tržištu mobilne telefonije su i dalje prisutna tri operatora: Telekom Srbija a.d., Telenor d.o.o. Beograd i Vip mobile d.o.o. Beograd. Sva tri operatora poseduju licence za javnu mobilnu telekomunikacionu mrežu i usluge javne mobilne telekomunikacione mreže u skladu sa GSM/GSM1800 i UMTS/IMT-2000 standardom koje je izdao Ratel. Licence su izdate za teritoriju Republike Srbije, i to na period od 10 godina, a posle isteka tog perioda važnost licence se produžava na period od narednih 10 godina, bez zahteva imao licence, ukoliko su svi uslovi iz licence ispunjeni.

U pogledu penetracije i pristupa najnaprednijim uslugama, tržište mobilne telefonije u Srbiji je na nivou razvijenih tržišta. SIM penetracija iznosi skoro 130% a korisnicima je dostupan širok asortiman najnovijih mobilnih telefona, proizvoda i usluga. Telekom Srbija je prvi operator u Srbiji koji je sa Apple-om potpisao ugovor o prodaji i-Phone-a na domaćem tržištu, a prodaja je realizovana od novembra 2014. godine.

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije u Srbiji je preko 9 miliona, od čega 35% koristi pametne telefone, a ovaj broj i dalje raste. Ovakvom trendu doprinosi prirodna tražnja ali i sami mobilni operatori koji subvencionišu nabavku pametnih telefona u sklopu *postpaid* ugovora kojima se nude kombinacije glasovne komunikacije, prenosa podataka i poruka.

Segment mobilne telefonije karakteriše i sve veća upotreba usluga zasnovanih na internetu, kao što su Skype, Viber i WhatsApp. Statistike pokazuju da gotovo trećina korisnika mobilne telefonije koristi neku od navedenih usluga, prevashodno zbog značajnih ušteda i lakoće upotrebe.

Mobilno bankarstvo, na čije je tržište u 2014. godini stupio i Telekom Srbija, predstavlja nov segment usluga, koji dodatno obogaćuje korisničko iskustvo.

Tržište Interneta u Republici Srbiji je i u 2014. godini nastavilo trend rasta iz prethodnih godina. Najzastupljeniji način pristupa Internetu i dalje je ADSL pristup. Pristup Internetu je moguće ostvariti i putem kablovskog modema, direktno, preko Eterneta, putem optičkog kabla, bežičnim

putem u frekvencijskim opsezima od 2,4 GHz i 5,8 GHz, koji su u slobodnom režimu upotrebe, u manjem broju korišćenjem opsega 3,4-3,6 GHz i putem UMTS (3G) mreže mobilnih operatora. Segment ADSL maloprodaje će i u narednom periodu biti značajan generator rasta.

Tržište distribucije medijskih sadržaja u Republici Srbiji nije se u 2014. godini značajno promenilo. Operatori su svoje usluge pružali preko sledećih javnih telekomunikacionih mreža:

- kablovske distributivne mreže (koaksijalne, hibridne i optičke) – KDS, koje uključuju i analognu i digitalnu KDS;
- javne fiksne telefonske mreže – IPTV;
- satelitske distributivne mreže (*Direct to Home*) – DTH.

Najveći operator distribucije medijskih sadržaja je i na kraju 2014. godine bila grupacija United Grupa sa svojim kablovskim sistemom (SBB) i DTH platformom (TotalTV) sa tržišnim učešćem od preko 50% posmatrajući broj pretplatnika i ostvarene prihode. Sledeći po veličini operator medijskih sadržaja je Telekom Srbija sa svojom IPTV platformom i ujedno i najveći IPTV operator na tržištu.

Radi unapređenja usluge i njenog kvaliteta, zadržavanja korisnika, odbrane tržišne pozicije, kao i jačanju imidža telekomunikacionih društava kao operatora koji pružaju sve vrste usluga, neprestano se obogaćuju paketi odnosno bundle usluge, objedinjavanjem više usluga u jedinstvenu ponudu.

Bosna i Hercegovina

Tržišna pozicija Mtel-a je respektabilnog karaktera uzimajući u obzir sva tri generička tržišta. U tom kontekstu treba istaći da je Mtel u poslednje četiri godine stekao status jednog od lidera na tržištu telekomunikacija u BiH.

Uticao globalne ekonomske krize i opšte

ekonomske prilike u zemlji su determinisale poslovni okvir na tržištu telekomunikacija u BiH. S tim u vezi, važno je naglasiti da i pored svih uočenih negativnih trendova na ekonomskom planu u društvu i privredi uopšteno, telekomunikaciono tržište u BiH zadržalo je karakteristike propulzivnosti, dinamičnosti i intenziteta tržišnih odnosa.

Podatak o učešću u ostvarenom BDP-u Bosne i Hercegovine u iznosu od 5,3% je, pre svega, rezultat rastućeg značaja telekomunikacionog sektora u modernom društvu. Struktura ostvarenih prihoda na telekomunikacionom tržištu kontinuirano se menja u korist usluga mobilne telefonije i prenosa podataka u fiksnoj i mobilnoj mreži.

Generalno gledano, tržište fiksne telefonije je sa aspekta životnog ciklusa ušlo u fazu opadanja, što je opšti trend vezan za telekomunikaciona tržišta, nezavisno od njihove geografske pozicije. Istovremeno, tržište širokopojsnih usluga usporava rast i sigurno ulazi u fazu zrelosti sa izuzetkom segmenta prenosa podataka putem mobilne telefonije koji beleži sve bolje rezultate prvenstveno zbog ekspanzije broja pametnih telefona i drugih prenosnih uređaja.

Usluge mobilne telefonije koristi 90,68% građana BiH što ukazuje da je tržište mobilne telefonije u Bosni i Hercegovini ušlo u fazu zrelosti, a posebno u segmentu govornih i SMS usluga. Na ovom tržištu i dalje postoji prostor za rast, posebno u segmentu pametnih telefona.

Na tržištu fiksne telefonije BiH, u trećem kvartalu 2014. godine, delovalo je 13 operatora, od čega su tri operatora sa značajnom tržišnom snagom – Mtel, BH Telecom i HT Mostar.

Broj pretplatnika fiksne telefonije dominantnih operatora u BiH je na kraju trećeg kvartala 2014. godine iznosio oko 800 hiljada, pri čemu je stopa rasta u odnosu na prethodnu godinu iznosila negativnih 5,0%. Ukupan broj vlastitih pretplatnika alternativnih operatora porastao je na oko 59 hiljada, a onih sa indirektnim pristupom (CS-izbor operatora) na 43 hiljade. Tržišno učešće Mtel-a

prema procenama regulatorne agencije za treći kvartal 2014. godine, sa aspekta broja korisnika na nivou BiH, iznosi 34,7%.

Trend rasta broja prenesenih brojeva u fiksnoj telefonskoj mreži BiH nastavljen je i u 2014. godini, pa je njihov broj porastao sa preko 8.000 u 2013. godini, na preko 16.000 u trećem kvartalu 2014. godine. Stopa penetracije fiksne telefonije BiH u odnosu na broj domaćinstava u Bosni i Hercegovini iznosi 69%.¹⁵

U BiH deluju tri operatora koji su nosioci dozvole za pružanje GSM usluga: BH Telecom d.d. Sarajevo, Telekom Srpske a.d. Banja Luka i Hrvatske telekomunikacije d.d. Mostar, te dva davaoca usluga u mobilnim komunikacijama Izi Mobil d.o.o. Sarajevo i Blic.Net d.o.o. Banja Luka. Za razliku od tržišta fiksne telefonije, na tržištu mobilne telefonije postoji viši stepen konkurencije, obzirom da tri postojeća operatora nude svoje usluge na celoj teritoriji BiH.¹⁶

Implementacija usluge prenosivosti telefonskih brojeva u mobilnoj telefonskoj mreži (*prepaid, postpaid*) počela je od 1. januara 2013. godine. Ukupan broj prenesenih brojeva u mobilnoj mreži na kraju trećeg kvartala 2014. godine je oko 13 hiljada.

Stopa penetracije usluga mobilne telefonije u BiH usporava rast, i prema podacima Regulatorne agencije za komunikacije, u 2014. godini procenjuje se na 92,68%. Stopa penetracije mobilne telefonije je i dalje ispod trenutnih vrednosti u zemljama EU i okruženja.

Učešće *postpaid* korisnika i dalje je niže od proseka u zemljama okruženja i EU, i iznosi oko 19,30%.¹⁷

Broj poslatih SMS poruka beleži pad u toku 2014. i to je globalni trend. U toku trećeg kvartala 2014. godine poslano je za 5,39% manje SMS poruka u odnosu na drugi kvartal 2014. godine (344 miliona u odnosu na 363 miliona).

15. [1.163.387 broj domaćinstava BiH, Preliminarni rezultati popisa stanovništva BiH 2013, Agencija za statistiku BiH](#)

16. [Ocena stanja tržišta telekomunikacija u BiH](#)

17. [Ocena stanja tržišta telekomunikacija u BiH](#)

Na dan 31.12.2014., u Bosni i Hercegovini je delovao 71 provajder internet usluga, što je za 2 više u odnosu na prethodnu godinu, ali manje u odnosu na 2012.¹⁸

Stopu penetracije internet usluga na tržištu BiH karakteriše kontinuiran rast, pri čemu kao generator ovog rasta treba izdvojiti fiksni širokopojsni pristup. Broj korisnika usluga fiksno širokopojsnog pristupa u BiH za treći kvartal 2014. godine je iznosio 534.444¹⁹, što znači da je stopa penetracije u odnosu na broj stanovnika u BiH iznosila 14,0%.²⁰

Stopa penetracije za pristup Internetu putem širokopojsnih pristupnih tehnologija u fiksnoj mrežama u BiH i pojedinim zemljama u regiji ukazuje da, i pored porasta broja korisnika na tržištu širokopojsnog pristupa Internetu, Bosna i Hercegovina spada u grupu slabije razvijenih zemalja regije i znatno je ispod proseka EU. Stopa penetracije fiksno širokopojsnog pristupa u trećem kvartalu 2014. godine je iznosila 59,37%. Tržišno učešće Mtel-a na nivou BiH, u oblasti fiksno širokopojsnog pristupa, interno se procenjuje na 24%.

U toku 2014. godine došlo je do daljeg unapređenja ponude usluga prenosa podataka, pre svega kod pružanja ADSL usluga što se ogleda kroz povećanje pristupnih brzina, uvođenja novih paketa namenjenih različitim kategorijama korisnika te sniženju cena za postojeće pakete. Operatori su nastavili da jačaju ponudu integrisanih (*bundle*), usluga, što je imalo za posledicu porast paketskih pretplatnika u 2014.²¹

Tržište distribucije TV programa se nalazi u fazi zrelosti i procenjuje se da praktično svako domaćinstvo u Bosni i Hercegovini poseduje TV priključak, pri čemu je analogna zemaljska radiodifuzija primarni izvor primanja TV signala, posebno u ruralnim sredinama.

18. [www.rak.ba](#)

19. [Kvartalni izveštaj regulatorne agencije za komunikacije, www.cra.ba](#)

20. [3.791.622 broj stanovnika BiH, Preliminarni rezultati popisa stanovništva BiH 2013, Agencija za statistiku BiH](#)

21. [Godišnja anketa korisnika RAKdozvola za pružanje internet usluga u BiH, www.cra.ba](#)

U Bosni i Hercegovini postoji 50 operatora distribucije medijskih sadržaja, dominantno MojaTV (BH Telecom), Telemach i ELTA Kabel.

Očekuje se da će, i pored trenutnog zastoja u procesu po osnovu usvojene Strategije prelaska na digitalnu radiodifuziju u BiH od strane Vijeća Ministara, u narednih nekoliko godina doći do potpunog prelaska na digitalno emitovanje sadržaja, što je već učinjeno u najvećem broju zemalja okruženja.

Bitan aspekt ponude operatora su tzv. *bundle* usluge, koje praktično predstavljaju novo tržište koje će u narednom periodu povećavati učešće u prihodima operatora, ali i koje će karakterisati intenzivni konkurentski odnosi.

Crna Gora

Na tržištu Crne Gore direktno posluju mtel, FiberNet i HD-WIN, i to u segmentu mobilne telefonije, fiksne telefonije (putem Wi-Max mreže), distribucije medijskih sadržaja i obezbeđenja transportnih kapaciteta za *provider-e* komunikacionih usluga, kao i povezivanja sa inostranim telekomunikacionim mrežama.

Tržište mobilne telefonije karakteriše značajna konkurencija, sa tri prisutna operatora, koji teže potpunoj modernizaciji mobilne mreže, širenju radio spektra, većoj ponudi telefonskih aparata na tržištu i razvojem servisa i multimedijalnih sadržaja.

O zasićenosti tržišta govori i podatak o penetraciji koja već nekoliko poslednjih godina preko 160%. Broj *prepaid* korisnika na celom tržištu opada, dok broj *postpaid* korisnika raste za 11% u 2014. godini, u odnosu na prethodnu godinu. Učešće *postpaid* korisnika je 36% od ukupnog broja korisnika mobilne telefonije, što je posledica sve veće ponude *smart* telefona na tržištu.

Međutim, iako je ekonomsko i tržišno okruženje u kojem je Društvo poslovalo bilo vrlo izazovno i dinamično, plan koji je postavljen za 2014. godinu u cilju dostizanja *market share-a* u mobilnoj telefoniji od 28%, ostvaren je, tako da

je u odnosu na 2013. godinu *market share* mtel-a povećan za 1,8 p.p. Najveći rast je ostvaren u delu *postpaid-a* gde je zabeležen rast od 24% u odnosu na prethodnu godinu, dok je u *prepaid* segmentu mtel svoju *prepaid* bazu održao stabilnom i drugi je operator po *market share-u*.

Što se prihoda tiče, ukupno telekomunikaciono tržište beleži pad od oko 6%. Osim ostvarivanja dodatnog tržišnog učešća u narednom periodu, mtel će nastojati da zadrži mesto drugog operatora na tržištu po prihodima, kao i da unapredi svoju tržišnu poziciju.

U skladu sa svetskim trendovima značaja i korišćenja mobilnog interneta, mtel je posebnu pažnju posvetio ovom segmentu, u kojem beleži povećanje prihoda u odnosu na prošlu godinu od 19%.

Na tržištu fiksne telefonije je primetna dominacija kompanije Crnogorski Telekom, dok mtel usluge fiksne telefonije pruža putem Wi-Max mreže. Tržište fiksne telefonije, kao i u većini zemalja beleži pad, ali proces prenosivosti brojeva omogućava kompaniji mtel pridobijanje novih korisnika. Tako je od 1260 brojeva ukupno prenešenih brojeva do sada, 1258 preneto u mtel.

Tržište distribucije TV signala podeljeno je između tri dominantna operatora: T Com, SBB i BBM i 4 kablovska operatora.

Imajući u vidu ovakvo stanje na tržištu, najveći potencijal rasta mtel vidi u domenu fiksne servisa. Usvojenom strategijom širenja fiksne telefonije mtel može uzeti i deo tog tržišta i biti konkurentan u domenu fiksne mreže, interneta i televizije, akvizicijom kablovskih operatera i ostvarivanjem dodatnih prihoda većeg tržišnog učešća.

Kanali Arenasport društva HD-WIN su još prisutni i na tržištima Hrvatske i Makedonije. Na oba tržišta su kanali Arenasport prisutni ekskluzivno na IPTV platformama Hrvatskog, odnosno Makedonskog Telekoma, oba članovi Deutsche Telekom grupacije.

03

Korporativno upravljanje

KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

Zahvaljujući primeni korporativnog upravljanja, Telekom Srbija dolazi do boljih mehanizama organizacije i kontrole, kao i do efikasne raspodele nadležnosti između korporativnih organa.

KORPORATIVNI ORGANI I SISTEM KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Telekom Srbija

Upravljanje Društvom organizovano je kao dvodomno. Organi Društva su:

- Skupština,
- Nadzorni odbor,
- Izvršni odbor.

Skupština

Skupštinu čine svi akcionari Društva, koji kroz njen rad, ostvaruju svoja vlasnička prava. U 2014. godini je održana jedna sednica Skupštine - 47. redovna sednica (30. maj 2014. godine).

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor poslove iz svog delokruga obavlja u skladu sa važećim zakonskim propisima, Statutom Društva i Poslovníkom o radu Nadzornog odbora, nastojeći da deluje u najboljem interesu Društva.

Nadzorni odbor i njegovi članovi dužni su da postupaju savesno i lojalno prema Društvu i akcionarima i da poslove iz svog delokruga obavljaju sa dužnom pažnjom i u razumnom uverenju da deluju u najboljem interesu Društva. Članove Nadzornog odbora bira Skupština, običnom većinom prisutnih ili predstavljenih akcionara sa pravom glasa, kao i akcionara koji, u skladu sa Zakonom i Statutom, glasaju pisanim putem.

Kandidate za izbor članova Nadzornog odbora predlažu Nadzorni odbor, Komisija za imenovanje,

ukoliko postoji, ili akcionari Društva koji imaju pravo na predlaganje dnevnog reda Skupštine.

Predsednika bira Nadzorni odbor između svojih članova većinom glasova, od ukupnog broja članova Nadzornog odbora, na predlog članova Nadzornog odbora, koje predlaže kontrolni akcionar Društva.

Komisija za reviziju

Komisija za reviziju kao komisija obrazovana je od strane Nadzornog odbora poslove iz svog delokruga rada obavlja u skladu sa nadležnostima utvrđenim važećim zakonskim propisima i internim aktima Društva.

Izvršni odbor

Članove Izvršnog odbora, uključujući i Generalnog direktora, bira Nadzorni odbor. Članovi Izvršnog odbora su izvršni direktori.

Organizacija, način rada i odlučivanje Izvršnog odbora su detaljnije regulisani Poslovníkom o radu, koji je u skladu sa svojim zakonskim i statutarnim nadležnostima doneo Izvršni odbor.

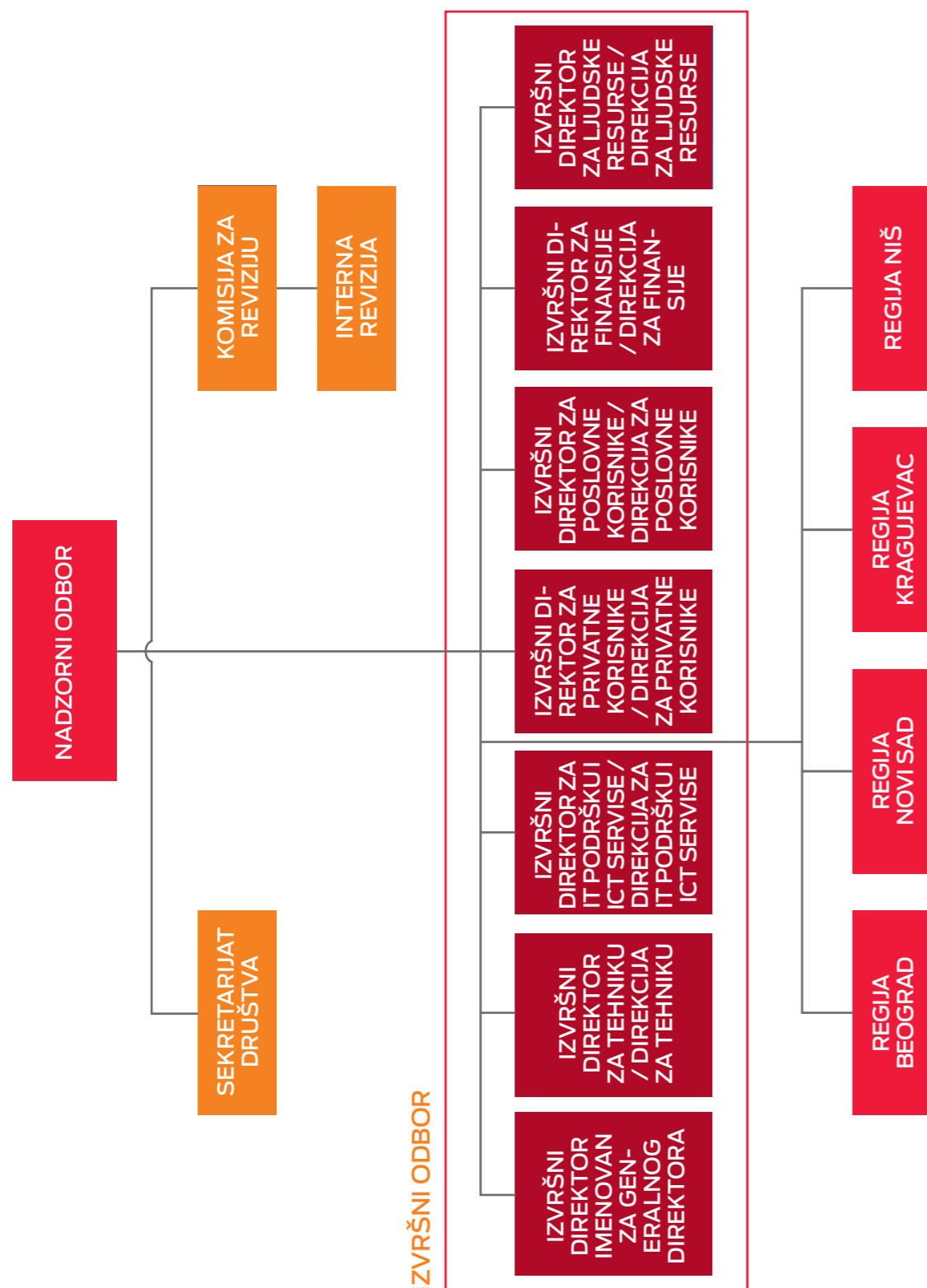
Sekretar Društva

Telekom Srbija ima Sekretara Društva, koga imenuje Nadzorni odbor.

Poslovi unutrašnjeg nadzora

U Društvu je formirana organizaciona celina nadležna za poslove unutrašnjeg nadzora (pod nazivom: Interna revizija), koja sprovodi aktivnosti kontrole usklađenosti poslovanja Društva sa zakonom, drugim propisima i aktima Društva. Nadzorni odbor je svojim internim aktima, uredio način sprovođenja i organizaciju rada interne revizije poslovanja, uključujući i uslove koje moraju da ispunjavaju lica koja obavljaju poslove interne revizije poslovanja, u pogledu profesionalnog ili stručnog znanja, iskustva i poštovanja etičkih normi koji ih čine podobnim za obavljanje navedenih poslova u Društvu.

Nadzorni odbor je usvojio Povelju interne revizije, koja je neophodna radi obezbeđenja nezavisnog i objektivnog funkcionisanja organizacione celine nadležne za poslove interne revizije, kao i Pravilnik o internoj reviziji.

Organizaciona struktura Telekoma Srbija

Organizaciona struktura

Društvo svoje poslovne ciljeve ostvaruje kroz poslovne celine kojima rukovode izvršni direktori.

IZJAVA O PRIMENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Telekom Srbija primenjuje Kodeks korporativnog upravljanja (u daljem tekstu: Kodeks), koji je usvojen na 1. sednici Nadzornog odbora Društva održanoj dana 26. juna 2012. godine i objavljen na internet stranici Društva www.telekom.rs.

Društvo nastoji da razvije praksu korporativnog upravljanja, koja je zasnovana na savremenim i opšteprihvaćenim principima korporativnog upravljanja, iskustvima i najboljoj praksi u ovoj oblasti, a uz poštovanje zahteva predviđenih važećim propisima, kao i uvažavanje globalnih tržišnih uslova i kretanja na domaćem telekomunikacionom tržištu i definisanih razvojnih ciljeva Društva.

Nadzorni odbor Društva nadležan je za primenu i tumačenje Kodeksa, redovno praćenje njegovog sprovođenja i usklađenosti korporativne organizacije i delovanja Društva sa Kodeksom.

Primena principa adekvatnog uvažavanja interesa svih postojećih i potencijalnih akcionara, investitora, poverilaca, korisnika usluga, zaposlenih, članova korporativnih organa Društva, obezbeđuje se kroz, internim aktima definisane, postupke rada i odlučivanja korporativnih organa, kao i kroz komunikaciju i koordinaciju rada između svih organa Društva, rukovodilaca u poslovnom sedištu Društva i celinama njegove teritorijalne organizacije, zaposlenih, akcionara i javnosti.

U implementaciji sistema korporativnog upravljanja, nije bilo odstupanja od pravila predviđenih Kodeksom.

Prava akcionara

Društvo garantuje ostvarivanje imovinskih i neimovinskih prava akcionara utvrđenih Zakonom, Osnivačkim aktom, Statutom i drugim aktima Društva.

Sve akcije Društva su obične akcije i svaka akcija daje pravo na jedan glas u Skupštini Društva.

Društvo nastoji da, kroz blagovremeno zakazivanje sednica Skupštine i mehanizme glasanja akcionara o odsustvu, podstiče učešće akcionara u radu Skupštine.

Sve relevantne informacije i materijali za sednicu Skupštine, dostupni su na internet stranici Društva www.telekom.rs, u zakonskim rokovima pre održavanja sednice Skupštine, posebno imajući u vidu aktuelne uslove postojanja velikog broja akcionara.

Naknade i nagrade članovima organima Društva

Skupština Društva je donela odgovarajuće odluke kojima je utvrdila naknade za rad predsednika i članova Nadzornog odbora, odnosno politiku naknada za rad izvršnih direktora Društva. Nadzorni odbor je posebnom odlukom, utvrdio pravo na naknadu za rad predsedniku i članovima Komisije za reviziju.

Komunikacija sa javnošću, obelodanjivanje podataka i transparentnost

Društvo obezbeđuje transparentnost svog poslovanja uz ispunjavanje predviđenih obaveza, u pogledu izveštavanja i objavljivanja tačnih i potpunih informacija, uz poštovanje principa redovnog i blagovremenog informisanja putem svoje internet stranice. Akcionari i javnost se, prvenstveno, putem internet stranice Društva izveštavaju o finansijskim rezultatima Društva, kao i o svim bitnim događajima u vezi sa Društvom, za koje je obaveza takvog izveštavanja predviđena važećim zakonskim propisima i internim aktima Društva.

Ostale aktivnosti u primeni Kodeksa

Društvo ulaže maksimalne napore za stalno unapređenje korporativnog sistema koji će garantovati postupanje svih korporativnih organa Društva, njihovih članova, zaposlenih i Društva u celini u skladu sa pravilima Kodeksa, posebno u domenima koji regulišu:

- Postojanje ličnog interesa i dužnosti izbegavanja sukoba interesa,
- Saradnju korporativnih organa Društva,

- Suzbijanje i sprečavanje korupcije i podmićivanja,
- Angažovanje spoljnih konsultanata,
- Poslovnu etiku.

Ova izjava predstavlja sastavni deo Konsolidovanog godišnjeg izveštaja o poslovanju Društva za 2014. godinu.

Mtel

Poslovanje Mtel-a, kao društva kapitala, odnosno akcionarskog društva, definisano je odredbama Zakona o privrednim društvima. Saglasno ovim odredbama i Statutu Mtel-a, organe Akcionarskog društva čine:

- Skupština akcionara,
- Upravni odbor,
- Generalni direktor,
- Izvršni odbor,
- Odbor za reviziju,
- Interni revizor.

Izjava o primeni standarda korporativnog upravljanja

U cilju unapređenja korporativnih odnosa između zainteresovanih strana koji proizilaze iz važećih zakonskih propisa i međunarodno prihvaćenih načela i iskustava najboljih praksi korporativnog upravljanja, kompanija Mtel je usvojila sopstveni Kodeks ponašanja i korporativnog upravljanja, kojeg u potpunosti primenjuje. Ovim Kodeksom su detaljnije utvrđeni mehanizmi funkcionisanja organa Društva i zaštite interesa u međusobnim odnosima različitih nosilaca interesa u Društvu. Kodeks je utvrđen na osnovu Zakona o privrednim društvima, Standarda korporativnog upravljanja, Principa korporativnog upravljanja usvojenih od strane Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD).

Na sve što nije regulisano Kodeksom, direktno se primenjuju odredbe Zakona o privrednim društvima, Standarda korporativnog upravljanja koje donosi Komisija za hartije od vrednosti, Statuta i drugih opštih akata Društva.

Cilj Društva je da se stalnom primenom propisanih standarda, kao i dobrim i odgovornim upravljanjem

i nadziranjem poslovnih i upravljačkih funkcija Društva unapredi konkurentna sposobnost Društva i obezbedi povoljniji ambijent za investicionu aktivnost.

U toku 2014. godine Mtel je primenom Standarda korporativnog upravljanja i sopstvenog Kodeksa ponašanja i korporativnog upravljanja, obezbedio efikasnu primenu principa korporativnog upravljanja Društva kroz ponašanja koja su se odnosila na:

- osiguranje osnova za efikasnu primenu principa upravljanja akcionarskim društvima;
- prava akcionara i ključne vlasničke funkcije;
- ravnopravan tretman akcionara;
- ulogu zainteresovanih strana nosilaca interesa u upravljanju akcionarskim društvima;
- objavljivanje i javnost informacija,
- ulogu i odgovornost odbora.

Izjava Mtel-a o usklađenosti organizacije i delovanja sa kodeksom ponašanja, odnosno standardima korporativnog upravljanja čini sastavni deo ovog izveštaja i objavljena je na internet stranici kompanije u sekciji „Investitori“: <http://www.Mtel.ba> i internet stranici Berze: <http://www.blberza.com>.

mtel

Shodno Statutu mtel-a, organi mtel-a su:

- Odbor direktora, koga čine Predsednik Odbora i još četiri člana i
- Izvršni direktor.

Izvršni direktor imenuje direktore odgovorne za pojedine oblasti poslovanja.

TELUS

Upravljanje u Telus je organizovano kao jednodomno.

Organi Telus su:

- Skupština i

- direktor

Organizacionu strukturu Telus čine:

- Direkcija i
- Teritorijalni centri

Direkcija je podeljena na četiri organizacione celine:

- Kabinet direktora:
 - Pomoćnik direktora za oblast održavanja higijene i redovno održavanje
 - Pomoćnik direktora za oblast fizičko tehničkog obezbeđenja
- Stručna služba za pravne i opšte poslove
- Stručna služba za komercijalu
- Stručna služba za finansije.

Teritorijalni centri društva, kojima rukovode šefovi Teritorijalnih centara, organizovani su u:

- Beogradu,
- Nišu,
- Kraljevu i
- Novom Sadu.

FiberNet

Organi FiberNet su:

- Osnivač i
- Izvršni direktor.

TS:NET

Organi TS:NET B.V. su:

- Skupština akcionara i
- Odbor izvršnih direktora.

TS:NET-om B.V. upravlja, sa ovlašćenjima i nadležnostima Odbora izvršnih direktora, pravno lice Sovereign Trust B.V., iz Amsterdama, na osnovu posebno zaključenog Ugovora o

upravljanju, dok poslove iz nadležnosti Skupštine akcionara obavlja generalni direktor Matičnog društva u funkciji osnivača.

HD-WIN

U Društvu za telekomunikacije “HD-WIN” kao jedini korporativni organ društva postoji Skupština Društva sačinjena od svih akcionara/ članova Društva. Putem Skupštine Društva svi članovi Društva ostvaruju svoja vlasnička prava.

Društvo za telekomunikacije HD-WIN je organizovano u sledećim celinama:

- Kabinet Generalnog direktora
- Sektor za tehniku
 - Služba studijske tehnike
 - Služba satelitske režije
 - Služba za IT i razvoj
- Sektor za produkciju
- Sektor za program
 - Služba redakcije
- Sektor za marketing i prodaju
- Sektor za ekonomske i pravne poslove
- Knjigovodstvo je outsource-ovano i povereno Deloitte-u.

DUNAV BANKA

Organi Banke su:

- Skupština Banke
- Upravni odbor (koji ima 7 članova)
- Izvršni odbor (koji ima 3 člana)

DIMEDIA

Organi društva prema odredbama novog Statuta usvojenog od strane Skupštine akcionara koji je u postupku registracije su:

- Skupština akcionara
- Odbor direktora (koji ima 4 člana)
- Izvršni direktor

04 Poslovanje

STRATEGIJA

Matično društvo i povezana pravna lica uživaju jedinstvenu poziciju na tržištu telekomunikacija u Srbiji, Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori, kao operatori koji svojim korisnicima omogućavaju jedinstveno i integrisano korisničko iskustvo zasnovano na isporuci najšireg spektra konvergentnih usluga. Matično društvo i povezana pravna lica teže očuvanju leaderske pozicije na više segmenata tržišta u regionu, kroz inovativni razvoj proizvoda i usluga, unapređujući zadovoljstvo korisnika i poslovnih partnera i ostvarujući rast poslovnih rezultata.

Strateško opredeljenje Matičnog društva i povezanih pravnih lica, osim očuvanja leaderske pozicije na pojedinim segmentima tržišta, je unapređenje tržišne pozicije i obezbeđenje održivog rasta tržišnog učešća. Navedeni ciljevi ostvaruju se putem stalnog unapređenja korisničkog iskustva kroz uvođenje novih usluga i aplikativnih rešenja, modernizaciju mreže i jačanje brenda poštujući principe društveno odgovornog poslovanja.

Savremeni zahtevi tržišta i rastuće potrebe zahtevaju da se komparativne tržišne prednosti i primena strategije oslanjaju na nematerijalnu aktivu kao što su: ljudski kapital, informacijski kapital i organizacioni kapital.

U cilju jačanja tržišne pozicije, unapređenja organizacione efektivnosti i efikasnosti i poboljšanja poslovnih performansi, doneta je nova strategija poslovanja za naredni trogodišnji period, zasnovana na unapređenoj viziji i misiji, kojom su

razrađeni ključni segmenti korporativne strategije u oblastima marketinga i prodaje za privatne i poslovne korisnike, PR, tehnološkog razvoja, razvoja IT, razvoja ljudskih resursa, finansija, logistike i nabavke. Definisani su strateški ciljevi, koji se odnose na sve ključne oblasti poslovanja, a koje je potrebno ostvariti implementacijom strateških inicijativa, kao i primenom strateških preporuka.

Strateški okvir zasniva se na piramidalnom principu i određuje odgovore na glavne izazove s kojima se društva suočavaju obavljajući osnovnu delatnost, odnosno razvijajući nove oblasti poslovanja. Najveći deo resursa potrebno je usmeriti na povećanje sveukupne konkurentne snage u tri glavne oblasti: povećanje tržišne efektivnosti, povećanje efikasnosti i povećanje organizacione efektivnosti. Cilj ovih nastojanja je da se stvori superiorno korisničko iskustvo i da se poveća stepen efikasnosti organizacije društva. Kako ne bi zaostajali za konkurencijom, potrebno je nastaviti sa ulaganjima radi stvaranja i zadržavanja leaderske pozicije u oblasti inovacija na tržištima na kojima nastupamo. Uspeh Matičnog društva i povezanih pravnih lica će se meriti održivošću rasta vrednosti društava za njihove akcionare.

Strateško usmerenje za naredni period zasniva se na tri stuba, koji se odnose na glavne izazove:

- Fokus i stabilizacija osnovne delatnosti,
- Transformacija i unapređenje modela poslovanja i korporativne kulture,
- Vođstvo i održavanje leaderske pozicije u inovacijama i mreži.

ŠTA bi TS trebalo da uradi?

Vođstvo i Održavanje
leaderske pozicije u
inovacijama i mreži

**Transformacija i
Unapređenje** modela
poslovanja i korporativne kulture

**Fokus i
Stabilizacija**
osnovne delatnosti

KAKO to uraditi?

**Liderstvo u
inovacijama**

**Izgradnja
konkurentne
prednosti**

**Povećanje
konkurentne snage**

Efikasnost

Strateški okvir i veza sa
stubovima strateškog usmerenja

strateške
inicijative

Za svaki nivo strateškog okvira definisani su strateški ciljevi i strateške inicijative koje je potrebno implementirati radi ostvarivanja postavljenih ciljeva.

Strateški ciljevi i inicijative za **povećanje konkurentne snage** grupisani su prema glavnim oblastima na koje se odnose i obuhvataju ciljeve i inicijative za povećanje tržišne efektivnosti, ciljeve i inicijative za povećanje efikasnosti i ciljeve i inicijative za povećanje organizacione efektivnosti.

Strateški ciljevi i inicijative za **izgradnju konkurentne prednosti** grupisani su u dve glavne oblasti: ciljevi i inicijative za stvaranje superiornog korisničkog iskustva i ciljevi i inicijative za povećanje efikasnosti organizacije. Inicijative orijentisane na izgradnju konkurentne prednosti zahtevaju veća ulaganja i duži vremenski horizont zbog dužeg perioda potrebnog da bi se vratilo uloženo.

Strateški ciljevi i inicijative za **obezbeđivanje liderske pozicije u inovacijama** odnose se na ulazak na nove segmente tržišta. Inicijative za obezbeđivanje liderske pozicije u inovativnosti na tržištu orijentisane su na pružanje netradicionalnih telekomunikacionih usluga korisnicima i proširenje poslovanja na druge delatnosti.

Korporativna poslovna strategija, sa svoja tri stuba i strateškim okvirom, uspostavlja ravnotežu između inicijativa koje su orijentisane samo na jednu organizacionu celinu i inicijativa čije sprovođenje zahteva multidisciplinarnu saradnju većeg broja organizacionih celina, čime vodi celovitom ostvarivanju zajedničkih ciljeva.

U toku 2014. godine započeta je realizacija većeg broja strateških inicijativa, u skladu sa definisanim akcionim planovima za implementaciju.

Ključni faktori uspeha implementacije strategije su:

- interno usaglašeni plan implementacije, odgovornosti i koordinacija, uz punu podršku i saglasnost najvišeg menadžmenta za vremenski okvir i utvrđene prioritete;
- određivanje odgovarajućih timova za implementaciju u smislu veština i kapaciteta, uz intenzivno uključivanje stejkholdera na višim nivoima;

- obezbeđivanje potrebnih IT resursa, imajući u vidu visok stepen zavisnosti implementacije strategije od raspoloživosti informacionih tehnologija.

Uspešna implementacija strategije u velikoj meri se oslanja na primeni upravljačkih metodologija i alata koji su poznati u najboljoj praksi:

- implementacija sistema indikatora ključnih performansi (KPI) kroz BSC (Balanced Scorecard) sistem za praćenje implementacije strategije
- jačanje projektnog i programskog upravljanja radi stvaranja jedinstvene mape promena koje prevazilaze svakodnevno poslovanje
- kontinuirano unapređenje upravljanja poslovnim procesima i povećanje operativne i organizacione efikasnosti

U narednom periodu Matično društvo i povezana pravna lica će nastojati da kontinuirano identifikuju mogućnosti i ostvaruju sinergetske efekte sa organizacionog, operativnog, tehničkog i komercijalnog stanovišta.

Organizacione sinergije ogledaju se u uvođenju korporativnog upravljanja na nivou grupe, koje treba da donese niz pozitivnih efekata: poboljšanje poslovnih rezultata Matičnog društva i povezanih pravnih lica i održavanje poverenja investitora, smanjenje troškova, povećanje vrednosti društava, podsticaj menadžmentu za ostvarivanje ciljeva koji su u interesu akcionara i organizacije, kao i smanjenje rizika u poslovanju.

Operativne sinergije podrazumevaju konsolidaciju, odnosno centralizaciju zajedničkih funkcija radi ostvarivanja pozitivnih efekata na nivou grupe, zahvaljujući ekonomiji obima.

Tehnološke sinergije odnose se na zajedničko dugoročno planiranje mreža i odnos prema dobavljačima, utvrđivanje zajedničkih smernica za razvoj i korišćenje određenih tehničkih platformi, kao i razmenu znanja, kompetencija i najbolje prakse između Matičnog društva i povezanih pravnih lica.

Komercijalne sinergije obuhvataju zajedničke marketinške aktivnosti na nivou grupe, transfer rešenja u toku razvoja novih proizvoda i usluga između

povezanih pravnih lica, cenovnu strategiju na nivou grupe, centralizovano upravljanje partnerstvima, u cilju ostvarivanja optimizacije troškova i obezbeđivanja jedinstvene strategije brenda.

USLUGE

Telekom Srbija

Telekom Srbija kao vodeća telekomunikaciona kompanija u regionu nudi svojim korisnicima široki spektar usluga iz oblasti mobilne i fiksne telefonije, interneta, multimedijalnih servisa i prenosa podataka.

Matično društvo teži da uvođenjem novih usluga, a u skladu sa neprestanim napretkom tehnologije u ovoj oblasti, odgovori na mnogobrojne zahteve svojih korisnika i da održi konkurentnost na tržištu.

Poslovni korisnici

Kako bi se zadovoljile potrebe poslovnih korisnika i upotpunila ponuda Telekoma Srbija, u toku 2014. godine pušteno je više usluga iz oblasti mobilne telefonije i ICT servisa.

Iz oblasti mobilne telefonije uvedeni su novi tarifni profili za poslovne korisnike, u aprilu BizMix (S/M/L) i BizMixNet (S/M/L/XL/XXL), a početkom novembra BizMax i BizMax Plus tarife. BizMix tarifni profili omogućavaju korisnicima u okviru mesečne naknade određenu količinu minuta za komunikaciju prema nacionalnim fiksnim i mobilnim mrežama i razmenu SMS poruka. Korisnicima koji pored navedenog imaju potrebu za pristupom internetu namenjene su BizMixNet tarife koje omogućavaju bez dodatne naknade neograničen pristup internetu, s tim da se brzina pristupa smanjuje nakon dostizanja količine uključene u mesečnu naknadu za datu tarifu. BizMax tarifni profili imaju u okviru mesečne naknade pored nacionalnog i međunarodnog i određenu količinu besplatnog roming saobraćaja.

Iz oblasti mobilne telefonije uveden je novi sistem tarifiranja u *roaming*-u, uz dosta povoljnije uslove.

U aprilu je uvedena nova usluga Blackberry BES 10 čime se poslovnim korisnicima pružaju dodatne usluge iz Blackberry ponude.

U junu je puštena i usluga Satelitske telefonije. Poslovni korisnici mogu od Telekoma Srbija iznajmiti satelitski mobilni uređaj Thuraya SG-2520 koji služi za mobilnu komunikaciju kroz GSM mrežu, a korišćenjem Thuraya satelitskog sistema i u oblastima gde ne postoji pokrivanje signalom mobilne telefonije. Uz uređaj, korisnik se može odlučiti za SIM karticu Telekoma Srbija ili Prepaid SIM karticu operatera Thuraya.

Od jula 2014. godine korisnicima je omogućeno korišćenje MiFi bežičnog rutera koji obezbeđuje bežičnu WiFi konekciju i pristup internetu dok su u pokretu. Korišćenjem MiFi modema mogu kreirati hot spot za do deset pametnih uređaja i izabrani Mobilni Net paket istovremeno koristiti na više uređaja (telefon, tablet, laptop, PDA).

U oblasti usluga pristupa internetu, u avgustu 2014. godine uvedena je nova usluga Internet za poslovne korisnike, koja je namenjena isključivo poslovnim korisnicima, kako u pogledu koncepta (komercijalni uslovi potpuno nezavisni od tehnologije), tako i u pogledu kvaliteta. Omogućeni su IP protoci do 1 Gb/s.

Od ICT servisa, uvedene su nove usluge: Cloud computing faza I (IaaS i PaaS), Sistem za zaštitu od DDoS napada i usluga Web Control.

U maju 2014. predstavljena je usluga Cloud computing koja predstavlja iznajmljivanje virtuelne *cloud* računarske infrastrukture gde korisnik samostalno, putem portala, može iznajmljivati i menjati konfiguracije servera (IaaS) ili serverskih platformi (PaaS) u periodu koji njemu odgovara. Sistem za zaštitu od DDoS napada prati situaciju na internet linkovima poslovnih korisnika i u slučaju Distributed Denial of Service (DDoS) napada preusmerava neželjeni saobraćaj štiteći korisnikovu infrastrukturu.

Web Control predstavlja zaokruženo rešenje za kontrolu pristupa gde internet saobraćaj poslovnog korisnika prolazi kroz niz filtera (*antivirus, antiphishing, URL filtering, firewall*) pružajući korisniku potpunu zaštitu na internetu.

Privatni korisnici

Usluge fiksne telefonije

U avgustu 2014. godine urađen je rebalans tarifa u fiksnoj telefoniji. Rebalans je obuhvatio izmenu cene mesečne naknade i količine besplatnog saobraćaja uključenog u naknadu, ukidanje podele na mesni i međumesni saobraćaj i uvođenje jedinstvene (nacionalne) zone, ukidanje perioda jakog i slabog saobraćaja, uvođenje minutnog tarifiranja, izmenu cena minuta saobraćaja u nacionalnom fiksnom saobraćaju i ka mobilnim i nomadskim korisnicima, kao i izmenu cena poziva ka govornim automatima Telekoma Srbija.

Usluge mobilne telefonije

U martu 2014. uvedena je Fair Usage Policy funkcionalnost za korisnike *postpaid* tarife Moj klub (Mi smo Partizan, Volim Partizan, Partizan moja kuća, Sever, Tokio, Bari).

U aprilu 2014. godine izvršene su izmene mtel *roaming* tarifnih dodataka. Novi dodaci su dostupni svim mt:s korisnicima (*prepaid*, kontrola troškova i *postpaid*) koji se nalaze u *roaming*-u u mtel mreži Crne Gore i omogućavaju besplatan odlazni i dolazni saobraćaj (pozivi/SMS) ka svim mrežama Telekom Srbija i povezanih pravnih lica, i besplatan data saobraćaj. Postoje dva dodatka u zavisnosti od perioda trajanja – 10 i 30 dana.

Početkom aprila meseca u produkciju je puštena usluga SMS plaćanje osiguranja. U saradnji sa AS Neživotnim osiguranjem a.d.o. svim mt:s korisnicima je omogućeno SMS plaćanje polise putnog osiguranja i osiguranja auto asistencije.

Tokom aprila meseca u produkciju puštena je usluga „Dopuni mi kredit“, kojom se *prepaid* korisnicima daje mogućnost da od drugih mt:s korisnika, bez obzira da li su oni *prepaid* ili *postpaid*, zatraže dopunu kredita. Dopuna kredita nakon poslatog zahteva izvršiće se pomoću već postojećih načina Friendly dopuna i dopuna sa *postpaid* broja. Usluga je besplatna za korisnika.

U junu 2014. godine uveden je novi sistem tarifiranja u *roaming*-u, čime je korisnicima znatno olakšana upotreba mobilne telefonije u inostranstvu, uz dosta povoljnije uslove.

U julu su startovali izmenjeni Evropa *postpaid* roaming paketi. U ponudi je 5 paketa sa različitim kombinacijama vrsta i količina saobraćaja, sa trajanjem od 30 dana. Paketi koji u sebi obuhvataju i data saobraćaj su realizovani sa Bill *shock prevention* funkcionalnošću, što znači da se korisnicima nakon potrošenog data saobraćaja iz paketa, data saobraćaj blokira do isteka trajanja paketa.

U julu 2014. uvedena je opšta kampanja za sve *prepaid* korisnike kojom se omogućava izbor sledećih dodatka: Uzmi SVE, Uzmi minute i Uzmi poruke, u trajanju 1 i 7 dana. Korisnici su u ponudi imali dodatke koje sadrže neograničene pozive ka mt:s mreži, fiksnoj mreži Telekoma Srbija, neograničene poruke u nacionalnom saobraćaju i neograničeni internet.

Od septembra 2014. godine unapređena je usluga SMS plaćanje računa i dopuna *prepaid* kredita sa bankovnih računa korisnika, tako što je u produkciju puštena Android mobilna aplikacija „mPlati“, koja predstavlja još samo jedan kanal naplate računa za Telekomove usluge i način dopune *prepaid* kredita. Cilj ovog projekta je da omogući, olakša i pojednostavi mobilna plaćanja razvojem android aplikacije, koja uključuje sledeće servise:

1. SMS plaćanje Telekomovih računa
2. SMS dopunu

Korisnici na *google play*-u mogu besplatno preuzeti m:plati aplikaciju, sve što je potrebno je da imaju telefon sa android operativnim sistemom 2.3 ili novijim.

U oktobru su uvedene nove *postpaid* tarife sa ciljem zadovoljenja specifičnih potreba korisnika. U ponudi je 12 tarifnih profila.

U istom mesecu uvedeni su i novi *postpaid extra* tarifni dodaci (*extra* minuti, *extra* poruke, mt:s najdraži broj), čime je *postpaid* tarifa učinjena još povoljnijom.

U decembru 2014. godine uveden je hibridni paket za *prepaid* korisnike. U ponudi je paket koji omogućava popust od 50% na sav nacionalni saobraćaj. U planu je uvođenje novih paketa.

Kupovina hibridnog paketa omogućena je kroz USSD meni i SMS. Korisnik plaća mesečnu pretplatu za hibridni paket, paket traje 31 dan, obnova je automatska.

Telekom Srbija je prvi objavio potpisivanje ugovora sa prestižnom kompanijom APPLE i najavio prodaju iPhone telefona. Sa prodajom se startovalo u novembru 2014. godine. Osim navedene saradnje sa kompanijom Apple, Telekom Srbija je od oktobra svoju ponudu obogatio sa modelima proizvođača: Lenovo, Acer, CAT, dok se u ponudi tablet uređaja osim standardnih brendova, našao i domaći brend TESLA.

Mobilni internet

U martu 2014. godine uveden je još jedan internet dodatak za *postpaid* korisnike - Net Plus S.

U avgustu 2014. godine je unapređena usluga Prepaid mobilni Net, kako za nove tako i za postojeće korisnike. Snižena je cena megabajta, na raspolaganju je novi Data plus paket od 500 MB po povoljnoj ceni. Snižene su cene paketa od 1 GB i 2 GB. Nova Data SIM kartica sadrži 50 dinara koji mogu da se iskoriste za prenos podataka ili slanje SMS poruka, kao i inicijalni kredit od 300 MB.

Unapređenje BOX-a

Uvedene su dodatne linije u okviru BOX paketa.

U julu 2014. uvedeni su novi BOX paketi i izvršene su izmene na postojećim paketima. Uvedeni su Boks 2 paketi (4 paketa: kombinacija fiksnog priključka sa mobilnom, IPTV, mini IPTV i internet uslugom) i jedan BOX 3 paket (fiksni, internet i IPTV). Urađena je izmena u količinama saobraćaja uključenog u pretplatu za mobilni priključak, a fiksnom priključku u okviru BOX paketa omogućen je neograničen besplatan saobraćaj u okviru fiksne mreže Telekoma Srbija. Takođe je omogućeno uključivanje dodatnih fiksnih linija (maksimalno 2) u BOX paket, za koje se plaća određena mesečna naknada, a kao i osnovna fiksna linija imaju neograničen besplatan saobraćaj u okviru fiksne mreže Telekoma Srbija.

Internet

Korisnicima je u januaru omogućeno da preuzmu sve svoje račune u pdf formatu. Ovo predstavlja prvu fazu realizacije servisa eRačun kada će korisnik moći da se prijavi da prima sve račune Telekoma Srbija isključivo u elektronskoj formi na svoju SSO mail adresu.

U julu 2014. puštena je Cloud computing usluga. Trenutno su u ponudi dva servisa ove usluge: Platform as a Service i Infrastructure as a Service. Korisnik uslugu može da koristi na period od 30 dana, s tim da je omogućena kupovina i dodatnih resursa poput memorije, diska i sl. po principu „pay as you go“.

U junu komercijalno je pušten mMarket web portal kao dodatak dosadašnjem mMarket wap portalu. Urađen je redizajn wap mMarket portala koji predstavlja virtuelno prodajno mesto Telekoma Srbije, preko kojeg se korisnicima mobilnih uređaja nudi prodaja i besplatno preuzimanje multimedijalnih sadržaja lokalnih i globalnih proizvođača. Kada korisnik inicira preuzimanje/kupovinu sadržaja preko *web*, isporuka se radi direktno na mobilni uređaj uz dostavu linka za download unutar SMS poruke koji redirektuje korisnika na wap portal. Na taj način, korisnik je siguran da je sadržaj koji kupuje prilagođen modelu njegovog mobilnog telefona.

U decembru 2014. puštena je nova verzija Android aplikacije mt:s centar koja uz novi vizual nudi i poboljšane funkcionalnosti aplikacije: vizuelni prikaz preostalih minuta, SMS i data saobraćaja, broj dana do isteka ugovorne obaveze, informacije o poslovnicama Telekoma, ostalim uslugama u mt:s ponudi itd. Korisnici pomoću aplikacije mt:s centar mogu da provere stanje računa, dopune kredit sebi ili prijateljima, da se informišu o aktuelnim promocijama ili kupe vaučere i aktiviraju uslugu povoljnijih poziva ka fiksnim i mobilnim mrežama u inostranstvu, kao i omiljenih brojeva u mt:s mreži. Korisnici mogu da pogledaju važne brojeve, spisak Telekom Srbija poslovnica, SMS imenik ili da provere u kojoj mreži je korisnik. Na raspolaganju je i usluga besplatnog gledanja TV kanala preko mt:s mreže (RTS1, RTS2, Prva TV, Pink, B92, B92 Info i Studio B), kao i opis paketa Telekom Srbija digitalne televizije. Korisnici mogu da preuzmu interesantne Telekom Srbija

aplikacije, saznaju odgovore na najčešća pitanja o uslugama Telekom Srbija, ili da se informišu o ostalim uslugama u mt:s ponudi. U januaru 2015. očekuje se i komercijalno puštanje aplikacije za IOS operativni sistem, imajući u vidu ponudu iPhone uređaja Telekoma Srbija.

Multimedija

U januaru 2014. u okviru partnerskog projekta X Factor razvijena je aplikacija za *smart* telefone. Aplikacija omogućava gledanje ekskluzivnih *live stream* sadržaja, snimke sa audicija, vesti i slično. Aplikacija je dostupna korisnicima mt:s-a koji imaju Samsung X Factor telefone.

U aprilu je Telekom Srbija u saradnji sa organizacijom Mikser pokrenuo projekat „Savamala kreativna četvrt“ sa idejom da našim korisnicima omogući pristup kulturnim, umetničkim i zabavnim sadržajima, koji su dostupni na našim platformama. Sadržaji su dostupni u okviru Mikser aplikacije i IPTV platforme. U samom Mikser house otvorena je i „Telekom Srbija Media Lab“ koja omogućava besplatno korišćenje računara i pristup internetu. Besplatan pristup internetu preko WiFi konekcije omogućen je na preko deset lokacija (galerija, kulturnih organizacija i drugih objekata) u četvrti Savamala.

U decembru 2014. godine puštanjem u rad nove IPTV platforme, korisnicima su raspoložive dve nove funkcionalnosti: gledaj unazad i 72 sata unazad. Usluga Gledaj unazad omogućava korisniku da pauzira trenutno emitovan TV sadržaj, kao i da pogleda sadržaj koji se emitovao u prethodnih 60 minuta. Pomoću usluge 72 sata unazad, korisniku su dostupne emisije koje su emitovane u prethodna 3 dana.

U 2014. godini portal Klik sport, koji omogućava uživo praćenje ekskluzivnih sportskih događaja putem računara, obogaćen je novim sadržajima poput ACB lige, Eurocup, Serie A i regionalne vaterpolo lige.

Nove usluge za korisnike u dijaspori - GO4YU

Krajem 2014. godine, Telekom Srbija je u saradnji sa partnerom, pod brendom GO4YU, omogućio

jedinstveno rešenje koje pruža telekomunikacione usluge namenjene korisnicima u dijaspori u Sjedinjenim Američkim Državama. Korisnicima su na raspolaganju usluge fiksne i mobilne telefonije, kao i multimedije.

U okviru usluga fiksne telefonije, korisniku GO4YU su u okviru paketa omogućeni minuti za pozive ka fiksnoj i mobilnoj mreži Telekoma Srbija, besplatni razgovori sa korisnicima GO4YU telefona, kao i kvalitetna i pouzdana veza.

GO4YU korisnici mobilne telefonije u SAD dobijaju SIM karticu sa američkim i srpskim brojem, odnosno sa minutima, porukama i Internetom u Americi i minutima za razgovore ka brojevima fiksne i mobilne mreže Telekoma Srbija.

Pored usluga fiksne i mobilne telefonije, korisnicima je na raspolaganju i multimedijalna usluga EX-YU paket, u okviru koje im je putem interneta dostupno preko 60 nacionalnih, regionalnih i lokalnih TV kanala koji nude raznoliku ponudu informativnih, sportskih, zabavnih, dečjih, muzičkih i filmskih sadržaja. Osim navedenog, korisnicima je dostupna i dodatna usluga Video klub, koja omogućava iznajmljivanje domaćih filmova i serija.

Mtel

U skladu sa svojom osnovnom misijom i vizijom, kompanija Mtel konstantno unapređuje komunikaciju sa svojim korisnicima, ali i sa širom javnošću. Pored internet stranice www.mtel.ba, te *wap* i *web* portala „Mondo“, te društvene mreže Facebook - facebook.com/mtelbih, u 2014. godini komunikacija je obogaćena i štampanom publikacijom „m:agazin“ i novim blogom kompanije – „m:blog“. Takođe, još jedan oblik komunikacije sa javnošću je i nova televizijska emisija pod nazivom „m:agazin“, o zanimljivim temama iz sveta modernih tehnologija.

U segmentu **mobilne telefonije**, tokom 2014. godine povezano pravno lice Mtel se fokusiralo na tarifnu politiku i zadržavanje prihoda od *prepaid* usluga, pri čemu je sve *prepaid* korisnike migriralo u jedinstven tarifni model – *prepaid* FRENED, sa mogućnošću uključivanja prijatelja brojeva iz svih mobilnih mreža u BiH.

Tokom 2014. godine kontinualno su kreirane *prepaid* promotivne kampanje:

- SMS tarifne opcije - SMS kampanja za segmentirane grupe *prepaid* korisnika, pri čemu korisnici za svoju prosečnu jednodnevnu potrošnju dobijaju 10 puta više poruka, odnosno poruke su 10 puta jeftinije. Aktivacija SMS tarifne opcije se vršila putem USSD menija ili putem mGo aplikacije.
- Mobilni internet - Internet tarifne opcije za sve *prepaid* korisnike, sa akcentom na tarifnu opciju od 1 (GB) i periodom važenja 1 dan po maksimalnoj brzini do 21 Mbps
- INO tarifne opcije - Kupovinom tarifne opcije putem USSD menija i m:go aplikacije, korisnici dobijaju određen broj besplatnih minuta za pozive prema svim mrežama u Austriji, Nemačkoj, Sloveniji, Italiji, Švedskoj, SAD, Kanadi i Australiji, u trajanju od 24 h.

U 2014. godini je sprovedena *Upsell* kampanja, sa ciljem migracije *prepaid* korisnika na *postpaid*, namenjena svim *prepaid* korisnicima koji u poslednja tri meseca imaju značajno povećanje potrošnje u odnosu na svoj prosek. *Prepaid* korisnici koji su obavesteni putem *broadcast* poruke i koji su izabrali preporučeni Moj Mix *postpaid* tarifni model sa određenom visinom mesečne pretplate i kombinacijom minuta, poruka i interneta, ostvarili su popust od 50% na mesečnu pretplatu u prva četiri meseca.

U okviru *postpaid*-a redizajnirani su postojeći tarifni modeli i izvršena migracija svih korisnika sa M, L, XL, XXL i Smart na jednu od ponuđenih kombinacija MOJ MIX flex/flat. Takođe, u cilju daljeg rasta korisničke baze kreiran je novi tarifni model Moj Mix VIP tarifa. Usluga je namenjena zahtevnijim korisnicima, jer se prvi put u ponudi našao tarifni model koji nudi neograničene pozive prema svim mrežama u BiH, kao i niz dodatnih pogodnosti, kao što su neograničene usluge telefoniranja, slanja SMS-a i MMS-a i interneta, koje su bazirane na *fair use principu*. *Značajna prednost VIP modela* je ta što su uz ugovor u trajanju od 24 meseca svi telefoni m:tel ponude dostupni po ceni od samo 1 KM, „Moju roaming tarifu“, koja pruža mogućnost korišćenja usluge rominga iz određenih zemalja po

znatno povoljnijim cenama, niže cene razgovora u međunarodnom saobraćaju, kao i besplatan pristup m:music+ servisu.

Dobro osmišljena ponuda *postpaid* tarifnih modela, kao i atraktivne ponude najnovijih modela mobilnih telefona tokom cele 2014. godine doveli su do porasta korisničke baze za oko 30.000 pretplatnika. Komercijalizovane su tarifne opcije za međunarodni saobraćaj, za sve korisnike mobilne telefonije (*prepaid*, *postpaid*, VPN).

Pored široke ponude usluga na teritoriji BiH, Mtel u svom portfoliju nudi, već dugi niz godina, terminalnu opremu za krajnje korisnike po subvencionisanim cenama.

Prodaja mobilnih telefona za *postpaid* korisnike je ove godine opet u porastu (7%), što je značajan poslovni rezultat, uzimajući u obzir jake elementarne nepogode, koje su zadesile BiH u maju i avgustu 2014. godine.

Postignuti su značajni rezultati u porastu prodaje televizora u integrisanim paketima usluga, gde je prodaja udvostručena u odnosu na proteklu godinu, što je, na kraju, doprinelo porastu baze OPEN korisnika.

Ove godine Mtel je uveo i prodaju dodatne opreme, bele tehnike i *gaming* konzola, a posle realizacije tekućih projekata, u ponudi će imati i Kasko osiguranje mobilnih telefona.

Ponudom bele tehnike na rate svim Open i ADSL korisnicima, Mtel je opet pokazao da je inovativni lider na tržištu i, ujedno, kompanija koja brine o svojim korisnicima u trenucima kada je to najpotrebnije.

Od septembra u Mtel prodajnim mestima dostupni su „Samsung“ aparati za domaćinstvo, i to uz odlične uslove: beskamatno plaćanje na 12 rata, besplatna kućna dostava u roku od tri dana.

Stepen diferencijacije proizvoda u fiksnoj telefoniji u BiH je mali, čemu u najvećoj meri doprinosi regulativa koja ne omogućava kreiranje usluga u skladu sa identifikovanim potrebama, željama i preferencijama potrošača, kao i njihovom modelu ponašanja, već strogo u prethodno navedenim regulatornim okvirima.

U domenu integrisanih usluga i usluga pristupa internetu putem GPON i VDSL tehnologije, GPON je jedna od FTTH tehnologija i podrazumeva dovođenje optičkog vlakna direktno do korisnika, a omogućava korišćenje Triple Play servisa sa visokim internet protocima, pouzdan prenos govora i visoko kvalitetnu IPTV HD sliku sa *download* brzinom od 2,5 Gbit/s i *upload* brzinom od 1,25 Gbit/s u ponudi su paketi usluga komercijalnog naziva MAX.

Tokom 2014. godine puštena je nova verzija Mtel-ove m:go aplikacije "m:go IOS" za iPhone korisnike, a u pripremi je verzija i za Windows phone.

U 2014. godini prvi put su komercijalizovani paketi koji integrišu fiksni i mobilni broadband za privatne i poslovne korisnike čiji je komercijalni naziv: OPEN DUO NET i OPEN BIZ DUO NET.

Takođe, u 2014. godini, Mtel je uspešno akvizirao kompaniju Logosoft d.o.o Sarajevo, koja je sredinom decembra 2014. godine, na tržištu Federacije BiH ponudila integrisanu uslugu sa uključenom mobilnom telefonijom.

„Mtel“ a.d. Banjaluka osnovao je novo privredno društvo Mtel Austrija, sa ciljem pružanja telekomunikacionih usluga u toj zemlji. Mtel Austrija će pružati usluge mobilne telefonije, i to: govorne, sms i usluge prenosa podataka. U okviru usluge predviđena je ponuda multimedijalnih sadržaja sa prostora bivše Jugoslavije - *Live TV* i *web* bazirani muzički *streaming* servisi, prvenstveno namenjeni ljudima iz regiona, koji žive i rade u Austriji.

mtel

mtel svojim korisnicima nudi usluge mobilne telefonije, kao i usluge fiksne telefonije i Interneta putem WiMax tehnologije.

Kako bi se zadovoljile potrebe svih korisnika - primarno sa ciljem da se zadrže postojeći, kao i steknu novi korisnici, a vodeći se segmentiranim ciljnim grupama, pažljivo su planirane nove usluge.

U 2014. godini povezano pravno lice mtel je

pokrenulo novu mrežu "Revolucija" kao jedinstvenu *prepaid* ponudu na telekomunikacionom tržištu Crne Gore. „Revolucija“ sa numeracijom 060 je novi *prepaid* tarifni paket namenjen mlađoj populaciji. Osnovna karakteristika novog paketa je da je orijentisan ka specijalnim benefitima prema svim mrežama u Crnoj Gori sa jedinstvenom cenom poziva ka svim mobilnim i fiksnim mrežama u Crnoj Gori od 0,06 eura/minut, kao i jedinstvenom cenom SMS-a ka svim mobilnim mrežama u Crnoj Gori od 0,02 eura/SMS. Aktivacijom kartice pre 31.12.2014. godine korisnici će do kraja 2015. godine dobijati besplatno (na mesečnom nivou): 1000 minuta ka 060 brojevima iz ovog paketa, 1000 SMS poruka ka 060 brojevima iz ovog paketa, kao i neograničen pristup Internet stranama socijalnih mreža: Facebook-a, Twitter-a, Instagram-a i mobilnom portalu mondo.me uz fer politiku korišćenja.

U cilju veće sinergije sa Matičnim društvom i povezanim pravnim licima, mtel je nastavio kampanju sa povoljnostima za sve korisnike koji su u *roaming*-u u Srbiji, na mt:s mreži, sada pod nazivom m:roming tiketi. Svi korisnici mtel-a koji su se nalazili u *roaming*-u u Srbiji (mt:s mreža) mogli su da odaberu jedan od m:roming dodataka, za 1 dan, 7 dana ili 30 dana. U sklopu ponude, korisnici su imali neograničenu komunikaciju ka mrežama Telekoma Srbija i mtel-a, kao i neograničeni Internet. Takođe, korisnici su u ponudi imali i specijalni m:roming tiket "Prva klasa", koji im je omogućio da koristi sve navedene pogodnosti do kraja 2014. godine.

Osim standardne ponude *postpaid* tarifnih paketa, uvedeni su multimedijalni paketi, za korisnike koji preferiraju multimedijalni sadržaj, sa posebnim benefitima za Internet. Korisnicima su u sklopu paketa na raspolaganju 35 Pink-ovih i 4 Arena Sport kanala. Osim toga, paketi imaju najpovoljniju cenu razgovora ka svim mrežama u Crnoj Gori kao i određenu količinu Internet saobraćaja po maksimalnoj brzini, uz neograničene razgovore u mreži.

Kontinuirane kampanje prodaje telefona (sa posebnim akcentom na *smart* telefone), modema i tableta imale su za cilj što veću popularizaciju mobilnog Interneta kao i veću Internet potrošnju.

U cilju popularizacije *web shop / on-line* kupovine od aprila je pokrenuta kampanja "web shop

rasprodaja" sa povoljnim cenama za veliki broj modela telefona iz ponude uz potpisivanje *postpaid* ugovora.

Pored standardne ponude u okviru USSD menija, sa ciljem povećanja prihoda u *prepaid* segmentu, omogućen je poseban meni - „m:me“ meni, koji je kreiran za svakog korisnika pojedinačno, sa personalizovanim ponudom povoljnosti u zavisnosti od njegovih dosadašnjih navika i preferencija (pozivi, SMS ili Internet). *Prepaid* korisnicima se kroz „m:me“ meni generišu ponude na dnevnom, sedmodnevnom i mesečnom nivou. Određene ponude se odnose isključivo na resurse za potrošnju u okviru m:tel mreže, dok se drugi tip ponuda odnosi na potrošnju ka svim mrežama u Crnoj Gori.

U susret turističkoj sezoni uvedeno je nekoliko tarifnih paketa: novi Internet *prepaid* paket Hello NET, koji korisnicima omogućava da neograničeno surfuju, komuniciraju na društvenim mrežama i koriste Internet kako im najviše odgovara; Hello Net Extreme paket u okviru kojeg korisnici dobijaju USB modem i Hello NET prepaid; mgo turist i ALL INCLUSIVE namenjen turistima iz Rusije.

U avgustu je uveden novi *postpaid* paket Odaberi više 38.9 i u biznis segmentu Odaberi office 38.9, sa pretplatom od 38.9 eura. Odaberi više i Odaberi office paketi korisniku daju potpunu slobodu da sam kreira originalnu kombinaciju usluga - prilikom potpisivanja ugovora, on bira količinu razgovora, SMS-a i Interneta, koje će koristiti u sklopu pretplate. Pored navedenih povoljnosti slobodne kombinacije resursa korisnicima obezbeđuju i 5000 minuta u mreži i neograničen Internet protok.

U septembru je revidiran postojeći *prepaid* paket m:go plus sa novim povoljnostima. Svakom dopunom većom od 2 eura korisnici dobijaju duplirani iznos novca za potrošnju ka svim mrežama u Crnoj Gori i besplatnih 300 MB Interneta.

Zadržavanju postojećih i privlačenju novih korisnika značajno doprinosi razvoj mobilnih aplikacija, te je mtel u tom delu inovirao dve svoje jedinstvene aplikacije MondoGo i Montenegro talking.

Inovativan dizajn, uvek interesantan sadržaj Mondo portala, mogućnosti besplatnih razgovora,

SMS-ova i *chat*-a kroz samu aplikaciju svrstavaju mondoGO aplikaciju u društvo najpoznatijih savremenih aplikacija koje povezuju korisnike 3G i WiFi mreže poput Viber-a i Skype-a.

MondoGO je aplikacija koja pored najnovijih vesti, zabavnog i multimedijalnog sadržaja iz produkcije Mondo redakcije, omogućava pregled i kupovinu aktuelnih servisa iz mtel ponude, kao i aktivaciju povoljnosti dostupnih isključivo putem ove aplikacije. Aktivacijom opcije m:call korisnici mogu potpuno besplatno razgovarati u mtel mreži, a za uspostavljanje veze potrebna je samo konekcija na WiFi ili 3G mrežu.

Aplikacija „Montenegro Talking“ na jednostavan, brz, edukativan i zabavan način, korisnike vodi do najznačajnijih turističkih lokacija Crne Gore i donosi potpuno novu percepciju ponude, njenih gradova, istorijskih i kulturnih znamenitosti. Od skoro je u ponudi ove aplikacije i adresar većine turističkih objekata, hotela, restorana, kafića, klubova. Aplikacija je prevedena na engleski i ruski jezik. Namenjena je prvenstveno turistima koji posećuju Crnu Goru, pa je u tom pravcu i promovisana tokom letnje turističke sezone putem Facebook fotokonkursa.

TELUS

U okviru registrovane delatnosti, Telus pruža usluge:

- obezbeđivanje objekata i imovine (FTO, PPZ i pratnje novca),
- održavanje higijene poslovnog prostora i objekata i
- angažovanja izvršilaca na pomoćnim i fizičkim poslovima.

FiberNet

Nacionalni digitalni vod omogućava digitalnu konektivnost i povezivanje dve korisnikove tačke na teritoriji Crne Gore i ovo je usluga koju FiberNet pruža na teritoriji Crne Gore. Predmetna usluga ne zavisi od protokola i obezbeđuje transparentan

prenos signala traženog kapaciteta između krajnjih tačaka korisnika. Koristi se za pružanje telefonskih usluga ili drugih usluga prenosa podataka između lokacija korisnika kojima je neophodan visok kvalitet usluge. FiberNet nudi nacionalne i međunarodne digitalne vodove kapaciteta: 2Mbps, FETH (4MMbps, 6Mbps... .100Mbps) i STM-1, u zavisnosti od lokacija krajnjih tačaka korisnika.

Usluga iznajmljivanja optičkih vlakana *dark fiber* omogućava korisnicima povezivanje lokacija u Crnoj Gori ili povezivanje lokacije u Crnoj Gori sa lokacijom u inostranstvu.

Usluga zakup transpornih kapaciteta predstavlja uslugu zakupa kapaciteta većih protoka realizovanih preko SDH/DWDM mreže FiberNet i njegovih partnera u inostranstvu. Transportni kapaciteti koji se zakupljuju mogu biti nacionalni i međunarodni. Predmetna usluga je namenjena operatorima (veleprodajnim) korisnicima za povezivanje krajnjih tačaka svoje mreže ili svoje mreže sa mrežom drugog operatora.

HD-WIN

Kanali Arenasport na kraju 2014. godine su prisutni u distributivnim mrežama 48 operatora na teritoriji Srbije, 23 na teritoriji Bosne i Hercegovine, pet u Crnoj Gori i po 1 u Makedoniji i Hrvatskoj, odnosno ukupno 78 operatora.

Bitno je istaći da su na svim pomenutim tržištima, kanali Arenasport prisutni na platformama svih glavnih telekomunikacionih operatera (T-Com Crna Gora, T-Com Makedonija, T-Com Hrvatska, BH Telecom, m:tel RS, HT Eronet, Telekom Srbija)

Arenasport priprema i emituje sledeće kanale:

- Arenasport 1 za teritorije Srbije, Crne Gore i Makedonije
- Arenasport 1 za teritoriju Bosne i Hercegovine
- Arenasport 2, 3 i 4 za teritorije Srbije, Crne Gore, Makedonije i BiH
- Arenasport 1, 2, 3 i 4 za teritoriju Hrvatske
- Arenasport 5 trenutno samo za potrebe

OpenIPTV Telekom Srbija

- Arenasport WEB kanal ekskluzivno za potrebe www.svenaklik.com servisa
- MaxGP kanal (specijalizovani auto-moto kanal) za teritoriju Hrvatske.

Svi kanali su dostupni u SD i HD formatu (1920x1080i) a ceo proizvodni proces, od prijema (indžesta) signala, preko njegove obrade, odnosno post-produkcije, pa do isporuke krajnjim korisnicima projektovan je i izveden u visokoj rezoluciji.

Osnovni elementi *play-out-a* su bazirani na automation sistemima renomiranih proizvođača *broadcasting* opreme kao što su Snell, Harmonic, Omneon, Miranda, Rorke i sl., a ceo sistem povezan preko Cisco servera i *switch-eva*.

Od prvog kola Lige Šampiona sezone 2012/13 operativan je i virtuelni studio For-A koji je ujedno i jedan od najsavremenijih studija u zemlji.

Od početka emitovanja program Arenasport TV je baziran na ekskluzivnom premium *content-u* iz sveta sporta. Sam *content* se uglavnom obezbeđuje na bazi trogodišnjih ugovora na bazi pregovora i direktnih pogađanja sa nosiocima prava. Izuzetak je UEFA koja ima stroga pravila i procedure usled kojih su telco operateri sa ovih prostora i uspeli da pobeđu na bid-u za sezone 2012-2015.

Sa radom studija, program je obogaćen i sa studijskim emisijama koje prate Ligu Šampiona i Ligu Evrope, kao i dešavanja oko Jelen Super Lige, Francusku ligu i Italijansku ligu, a prisutna je i emisija koja prati dešavanja u svetu košarke. Takođe, sa radom su tokom 2014. godine i krenule dnevne vesti "Arena News".

Arenasport je angažovana na produkcijama raznih sportskih dešavanja na teritorijama na kojima je prisutna (JSL, ABA, BPL, KLS, LŠ i LE) i dokazala kvalitet prenosa ispunjavajući visoke standarde koje neka takmičenja postavljaju kao što su LŠ i LE. Sva značajna takmičenja pokrivena su i studijskim emisijama i specijalnim emisijama koje su u sopstvenoj produkciji.

INVESTICIJE

MATIČNO DRUŠTVO I POVEZANA PRAVNA LICA

Ukupna investiciona ulaganja u 2014. godini, na nivou Matičnog društva i povezanih pravnih lica iznose 19,5 milijardi dinara. Uporedni pregled investicionih ulaganja ostvarenih u pojedinačnim preduzećima Matičnog društva i povezanih pravnih lica u 2014. i 2013. godini je prikazan u sledećoj tabeli:

U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
Telekom Srbija	12.267	-5,2%	12.944
Mtel	5.717	9,8%	5.207
mtel	1.483	122,5%	667
Telus	0,7	-53,6%	1,5
FiberNet	2	12,6%	1
HD-WIN	25	392,1%	5
Ukupno	19.494	3,5%	18.826

Ukupne investicije

Posmatrano po članicama Matičnog društva i povezanih pravnih lica, najveće investicije u 2014. godini ostvarene su u Matičnom društvu (12,3 milijardi dinara), a najniže u povezanom pravnom licu Telus (719 hiljada dinara).

Od ukupno ostvarenih investicija Matičnog društva i povezanih pravnih lica u 2014. godini, 65% je bilo izdvojeno za tehnički napredak članica Matičnog društva i povezanih pravnih lica, a 35% za infrastrukturu.

U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
Tehničke investicije	12.746	-6,1%	13.577
Infrastrukturalne investicije	6.748	28,5%	5.249
Ukupno	19.494	3,5%	18.826

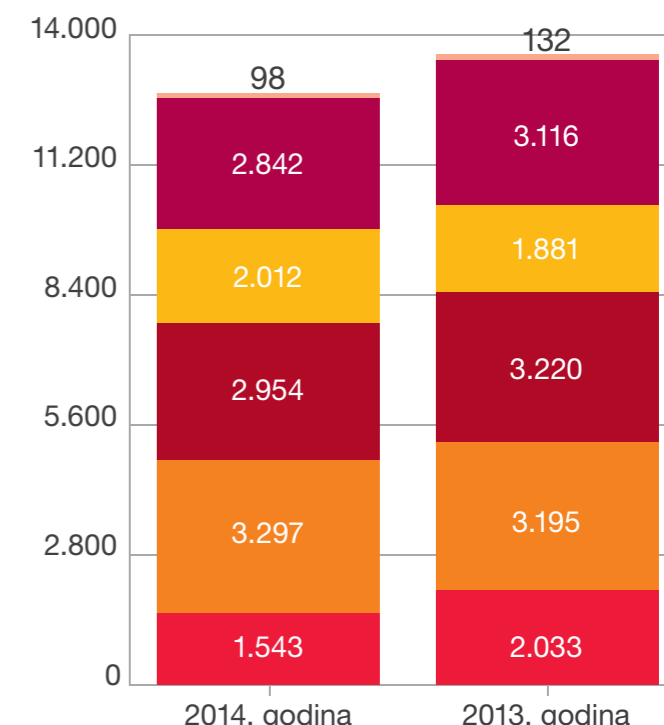
Ukupne investicije

U okviru tehničkih investicija na nivou Matičnog društva i povezanih pravnih lica, najviše je investirano

u pristupnu mrežu, internet i multimediju i bežičnu mrežu, zatim slede investicije u transportnu optičku mrežu i komutacioni upravljački sistem.

U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
■ Komutacioni upravljački sistemi	1.543	-24,1%	2.033
■ Pristupna mreža	3.297	3,2%	3.195
■ Bežična mreža	2.954	-8,3%	3.220
■ Transportna optička mreža	2.012	7,0%	1.881
■ Internet i multimedija	2.842	-8,8%	3.116
■ Ostale tehničke investicije	98	-25,7%	132
Ukupno	12.746	-6,1%	13.577

U milionima RSD

Tehničke investicije

Na nivou Matičnog društva i povezanih pravnih lica, u 2014. godini, realizovane su ukupne infrastrukturne investicije u vrednosti od 6,7 milijardi dinara.

U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
Investiranje u IT	3.979	24,7%	3.191
Investicije u logističku podršku	2.769	34,5%	2.059
Ukupno	6.748	28,5%	5.249

Infrastrukturalne investicije

Od ukupnih infrastrukturnih investicija na nivou Matičnog društva i povezanih pravnih lica, 59% se odnosi na investicije u informacione tehnologije, a 41% na investicije u logističku podršku. Najveće učešće u infrastrukturnim investicijama Matičnog društva i povezanih pravnih lica ima Telekom Srbija sa 63%, zatim sledi Mtel sa 29% i mtel sa 8%.

U okviru investicija u informacione tehnologije, koje iznose skoro 4 milijarde dinara, 46% se odnosi na ulaganja Matičnog društva, 34% predstavljaju ulaganja povezanog pravnog lica Mtel, dok 19% predstavljaju ulaganja povezanog pravnog lica mtel.

Posmatrajući ulaganja u logističku podršku, Matično društvo je najviše investiralo u vozni park, nekretnine i zemljište i izgradnju RBS stubova, povezano pravno lice Mtel najviše investiralo u tehnološka postrojenja i izgradnju RBS stubova. Povezano pravno lice mtel je najviše investiralo u nekretnine i zemljište i izgradnju RBS stubova, dok su povezana pravna lica HD WIN, Telus i Fibernet investirala u opremu za rad.

Telekom Srbija

Značajna investiciona ulaganja Telekoma Srbija u svim segmentima poslovanja usmerena su na obezbeđenje rasta prihoda kroz privlačenje novih i zadržavanje postojećih korisnika, uz dalje unapređenje portfolia usluga u privatnoj i poslovnoj sferi.

Implementacija najsavremenijih tehnoloških rešenja prepoznata je kao način da se korisnicima ponude novi servisi na najkvalitetniji način. Pametan izbor tehnoloških rešenja u raznim oblastima viđen je kao garant prihoda u turbulentnim vremenima za telekomunikacije i postavljanje temelja za buduća korisnička iskustva.

Ukupna investiciona ulaganja realizovana su u iznosu od 12.3 mlrd dinara, što je 5% manje u odnosu na prethodnu godinu.

Za investiranje u tehnički razvoj mreže Telekom Srbija je izdvojio 71% sredstava, dok je za infrastrukturne investicije izdvojeno 29% ukupnih sredstava.

U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
Tehničke investicije	8.674	-8,6%	9.495
Infrastrukturne investicije	3.593	4,2%	3.449
Ukupno	12.267	-5,2%	12.944

Investicije

U **fiksnoj telefoniji** investicije su prvenstveno namenjene za proširenje i modernizaciju kapaciteta pristupne mreže, čime se korisnicima omogućavaju servisi na *broadband* (BB) pristupu. U 2014 godini puštena je nova IMS platforma sa novim funkcionalnostima za savremene servise u fiksnoj telefoniji.

U **mobilnoj telefoniji**, Telekom Srbija investicijama nastavlja da drži primat najrazgranatije mobilne mreže, omogućujući svojim korisnicima kvalitetan signal i brzi mobilni internet u svim delovima naše države. U 2014. godini pušten je u rad novi CS core u mobilnoj telefoniji, koji je do maksimuma pojednostavio arhitekturu ovog segmenta mobilne mreže i koji je spreman za implementaciju LTE tehnologije.

U cilju renoviranja i daljeg unapređenja svoje telekomunikacione mreže, Telekom Srbija je u 2014. godini pokrenuo nabavku i implementaciju novog PS core-a, kao i nove VAS platforme. Na taj način mobilna mreža Telekoma Srbija će praktično u potpunosti biti osavremenjena i u mogućnosti da ponudi najkvalitetnije servise na telekomunikacionom tržištu.

U oblasti **interneta**, investicije su usmerene na razvoj IP/MPLS mreže, sa ciljem primene najboljih rešenja na tržištu obezbeđujući kapacitete za sve buduće mrežne i korisničke potrebe.

U oblasti **multimedijalnih usluga** investicije su

usmerene na implementaciju nove multimedijalne platforme kojom Telekom Srbija želi da unapredi svoj nastup na ovom tržišnom segmentu, nudeći atraktivne multimedijalne sadržaje na kvalitetan i savremenim korisnicima blizak način.

Skraćivanjem korisničke petlje stiču se svi preduslovi za veći korisnički protok, odnosno brzi fiksni internet i kvalitetnu ponudu IPTV sadržaja sa HD kanalima.

Investicije u tehničke kapacitete telekomunikacione mreže u 2014. godini najvećim delom se odnose na pristupnu mrežu (29%) i Internet i multimediju (23%).

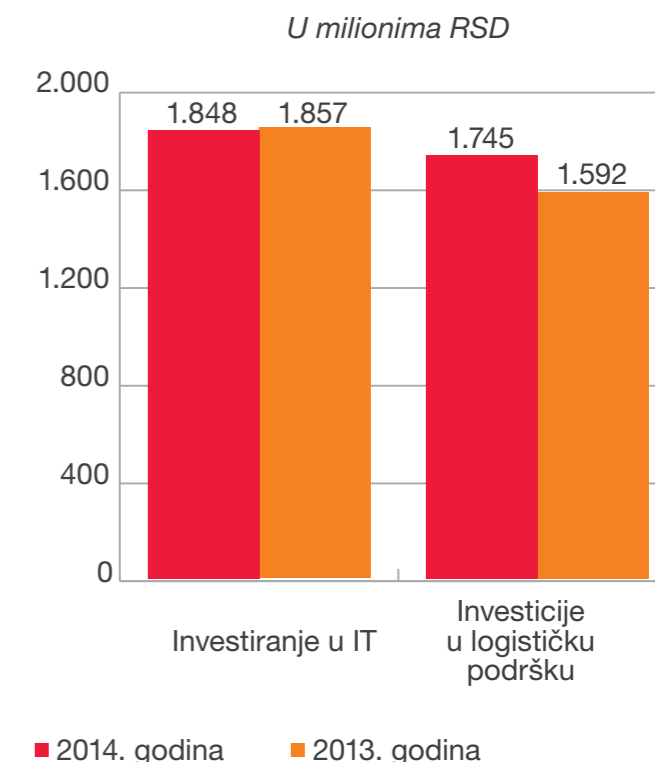
U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
Komutacioni upravljački sistemi	1.312	-19,9%	1.637
Pristupna mreža	2.481	-11,2%	2.795
Bežična mreža	1.438	-3,1%	1.483
Transportna optička mreža	1.386	-20,0%	1.734
Internet i Multimedija	1.962	13,9%	1.722
Ostale tehničke investicije	96	-22,8%	124
Ukupno	8.674	-8,6%	9.495

Tehničke investicije

Realizacija infrastrukturnih investicija u 2014. godini iznosi 3.6 milijardi dinara. Ulaganja u infrastrukturu se svojim najvećim delom odnose na investicije u IT (51%).

U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
Investiranje u IT	1.848	-0,5%	1.857
Investicije u logističku podršku	1.745	9,6%	1.592
Ukupno	3.593	4,2%	3.449

Investicije u infrastrukturu

Investicije u infrastrukturu

Investicije u IT inspirisane su potrebom korisnika, koji koriste različite servise, prelaze sa jednog uređaja na drugi i očekuju da se krećemo sa njima. Od novih tehnologija se očekuje da ovaj odnos učine jednostavnijim i fleksibilnijim i da istovremeno skrate vreme potrebno da se novi proizvod ponudi na tržištu.

Najznačajniji projekti u ovom periodu odnose se na transformaciju Business Support System-a, unapređenje *time-to-market* za Telco servise, dalju transformaciju Enterprise domena, podršku za nove *revenue stream-ove*, ulazak na eCommerce, ePayment i *digital banking* tržište, realizaciju projekta internog *cloud-a* i konsolidaciju Billing platformi.

Investicije u logističku podršku odnose se pre svega na adaptaciju i instalaciju radio baznih stanica, adaptaciju prostora i nabavku opreme za rad. Vozni park je značajnim delom obnovljen u cilju nesmetanog odvijanja procesa rada u Društvu. U toku je adaptacija poslovne zgrade na Novom Beogradu, koja je u vlasništvu Telekoma Srbija.

Mtel

Ukupne investicije povezanog pravnog lica Mtel u 2014. godini iznose 5,7 milijardi dinara (95,3 miliona KM).

U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
Tehničke investicije	3.456	-4,3%	3.610
Infrastrukturalne investicije	2.262	41,6%	1.597
Ukupno	5.717	9,8%	5.207

Ukupne investicije

Kao što se iz informacija prezentovanih u tabeli može uočiti, tehničke investicije iznose 3,5 milijardi dinara (57,6 miliona KM) i učestvuju sa 60,4% u ukupnim investicijama, a infrastrukturalne investicije iznose 2,3 milijarde dinara (37,7 miliona KM) sa učešćem od 39,6%.

U strukturi ukupnih investicionih ulaganja u 2014. godini, najznačajnija su ulaganja u oblasti **fiksne telefonije**. Razvoj postojeće mrežne infrastrukture se temelji na uvođenju novih tehnologija pri čemu su GPON i VDSL2+ vectoring označeni kao glavni pravci razvoja u fiksnom pristupu.

Investiciona ulaganja u fiksnu telefoniju se u najvećoj meri odnose na ulaganja u kablovsku transportnu mrežu, odnosno na izgradnju spojnih puteva optičkim kablovima (magistralnih pravaca kao i privoda), nabavku i montažu OTN/DWDM opreme, nabavku optičkih kablova, građevinsko-montažne radove na lokacijama magistralnih pravaca, privoda i nabavku ODF montažnog materijala. Takođe, značajan deo ulaganja odnosi se na izgradnju novih i rekonstrukciju dela postojećih kablovskih pristupnih mreža, a sve u cilju skraćivanja pretplatničke petlje radi pružanja širokopojasnih servisa što većem broju korisnika. Ostatak ulaganja se odnosi na investicije u pristupnu opremu i to instalaciju opreme za MSAN-ove, nabavku MSAN pristupnih uređaja, proširenje kapaciteta DSLAM-a, nabavku mini MSAN opreme i nabavku pristupne opreme za izgradnju FTTH mreža.

Uporedo sa rekonstrukcijom pristupnih mreža i skraćivanjem pretplatničke petlje, u 2014. godini

implementirani su i aplikacioni server na IMS platformi, koji omogućavaju migraciju korisnika fiksne mreže sa postojećih starih komutacionih čvorova na IMS i interkonekcioni SBC za interkonekcijski saobraćaj preko IP, koristeći SIP ili SIP-I protokol.

U toku 2014. godine završena je rekonstrukcija jednog od strateških objekata Mtel, RR objekta Trebević, a ugovorena je rekonstrukcija TKC Banjaluka (fasada, krov, napajanje i klimatizacija).

Kao najznačajniji projekat u okviru investicija u **mobilnu telefoniju** izdvaja se nastavak realizacije projekata Modernizacije bežične pristupne mreže SWAP II faza - zamena postojećih mrežnih elemenata u regijama Banjaluka i Sarajevo (kontroleri, 2G i 3G bazne stanice) te zaključivanje ugovora za Modernizaciju bežične pristupne mreže SWAP III faza - zamena postojećih mrežnih elemenata u regijama Krajina i Hercegovina.

Izvršena je nabavka pet pokretnih prikolica sa infrastrukturom za smeštaj baznih stanica mobilne telefonije prvi put od nastanka mobilne mreže, što će u velikoj meri olakšati obezbeđivanje signala mobilne telefonije i dovoljnog kapaciteta na velikim skupovima. Realizacijom ovog projekta omogućeno je nesmetano uvođenje *flat rate* paketa za servis prenosa podataka i za prepaid korisnike sa poboljšanim brzinama pristupa, i olakšan rad POS terminala, elektronskih dopuna, fiskalnih kasa i slično.

U 2014. godini izvršena je nadogradnja jezgra paketskog dela mreže i pripremljen je PS core za četvrtu generaciju mobilnih mreža (LTE ready), kao i modernizacija aplikacije m:go proširenjem i na IOS operativni sistem. Takođe, ugovorena je modernizacija VPN servisa migracijom na novu platformu koja će omogućiti konvergenciju servisa fiksne i mobilne mreže.

U strukturi investicionih ulaganja u **internet i multimediju**, najveća su ulaganja u pristupnu opremu – rezidencijalni korisnici, IPTV i u IP/MPLS mrežne uređaje.

Realizovana je i nabavka pristupne opreme za rezidencijalne korisnike, STB i IAD uređaja, i nabavka deset svičeva Catalyst 2960C. Pored toga, izvršene su nabavke za instalaciju, radove,

integraciju i prikupljanje tehničke dokumentacije neophodne za proširenje IP/MPLS-a.

U skladu sa porastom popularnosti IPTV servisa i porastom broja korisnika, proširen je kapacitet postojećeg IPTV *middleware* sistema. U toku 2014. godine priveden je kraju projekat implementacije nove IPTV platforme sa novim funkcionalnostima (*multiscreen, nPVR, TSTV, catchupTV, OTT, mobileTV, webTV, internet STB, VoD*). Takođe, izvršena je i nadogradnja platformi za *fault, performance* i *monitoring* sisteme kao i modernizacija NOC-a.

U strukturi investicionih ulaganja u **informacione tehnologije**, najveća su ulaganja u korisnički softver i licence i investicije u servere i storidže.

Strategija investiranja u informacione tehnologije vođena je potrebama unapređenja efikasnosti poslovanja Društva i korišćenjem naprednih aplikativnih rešenja. U tu svrhu značajnija je nabavka i integracija modula za konvergentni billing, proširenje Trouble Ticketing sistema, nabavka softvera za implementaciju i praćenje realizacije strategije Društva BSC, nabavka Inventory OSS sistema, kao i nabavka programa lojalnosti - Loyalty podrška.

U toku 2014. godine pokrenuti su sledeći značajni projekti u vidu nabavki: Sistem za konsolidaciju *provisioning* funkcionalnosti i zamena postojećeg *provisioning* sistema za platforme mobilne telefonije, IP Real – Time Billing Enabler, Podrška Sales & Marketing aktivnostima, nabavka Network Analytics softvera.

Od značajnih investicionih ulaganja u 2014. godini trebalo bi pomenuti i ulaganja u projekat Oracle EXEDATA, nabavku aplikativnih servera i DB servera, aktivne opreme za Korporativnu računarsku mrežu, opreme za printing centar, servere i storidže, sistem za DDoS zaštitu i redundantni CA (Public Key Infrastructure-PKI).

U strukturi investicionih ulaganja u **logističku podršku**, najveća su ulaganja u tehnološka postrojenja i RBS stubove. Pored toga, značajna su i ostala investiciona ulaganja, koja su izvršena u električne instalacije, nabavku elektro agregata, rekonstrukciju, uređenje i klimatizaciju objekata fiksne mreže, nabavku opreme potrebne za

funkcionisanje UPS-ova, ispravljača i slično, i nabavku opreme za klimatizaciju TKC Banja Luka. Ostvarena su i ulaganja u izgradnju građevinskih objekata bežičnih pristupnih mreža za smeštaj baznih stanica mobilne telefonije. Takođe, izvršena je i nabavka kancelarijske opreme i klima i grejnih tela za kancelarije i prodajna mesta, a prema iskazanim potrebama organizacionih celina Društva.

U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
Komutacioni upravljački sistemi	151	-54,3%	331
Pristupna mreža	808	116,0%	374
Bežična mreža	1.131	-18,3%	1.385
Transportna optička mreža	623	329,0%	145
Internet i multimedija	741	-46,1%	1.375
Ukupno	3.456	-4,3%	3.610

Tehničke investicije

U okviru tehničkih investicija, povezano pravno lice Mtel najviše je investiralo u pristupnu i bežičnu mrežu.

U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
Investiranje u IT	1.358	14,5%	1.186
Investicije u logističku podršku	903	119,7%	411
Ukupno	2.262	41,6%	1.597

Infrastrukturalne investicije

Od ukupnih infrastrukturnih investicija Mtel-a, 60,1% se odnosi na investicije u IT, a 39,9% čine ulaganja u logističku podršku.

mtel

Ukupne investicije povezanog pravnog lica mtel u 2014. godini iznose 1,5 milijardi dinara (12,6 miliona eura). Investicije su usmerene na: modernizaciju RAN mreže, obezbeđenje bolje pokrivenosti u 2G i 3G mreži, povećanje kapaciteta u mreži, u skladu sa porastom saobraćaja, kao i modernizaciju IP/MPLS mreže, kako bi se obezbedio visok kvalitet usluga.

U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
Tehničke investicije	615	30,6%	471
Infrastrukturalne investicije	868	341,9%	196
Ukupno	1.483	122,3%	667

Ukupne investicije

Kao što se iz informacija prezentovanih u tabeli može uočiti, tehničke investicije iznose 615 miliona dinara (5,2 miliona eura) i učestvuju sa 41,5% u ukupnim investicijama, a infrastrukturalne investicije iznose 868 miliona dinara (7,4 miliona eura) sa učešćem od 58,5%.

Realizovane su investicije na 27 novih sajtova, kao i projekat modernizacije radio mreže. Ukupno je zamenjeno 214 starih baznih stanica tipa RBS 2000 i RBS 3000, a postavljeni su RBS 6000. Kapacitet u svim gradovima je povećan, a drugi nosilac na 3G mreži je aktiviran u svim gradovima. Istim projektom je obuhvaćena i optimizacija radio mreže i izrada tehničke dokumentacije za novu opremu. U sklopu RAN modernizacije izvršena je nabavka novog BSC-a. Završeno je proširenje postojećeg RNC-a sa 7 EPB1, zbog povećanja paketskog saobraćaja na UTRAN mreži i nabavljeni su rezervni delovi za SGSN, GGSN, RNC i BSC, IMT, MPBN, AAA.

Investicije u MPLS mrežu se odnose na modernizaciju MPLS mreže u data centru i udaljenim lokacijama. U data centru je instalirano 15 uređaja, a na udaljenim lokacijama 32.

Realizovana je investicija *upgrade* Navision-a, koja je započeta prošle godine. Aktivirani su softveri koji su urađeni *in-house*: Chat&SMS platforma, aplikacija za mobilnu, Mondo & MGO,

CALL Center, SOS aplikacija, softver za tarifiranje *roaming-a*, Roaming Interkonekcija i Rerating Postpaid Roaming. Realizovana je implementacija OSS softvera i dodatni softver za *broadworks* i MRR funkcionalnost. Na mrežnim čvorovima je urađeno unapređenje sledećih softvera: SW *upgrade* BSS, SW *upgrade* RNC-a, SW *upgrade* GGSN-a, SGSN-a, EMM-a i EMA-e, MSC je unapređen na verziju 13A. Takođe je realizovana i nabavka softvera za rad OSS-a. Nabavljen je i novi softver kojim se uključuju dodatne funkcionalnosti na radio delu, zatim kodeci AMR FR, AMR HR, AMR WB sa funkcionalnošću A over HD, softver za nove GSM bazne stanice, softver za SIU jedinice, kao i softver za unapređenje WCDMA mreže. Izvršeni su radovi na softverskoj adaptaciji OLM-a kako bi se zaobišao MIEP. Realizovan je Mondo portal sa pristupom sa Web-a, mobilnih i android i investicija Titus – Softver za klasifikovanje *e-mail* pošte i dokumenata. Realizovan je *upgrade* MIEP-a na novu platformu EMM Online, kao i radovi na unapređenju softvera na IMT-u. Izvršena je i nabavka softvera za SAS funkcionalnost. Takođe je instalirano i pušteno u rad proširenje storage sistema od 80 TB i urađen je *upgrade* MPBN sistema.

TELUS

U 2014. godini, ukupna vrednost investicionih ulaganja povezanog pravnog lica Telus iznosi 719 hiljada dinara i odnosi se na investicije u logističku podršku preduzeću.

Investicije povezanog pravnog lica Telus u 2014. godini se odnose na nabavku opreme za rad (oprema za čišćenje prostorija, fotokopir aparati, računarska oprema i drugi električni uređaji).

FiberNet

U 2014. godini, ukupna vrednost investicionih ulaganja povezanog pravnog lica Fibernet iznosi 1,6 miliona dinara (13,8 hiljada eura). Od tog iznosa 95% se odnosi na tehničke investicije, a 5% na infrastrukturalne.

Investicije povezanog pravnog lica Fibernet u 2014. godini odnose na nabavku opreme za

upgrade SDH Fibernet mreže.

HD-WIN

U 2014. godini, ukupna vrednost investicionih ulaganja povezanog pravnog lica HD Win iznosi 25,2 miliona dinara.

Najveći deo investicionih ulaganja odnosi se na proširenje sistema za još jedan kanal (Max GP), nabavku četiri Cisco enkodera i dva vozila.

KORISNICI

MATIČNO DRUŠTVO I POVEZANA PRAVNA LICA

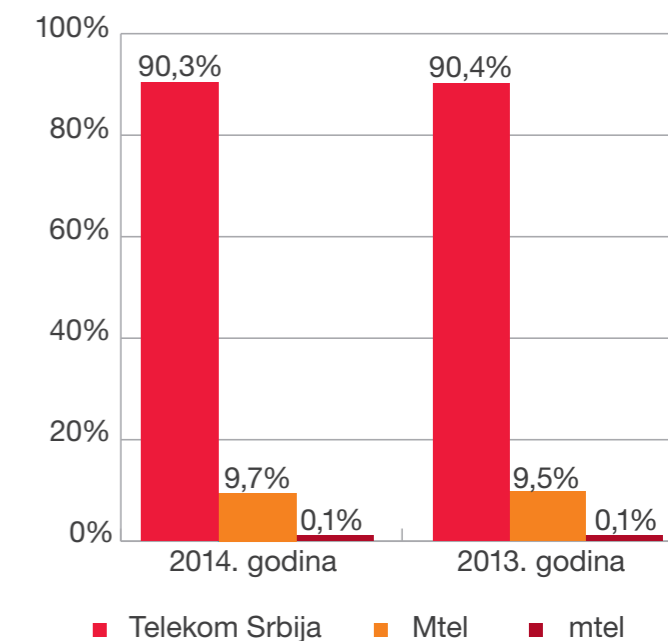
Na nivou Matičnog društva i povezanih pravnih lica, u 2014. godini je ostvareno povećanje broja korisnika Interneta i multimedijalnih usluga, smanjenje ukupnog broja korisnika u fiksnoj telefoniji, dok je broj korisnika mobilne telefonije na istom nivou kao i prethodne godine.

Korisnici fiksne telefonije

Usluge **fiksne telefonije** Matičnog društva i povezanih pravnih lica koristi 2,9 miliona korisnika.

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Telekom Srbija	2.618	-5,3%	2.764
Mtel	281	-3,7%	291
mtel	2,0	-9,4%	2,2
Ukupno	2.901	-5,1%	3.057

Ukupan broj korisnika fiksne telefonije

Ukupan broj korisnika fiksne telefonije

U 2014. godini Matično društvo i povezana pravna lica ima 2,8 miliona POTS korisnika. Ostatak se odnosi na IP Centrex korisnike (14 hiljada), ISDN BRI korisnike (67 hiljada), ISDN PRI korisnike (3 hiljade) i WiMax korisnike (2 hiljade).

Wimax korisnici odnose se na korisnike mtel i uključuju korisnike fiksne telefonije, i korisnike paketa usluga fiksne telefonije i internet-a putem Wimax tehnologije.

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
POTS korisnici	2.815	-5,1%	2.966
IP Centrex	14	33,4%	11
ISDN BRI korisnici	67	-12,4%	76
ISDN PRI korisnici	3	0,4%	3
Wimax korisnici	2,0	-9,4%	2,2
Ukupno	2.901	-5,1%	3.057

Ukupan broj korisnika fiksne telefonije

U strukturi POTS korisnika 91% se odnosi na privatne i 9% na poslovne korisnike, dok se u strukturi ISDN BRI korisnika 57% odnosi na privatne i 43% na poslovne korisnike.

Korisnici mobilne telefonije

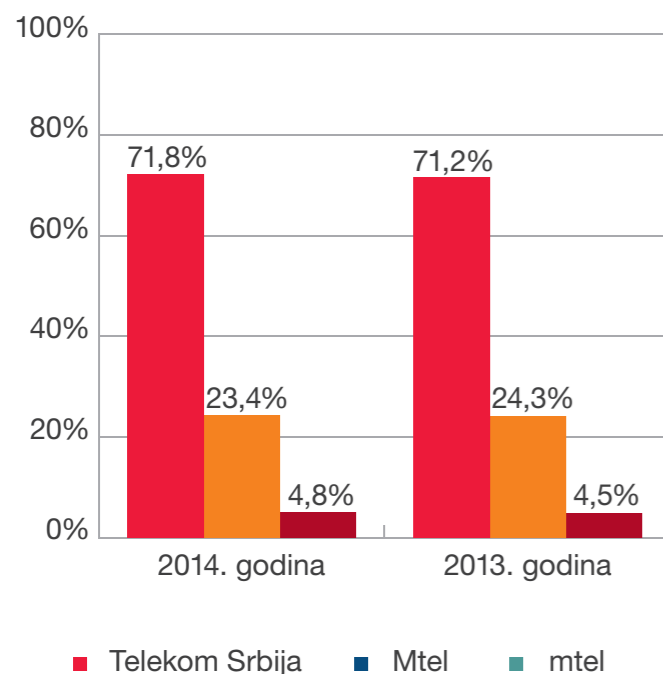
Ukupan broj korisnika **mobilne telefonije** na nivou Matičnog društva i povezanih pravnih lica u 2014. godini iznosi 5,9 miliona.

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije po članicama Matičnog društva i povezanih pravnih lica prikazan je u narednoj tabeli:

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Telekom Srbija	4.239	0,8%	4.207
Mtel	1.382	-3,6%	1.435
mtel	282	6,5%	265
Ukupno	5.903	0,0%	5.906

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije

Procentualno učešće Matičnog društva i povezanih pravnih lica u ukupnom broju korisnika mobilne telefonije Matičnog društva i povezanih pravnih lica prikazano je na sledećem grafikonu:

Procentualno učešće članica Matičnog društva i povezanih pravnih lica u ukupnom broju korisnika mobilne telefonije Matičnog društva i povezanih pravnih lica

U 2014. godini, broj *prepaid* korisnika iznosi 3,5 miliona i čini 60% ukupnog broja korisnika, dok broj *postpaid* korisnika iznosi 2,4 miliona i učestvuje sa 40% u ukupnom broju korisnika.

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Prepaid	3.526	-7,1%	3.794
Postpaid	2.377	12,6%	2.112
Ukupno	5.903	0,0%	5.906

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije

U 2014. godini ostvaren je porast *postpaid* korisnika u odnosu na prethodnu godinu, pri čemu se povećanje *postpaid* korisnika najvećim delom odnosi na Matično društvo.

ADSL i IPTV korisnici

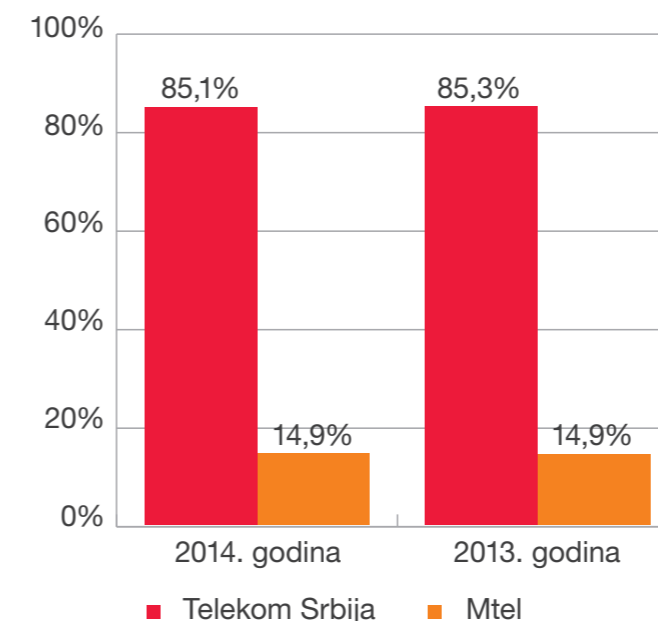
Što se tiče ADSL pristupa, koji je najzastupljeniji način pristupa širokopojasnom **Internetu**, na nivou Matičnog društva i povezanih pravnih lica u 2014. godini zabeležen je porast od 38,5 hiljada korisnika, tako da ukupan broj korisnika na kraju godine iznosi 834 hiljade. Od toga, 86% je u maloprodaji i 14% u veleprodaji.

Povezano pravno lice Mtel ima samo maloprodaju koja čini 17% maloprodaje Matičnog društva i povezanih pravnih lica, dok povezano pravno lice mtel ne pruža ADSL usluge.

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Telekom Srbija	710	4,9%	677
Mtel	124	4,5%	119
Ukupno	834	4,8%	796

ADSL korisnici

Struktura ADSL korisnika u 2014. i 2013. godini prikazana je na sledećem grafikonu:

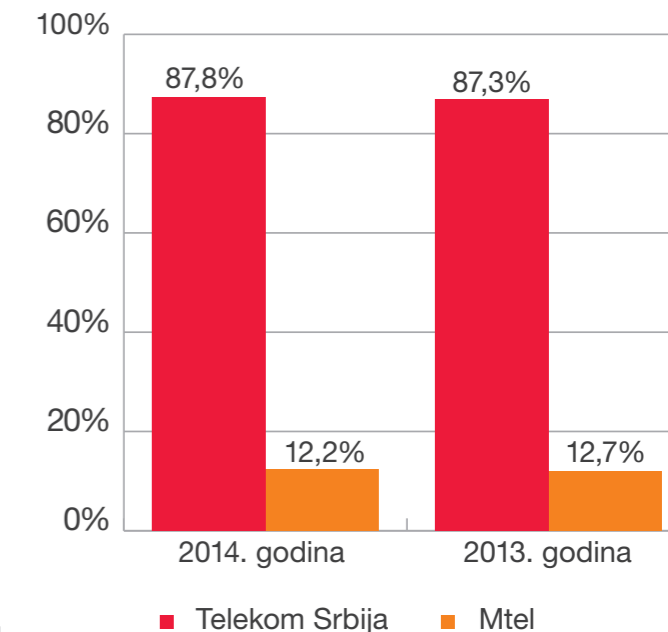

Broj IPTV korisnika na kraju 2014. godine iznosi 358 hiljada. Matično društvo je počelo sa pružanjem IPTV usluge u oktobru 2008. godine, dok se sa pružanjem usluge u Republici Srpskoj započelo u junu 2010. godine.

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Telekom Srbija	314	28,9%	244
Mtel	44	23,1%	36
Ukupno	358	28,1%	279

IPTV korisnici

U 2014. godini od ukupnog broja IPTV korisnika 88% se odnosi na korisnike Telekoma Srbija, a 12% na korisnike povezanog pravnog lica Mtel.

Struktura IPTV korisnika u 2014. i 2013. godini

TELEKOM SRBIJA

Uprkos izazovima jake konkurencije Telekom Srbija ima značajan broj korisnika¹ u fiksnoj i mobilnoj telefoniji, kao i sve veći broj IPTV i internet korisnika.

Prisutan je intenzivan rast broja korisnika konvergentnih paketa, jer su korisnici prepoznali prednosti koje im Telekom Srbija pruža kroz konvergentne pakete. U poslednje dve godine ovaj broj je gotovo petostruko veći i na kraju 2014. godine iznosi 299 hiljada korisnika.

Fiksna telefonija

Liberalizacija tržišta **fiksne telefonije** nije poljuljala lidersku poziciju Telekoma Srbija. Primetno je smanjenje broja korisnika, što je u najvećoj meri uslovljeno postojanjem alternativnih vidova komunikacije, kao što su mobilna telefonija i internet, ali i uvođenjem usluge prenosivosti broja

22. Aktivni priključci/korisnici na kraju perioda.

koja se pruža od aprila 2014. godine.

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
POTS	2.548	-5,2%	2.687
ISDN	61	-12,5%	69
Ostali*	10	20,4%	8
Ukupno	2.618	-5,3%	2.764

*IP Centrex, Business trunking i E1

Korisnici fiksne telefonije

Na kraju 2014. godine usluge fiksne telefonije Telekoma Srbija koristi 2.6 miliona korisnika. Sa razvojem IP tehnologije, prisutno je smanjenje broja ISDN korisnika i sve veća zainteresovanost za usluge IP Centrex i Business trunking zbog prednosti korišćenja.

Mobilna telefonija

Na tržištu **mobilne telefonije**, Telekom Srbija sa najvećim tržišnim učešćem i u 2014. godini ima stabilan broj korisnika.

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Prepaid	2.239	-7,2%	2.412
Postpaid	2.000	11,4%	1.795
Ukupno	4.239	0,8%	4.207

Korisnici mobilne telefonije

U 2014. godini povećanje ukupnog broja korisnika mobilne telefonije u odnosu na 2013. godinu uslovljeno je većim brojem *postpaid* korisnika.

Uvedeni su novi tarifni profili sa namerom da zadovolje specifične potrebe različitih grupa korisnika, a od oktobra 2014. godine korisnicima su dostupni i najnapredniji modeli *iPhone*-a.

Telekom Srbija na kraju 2014. godine ima 75 hiljada korisnika mobilnog interneta putem USB modema.

Fiksni internet i multimedija

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Fiksni internet maloprodaja	592	7,6%	550
Fiksni internet veleprodaja	118	-6,7%	126
IPTV	314	28,9%	244
Ukupno	1.024	11,3%	921

Fiksni internet i multimedija

Na Internet tržištu su prisutne sve veće potrebe korisnika za širokopoljnim Internetom, što ukazuje na zainteresovanost korisnika za uslugu koja omogućava kvalitetniji i lako dostupan sadržaj.

Telekom Srbija je na kraju 2014. godine imao 592 hiljade korisnika fiksnog interneta u maloprodaji. Društvo je u odnosu na prethodnu godinu zabeležilo rast korisnika fiksnog interneta u maloprodaji za 7,6%.

U 2014. godini zabeležen je značajan rast IPTV korisnika (za 29%), na koji je uticala i ponuda konvergentnih paketa. Na kraju 2014. Telekom Srbija je imao 314 hiljada IPTV korisnika.

Broj korisnika usluge Web TV, meren brojem pretplate, na kraju 2014. godine iznosi 26 hiljada.

Mtel

U 2014. godini povezano pravno lice Mtel doživljava procvat u segmentu integrisanih usluga i mobilnog interneta. 2014. godina obeležena je i uvođenjem m:net usluge u okviru integrisanih usluga. Aktivnosti Mtel-a koje se odnose na istraživanje tržišta fokusirane su na potrebe korisnika, razvoj proizvoda i usluga, kao i tehnološko poboljšanje mrežne infrastrukture.

Broj korisnika u 2014. godini imao je sledeći trend kretanja:

- Broj korisnika fiksne telefonije u 2014. godini blago je opao u odnosu na 2013. godinu, što je posledica prelaska korisnika fiksne

telefonije sa običnih telefonskih priključaka (POTS, ISDN i CLL) na integrisane usluge.

- Broj korisnika mobilne telefonije manji je za 3,6% u odnosu na 2013. godinu. Sa aspekta ostvarenog saobraćaja povećan je ukupan obim saobraćaja mobilne telefonije za 5%, kao posledica korišćenja tarifnih modela sa većim cenama mesečne pretplate, u okviru kojih je dodeljen veći bonus za korisnike.
- Širenje portfolia u segmentu integrisanih usluga, koji objedinjuju pametna rešenja u jednom paketu, dovelo je do porasta korisnika integrisanih usluga u 2014. godini.
- Rast ADSL korisničke baze je kontinuiran, pri čemu su u 2014. godini znatno izraženije migracije ADSL korisnika na pakete integrisanih usluga.

Fiksna telefonija

Ukupan broj korisnika **fiksne telefonije** povezanog pravnog lica Mtel, na dan 31.12.2014. godine, iznosi 281 hiljadu.

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Privatni korisnici	249	-4,3%	260
Poslovni korisnici	32	2,1%	31
Ukupno	281	-3,7%	291

Ukupan broj korisnika fiksne telefonije

U strukturi korisnika fiksne telefonije, privatni korisnici učestvuju sa 88,6%, a poslovni korisnici sa 11,4%. U okviru privatnih i poslovnih korisnika fiksne telefonije prisutne su dve kategorije korisnika: korisnici neintegrisanih usluga i korisnici integrisanih usluga. Korisnici neintegrisanih usluga u fiksnoj telefoniji su korisnici osnovnih govornih usluga (POTS, ISDN, CLL), a korisnici integrisanih usluga su korisnici *bundle* paketa (korisnici najmanje dve usluge). Poslednjih nekoliko godina kako na globalnom, tako i na tržištu Bosne i Hercegovine prisutan je trend integracije i konvergencije pojedinih telekomunikacionih usluga, sa jedinstvenim ciljem smanjenja odliva i zadržavanja korisnika u fiksnoj mreži.

U 2014. godini zabeleženo je smanjenje broja korisnika od 3,7% u odnosu na 2013. godinu, što je u skladu sa karakteristikom tržišta fiksne telefonije, koje je sa aspekta životnog ciklusa ušlo u fazu opadanja, prouzrokovano prevashodno supstitutivnim odnosom fiksne i mobilne telefonije.

Strateška smernica u segmentu fiksne telefonije jeste očuvanje prihoda. Da bi se postiglo navedeno, fokus Društva usmeren je na usporavanje trenda pada broja korisnika u ovom segmentu, odnosno stabilizaciju pokazatelja prosečnog saobraćaja i prihoda po korisniku. Posmatrano sa taktičkog nivoa, ključni instrumenti jesu paketi integrisanih usluga, u kontekstu isporuke više vrednosti krajnjim korisnicima i po tom osnovu izgradnje lojalnosti i zadržavanja "kvalitetnih korisnika".

Rebalansom cena osnovnih govornih usluga koji je stupio na snagu 01.01.2014. godine, svim privatnim korisnicima fiksne telefonije u okviru mesečne pretplate uključen je bonus od 80 besplatnih minuta razgovora u fiksnoj mreži Mtel-a. U toku perioda 2013.-2014. godine, izvršena je izmena cena i uslova korišćenja *prepaid* usluge u fiksnoj telefoniji Mtel-a. Period važenja startne dopune je skraćen, te je uvedena mogućnost dopune *prepaid* računa putem elektronske dopune.

Mobilna telefonija

Na dan 31.12.2014. godine, ukupan broj korisnika **mobilne telefonije** iznosi 1,4 miliona, od kojih 79% čine *prepaid* korisnici, 10,8% *postpaid* korisnici, 6,1% VPN korisnici, 3,1% M2M korisnici, 0,7% M.net korisnici i 0,3% Quadro korisnici.

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Prepaid	1.092	-8,0%	1.187
Postpaid	149	27,4%	117
M2M	42	-3,5%	44
M.net	10	-6,2%	11
VPN	85	13,3%	75
Quadro	4	135,4%	2
Ukupno	1.382	-3,6%	1.435

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije

Tržišno učešće Mtel-a na nivou BiH u mobilnoj

telefoniji iznosi 42,6%. Tržište mobilne telefonije u Bosni i Hercegovini karakteriše delovanje tri dominantna operatora i četiri MVNO (*service provider-a*). Tri MVNO mobilna operatora (Haloo, IZI mobile i Happy) deluju u segmentu *prepaid* usluga i za njih je karakteristična ponuda niskih cena *prepaid* usluga čime cenovno utiču na poslovanje dominantnih operatora. Od 01.12.2013. godine počinje sa radom Blic net, kao jedini alternativni operator koji je pored usluga fiksne telefonije i pristupa internetu, počeo da pruža i usluge iz domena mobilne telefonije i to na principu *postpaid-a*.

M2M (*Machine-To-Machine*) korisnici odnose se na GPRS data, POiU i korisnike fiskalnih kasa. Broj M2M korisnika manji je za 3,5% u odnosu na ostvarenje u 2013. godini. Makroekonomska slika tržišta u Bosni i Hercegovini ima veliki uticaj na broj M2M korisnika, a posebno korisnika fiskalnih kasa. Proces fiskalizacije na prostoru Federacije BiH nije u znatnoj meri uticao na povećanje ostvarenja, pa samim tim nisu ispunjene planirane vrednosti. Pored redovnih mesečnih isključenja zbog neplaćenih računa, kao i zbog zatvaranja poslovnih objekata, dolazi do značajnog odliva korisnika fiskalnih kasa zbog procesa defiskalizacije malih preduzetnika.

M.net korisnici se odnose na m:net, Homenet, Office net i Prepaid net korisnike.

U 2014. godini baza korisnika mobilne telefonije proširena je sa 2,5 hiljade korisnika Open quadro usluge. Ukupan broj korisnika Open quadro usluge iznosi 4.394 korisnika.

Posmatrano od početka primene usluge o prenosivosti telefonskih brojeva u mobilnoj telefoniji, broj *port in* u mrežu Mtel-a je 4.940, dok je *port out* 5.091, što je u krajnjem bilansu 151 korisnik manje.

Ukupan broj **ADSL** korisnika (samostalnih i u okviru paketa integrisanih usluga) na dan 31.12.2014. godine iznosi 124 hiljade, što je 4,5% više u odnosu na prethodnu godinu. U 2014. godini izražen je trend prelaska korisnika sa samostalnih ADSL paketa na Open pakete.

Ukupan broj registrovanih Dial up korisnika, na dan 31.12.2014. godine, iznosi 42 hiljade.

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
ADSL privatni korisnici	112	4,1%	108
ADSL poslovni korisnici	12	8,1%	11
Ukupno	124	4,5%	119

Ukupan broj ADSL korisnika

Tržišno učešće Mtel-a na nivou BiH u oblasti fiksnog **širokopojsnog pristupa Internetu** i dalje raste i u 2014. godini procenjuje se na 23,7%.

Svim korisnicima Mtel nudi naprednu verziju ADSL standarda (ADSL 2+) koja omogućava veće protoke u odnosu na standardni ADSL (do 24 Mbps prema korisniku i do 1,4 Mbps od korisnika).

Mtel je u okviru Open duo, Open trio i Open quadro paketa ponudio **integrisanu uslugu** fiksne telefonije, ADSL-a, IPTV usluge i mobilne telefonije, kao preduslov za očuvanje baze korisnika fiksne i mobilne telefonije, porast broja ADSL korisnika i plasman novog servisa IPTV-a. Istovremeno, Open paketi su ponudeni sa ciljem da se ponudom *flat* saobraćaja kompenzuje pad fizičkog obima saobraćaja fiksne telefonije.

U tarifnom pogledu, paketi su kreirani sa jedinstvenom mesečnom pretplatom za paket usluga i u okviru paketa u ponudi je telefonski saobraćaj sa besplatnim saobraćajem unutar fiksne mreže Mtel-a, besplatnim međunarodnim saobraćajem baziranim na Flat fare-use principu, ADSL paket sa drugačijim pristupnim brzinama u odnosu na ponudu samostalnog ADSL priključka, diferencirani IPTV paketi i ponuda usluga mobilne telefonije.

Paket usluga Open duo je koncipiran kao paket koji podrazumeva integrisanu ponudu usluga fiksne telefonije i IPTV usluge, integrisanu ponudu usluga fiksne telefonije i širokopojsnog pristupa internetu putem ADSL ili integrisanu ponudu usluga ADSL i IPTV.

Paket usluga Open trio je koncipiran kao paket koji podrazumeva integrisanu ponudu usluga fiksne telefonije, širokopojsnog pristupa internetu i IPTV.

Paket usluga Open quadro objedinjuje usluge fiksne i mobilne telefonije, internet pristupa i IPTV usluge. Korisnicima je omogućena integracija *postpaid* usluga i objedinjavanje telefonskog računa.

Ukupan broj korisnika u okviru paketa integrisanih usluga na dan 31.12.2014. godine iznosi 67 hiljada.

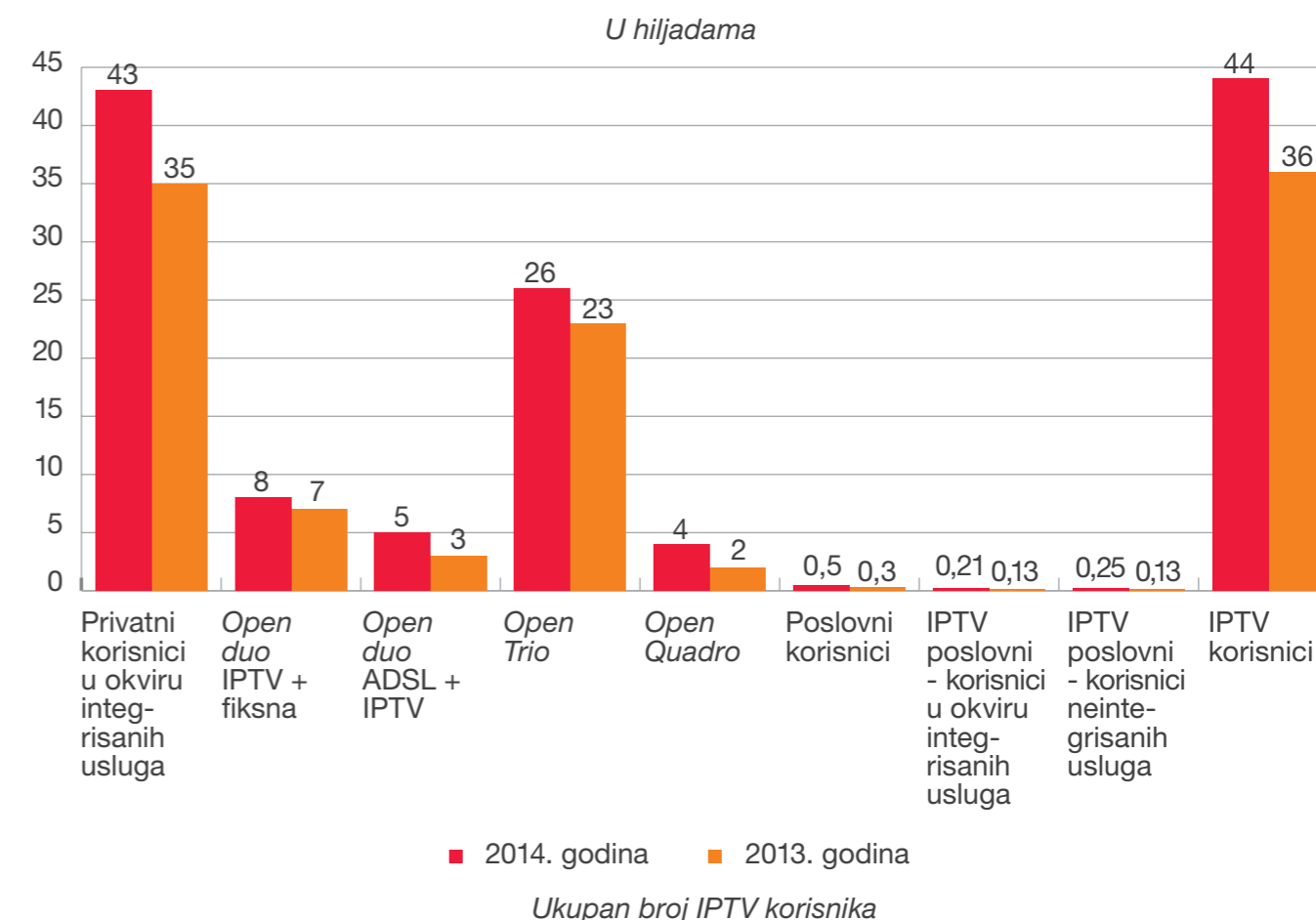
U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Privatni korisnici	67	18,6%	57
Poslovni korisnici	0,22	73,0%	0,13
Ukupno	67	18,8%	57

Ukupan broj korisnika integrisanih usluga

Ukupan broj IPTV korisnika (samostalnih i u okviru paketa integrisanih usluga), na dan 31.12.2014. godine iznosi 44 hiljade.

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Privatni korisnici u okviru integrisanih usluga	43	23%	35
Open duo IPTV+fiksna	8	12%	7
Open duo ADSL+IPTV	5	64%	3
Open Trio	26	11%	23
Open Quadro	4	135%	2
Poslovni korisnici	0,5	78%	0,3
IPTV poslovni - korisnici u okviru integrisanih usluga	0,21	70%	0,13
IPTV poslovni - korisnici neintegrisanih usluga	0,25	86%	0,13
IPTV korisnici	44	23,1%	36

Ukupan broj IPTV korisnika

mtel

Ostvareno tržišno učešće na kraju decembra 2014. godine iznosi 28,14%, uz penetraciju od 163,43% na tržištu **mobilne telefonije** Crne Gore, prema definiciji Agencije za telekomunikacije.

Broj pretplatnika mobilne telefonije na kraju 2014. godine je veći za 6,3% u odnosu na 2013. godinu.

Broj korisnika mtel-a, na kraju 2014. godine, iznosio je 282 hiljade. Od toga, na *prepaid* korisnike se odnosi 67%, dok *postpaid* korisnici učestvuju sa 33% u ukupnom broju korisnika mobilne telefonije.

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
<i>Prepaid</i>	189	-0,6%	190
<i>Postpaid</i>	93	23,8%	75
Ukupno	282	6,3%	265

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije

Korisnici *biznet* usluga čine više od polovine ukupnog broja *postpaid* korisnika (55,5%). Korisnici *biznet* usluga imaju poseban značaj, pre svega, jer se radi o velikim kompanijama, stranim predstavništvima i prosperitetnim preduzećima, koji su ujedno i preporuka za dobru poslovnu saradnju. U okviru ovog segmenta, postoji izuzetno jaka konkurencija, s obzirom na to da je mtel treći operator i da je konkurencija na tržištu već osvojila najveći broj velikih korisnika.

Rast broja *biznet* korisnika, u 2014. godini, ostvaren je putem ponude čitave lepeze dodatnih usluga (Autotrack, Observer, Internet pristup, GPRS paketi, Moj pogled, WEB SMS itd.) kojima se veliki korisnici animiraju da pređu na mtel mrežu.

Wimax korisnici obuhvataju 3 kategorije korisnika: korisnike koji koriste samo usluge fiksne telefonije putem WiMax tehnologije, korisnike koji koriste samo usluge Interneta putem Wimax tehnologije, i kombinovane korisnike – one koji koriste usluge fiksne telefonije i Interneta putem Wimax tehnologije.

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Korisnici koji koriste samo usluge fiksne telefonije	0,48	14,8%	0,42
Korisnici koji koriste samo usluge interneta	4,8	-8,3%	5,3
Kombinovani korisnici (fiksna i internet)	1,5	-15,2%	1,7
Ukupno	6,8	-8,6%	7,4

Ukupan broj Wimax korisnika

Na kraju 2014. godine ukupan broj Wimax korisnika iznosio je 6,8 hiljada, što je u odnosu na 2013. godinu manje za 8,6%.

TELUS

Pored preduzeća Telekom Srbija i JP Pošta Srbija, kao najvećeg kupca na tržištu, Telus je naročito u periodu od 2010. godine počeo značajnije da se razvija na tržištu usluga održavanja higijene.

Usluge obezbeđenja se pretežno pružaju društvu Telekom Srbija i JP Pošta Srbija.

U postupcima javnih nabavki, dobijeni su poslovi, između ostalog, sa JP PTT saobraćaja Srbija, Agencijom za kontrolu letenja Srbije i Crne Gore, GO Novi Beograd, GO Savski Venac, Drinsko-limske HE, Republičkim geodetskim zavodom, Elektrodistibucijama Šabac, Kraljevo, Valjevo, Lazarevac, Užice, Novi Pazar, Loznica i ekspoziturama Ministarstva Finansija - Uprave za Trezor i Poreske Uprave.

Takođe, na osnovu sprovedenih internih procedura nabavke korisnika usluga, zaključeni su ugovori sa: DDOR Novi Sad, Delta Generali osiguranje a.d.o., Banka Poštanska štedionica a.d., Findomestic banka a.d., Piraeus banka a.d., Alfa banka a.d., Oportunity banka a.d., ekspoziture Dunav Osiguranja a.d.o.

FiberNet

Dobijanjem upotrebne dozvole od nadležnih organa Republike Crne Gore i puštanjem optičkog

kabla u komercijalnu eksploataciju, FiberNet je sklopio sledeće ugovore:

- Ugovor sa mtel-om o zakupu kapaciteta 2,5 Gbot/s, na period od 3 godine,
- Ugovor sa mtel-om o zakupu jednog para optičkih vlakana na relacijama Podgorica-Sutomore/Sutomore-Bar, na period od 3 godine,
- Ugovor sa Telekom Srbija o zakupu kapaciteta STM, trajanje zakupa je 1 godina,
- Ugovor sa Telekom Srbija, o zakupu Gb Ethernet, trajanje zakupa je 1 godina.

Ugovor sa Telenorom Podgorica o neopozivom pravu korišćenja jednog para optičkih vlakana na relaciji Vrbnica-Bar po modelu IRU 15, na period trajanja prava korišćenja od 15 godina.

ZAPOSLENI

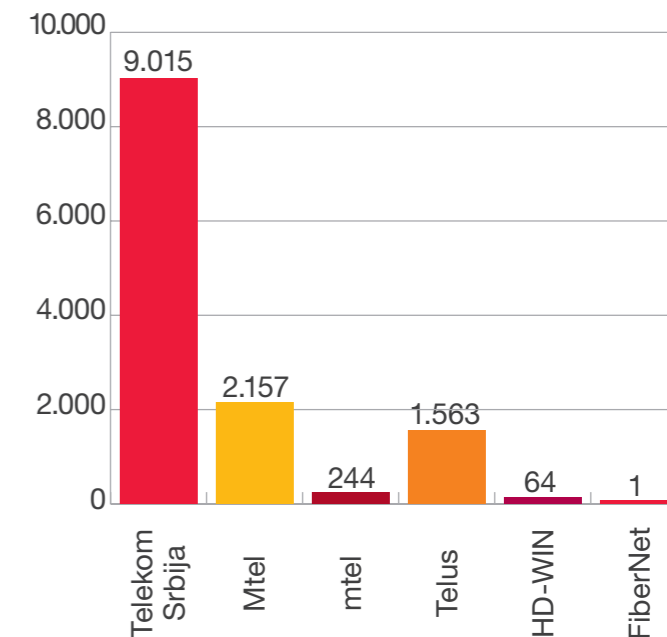
MATIČNO DRUŠTVO I POVEZANA PRAVNA LICA

Zaposleni

Ukupan broj zaposlenih u Matičnom društvu i povezanim pravnim licima iznosi 13.044, uzimajući u obzir i zaposlene kojima miruje radni odnos (21 na nivou Matičnog društva i povezanih pravnih lica). Od navedenog broja, najveći procenat se odnosi na „Telekom Srbija“ a.d. Beograd (69,11%), 16,54% na „Mtel“ a.d. Banja Luka, 1,87% na Društvo za telekomunikacije „mtel“ DOO Podgorica, 11,98% na „Telus“ a.d. Beograd, 0,49% na Društvo za telekomunikacije „HD-WIN“ d.o.o. Beograd, dok se 0,008% odnosi na povezano pravno lice „FiberNet“ d.o.o Podgorica.

Zbog prirode posla, 6 zaposlenih iz Telekoma Srbija a.d. upućeni su u povezana pravna lica i zbog toga su prikazani u Matičnom društvu i u povezanim pravnim licima.

Pored zaposlenih na određeno i neodređeno vreme u Matičnom društvu i povezanim pravnim

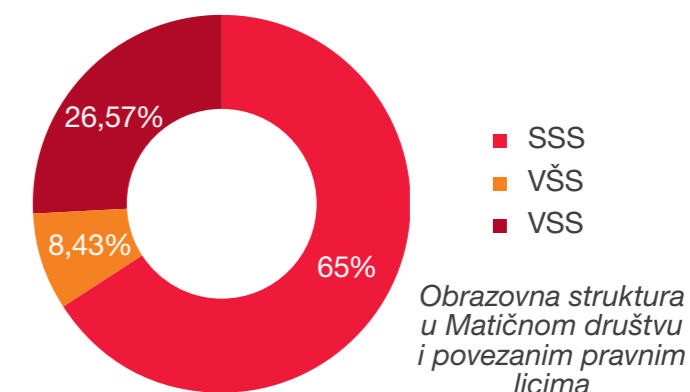

Ukupan broj zaposlenih u Matičnom društvu i povezanim pravnim licima na dan 31.12.2014.

licima, na osnovu različitih ugovora o angažovanju van radnog odnosa (privremeni i povremeni poslovi, zastupanje i posredovanje) angažovano je ukupno 1.736 lica, od čega je najveći broj u Telekomu Srbija (51,04%), u Telusu 32,95%, 10,08% u Mtel-u, 5,76% u HD-WIN, 0,12% u mtel dok je 0,06% angažovano u FiberNet.

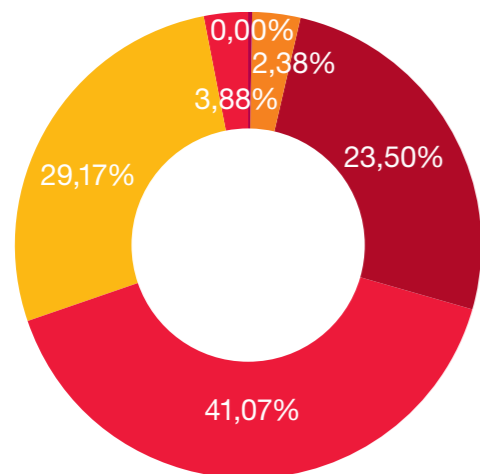
Posmatrajući obrazovnu strukturu zaposlenih u Matičnom društvu i povezanim pravnim licima, uočava se najveće učešće zaposlenih sa srednjom stručnom spremom (65%), zatim sa visokom stručnom spremom (26,57%) gde su u ukupan broj uključeni i specijalisti, magistri i doktori nauka.

Najmanje su zastupljeni zaposleni sa višom stručnom spremom (8,43%).

Obrazovna struktura u Matičnom društvu i povezanim pravnim licima

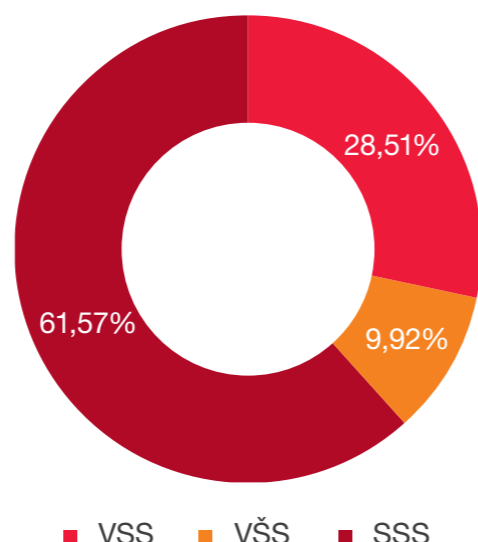
Što se tiče starosne strukture zaposlenih u Matičnom društvu i povezanim pravnim licima, uočava se najveće učešće zaposlenih starosti između 40 i 49 godina (41,08%), zatim od 50 do 59 godina starosti (29,17%), od 30 do 39 godina (23,5%), sa 60 i više godina (3,88%), od 20 do 29 godina (2,38%), dok zaposlenih starosti do 20 godina nema.

do 20 godina	0,00%
od 20 do 29 godina	2,38%
od 30 do 39 godina	23,50%
od 40 do 49 godina	41,07%
od 50 do 59 godina	29,17%
60 i više godina	3,88%

Starosna struktura u Matičnom društvu i povezanim pravnim licima

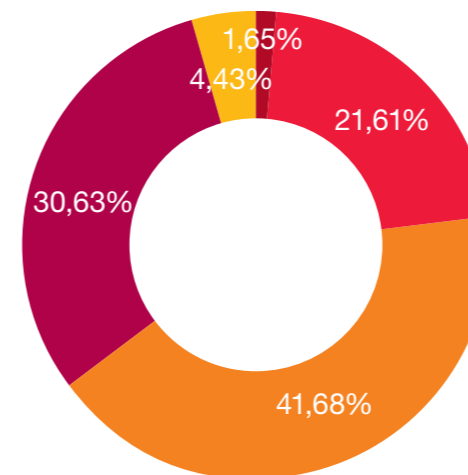
U Društvu ima ukupno 9.015 zaposlenih. Pored navedenog broja, na privremenim i povremenim poslovima na dan 31.12.2014. godine je angažovano 886 lica van radnog odnosa. Od navedenog broja, a zbog prirode posla, 4 zaposlenih je privremeno upućeno na rad u druga povezana pravna lica.

Struktura zaposlenih po stručnoj spremi

Posmatrajući obrazovnu strukturu zaposlenih na nivou Društva, primećuje se najveće učešće zaposlenih sa srednjom stručnom spremom (61,57%), slede zaposleni sa visokom stručnom spremom (28,51%), dok je najmanje učešće zaposlenih sa višom stručnom spremom (9,92%).

Što se tiče starosne strukture zaposlenih, najveći procenat zaposlenih je starosne dobi od 40 do 49 godina (41,69%), slede zaposleni starosti između 50 i 59 godina (30,63%), od 30 do 39 godina starosti (21,61%), sa 60 godina i više (4,43%) i najmanje je učešće zaposlenih od 1,65% starosne dobi od 20 do 29 godina.

od 20 do 29 godina	1,65%
od 30 do 39 godina	21,61%
od 40 do 49 godina	41,68%
od 50 do 59 godina	30,63%
60 i više godina	4,43%

Starosna struktura zaposlenih

polaznika grupne nastave i 41 polaznika individualne nastave, koji su na usavršavanju proveli ukupno 1.053 dana, što iznosi 3,9 dana po polazniku.

Na obrazovne događaje u inostranstvu upućeno je ukupno 286 polaznika, od kojih je 177 pohađalo konferencije, kongrese i seminare, 61 je upućeno na obuke za rad sa opremom po osnovu zaključenih ugovora sa dobavljačima opreme i usluga, 32 je pohađalo forume, 10 stručne obuke i radionice i 6 sajmove. Polaznici su na putovanjima u inostranstvu proveli 1.490 dana, što iznosi 5,21 dana po korisniku.

Sa zaposlenima koji se upućuju na različite vrste obuka u zemlji i inostranstvu zaključuju se ugovori sa obavezom ostanka u Društvu na 14, odnosno 24 meseca, tako da broj polaznika kojima traje ugovorna obaveza na dan 31.12.2014. godine iznosi 1.004 (936 ugovora za obuke realizovane u zemlji i 68 ugovora za obuke u inostranstvu po osnovu ugovora sa dobavljačima koje su realizovane u inostranstvu). Od navedenog, u 2014. godini ukupno ima 656 korisnika aktivnih ugovora, od čega 597 u zemlji i 59 u inostranstvu.

Korisnici obuka po zaključenim ugovorima sa dobavljačima (sa i bez obavezivanja) u 2014. godini, njih 639 su na obukama u zemlji proveli 2.124 dana, što iznosi 3,32 dana po polazniku, dok su korisnici obuka po istom osnovu u inostranstvu, njih 61 proveli 286 dana, što iznosi 4,69 dana po polazniku. Korisnici obuka po zaključenim ugovorima sa dobavljačima su ukupno proveli 2.410 dana na obukama, što iznosi 3,44 dana po polazniku.

TELEKOM SRBIJA

Upravljanje i razvoj ljudskih resursa su u samom vrhu ciljeva i zadataka Telekoma Srbija. Briga o zaposlenima podrazumeva brigu o ukupnom zadovoljstvu zaposlenih, jačanju njihove motivacije i osećaja pripadnosti Društvu. Telekom Srbija uvek nastoji da za svoje zaposlene obezbedi bolju budućnost, adekvatne uslove rada, ravnopravni tretman zaposlenih, zaštitu na radu, zdravstvenu zaštitu i mogućnost daljeg usavršavanja i obrazovanja.

OBRAZOVANJE

Eksterne edukacije u zemlji i inostranstvu

U toku 2014. godine, na eksterne edukacije u zemlji i inostranstvu upućeno je ukupno 2.162 polaznika, koji su na edukacijama proveli ukupno 7.108 dana, što iznosi približno 3,29 dana po korisniku.

Eksterne edukacije u zemlji pohađalo je 967 korisnika, od čega je na referentne seminare upućeno 130 polaznika, na stručne obuke i seminare 274, obuke obavezne po zakonu 125, na obuke iz poslovnih veština 75, *teambuilding* 132 i edukacije rukovodilaca 231 polaznika. Polaznici su na edukacijama u zemlji proveli 2.441 dana, što iznosi 2,52 dana po polazniku.

Saglasno zaključenim ugovorima o pružanju nastave iz engleskog jezika sa eksternim školama – “Zadužbina Ilije M. Kolarca” za Beograd i “NS PRO” za Novi Sad, Niš i Kragujevac, u 2014. godini realizovana je nastava iz engleskog jezika za 229

Interne edukacije

U organizaciji Trening centra Direkcije za ljudske resurse, tokom 2014. godine, kroz programe interne edukacije prošlo je ukupno 969 polaznika, pri čemu je stručnim edukacijama prisustvovalo 618 polaznika, treninzima iz poslovnih veština 287 polaznika, dok je internom nastavom engleskog jezika obuhvaćeno 64 korisnika (39 - grupna nastava zaposlenih i 25 - individualna nastava sa direktorima sektora). *E-learning* obukama pristupilo je 52 zaposlena. Polaznici su na internim edukacijama proveli 3.077,54 dana, što iznosi 3,18 dana po polazniku (ne računajući

polaznike *e-learning* obuka usled nemogućnosti kvantifikacije na način koji podrazumeva prikaz po broju dana).

Ukupan broj korisnika internih i eksternih edukacija u zemlji i inostranstvu iznosi 3.131, koji su na edukacijama proveli ukupno 10.185,54 dana, što iznosi približno 3,25 dana po korisniku.

Školovanje

Sa zaposlenima koji se upućuju na dodatno školovanje zaključuju se ugovori kojim se regulišu međusobna prava i obaveze tokom trajanja studija i u periodu ugovornog obavezivanja, tako da broj aktivnih ugovora o školovanju na dan 31.12.2014. godine iznosi 44 (7 za strukovne studije I stepena, 6 za akademske studije I stepena, 9 master studija, 4 strukovnih studija II stepena, 10 MBA studija i 5 magistarskih, doktorskih i specijalističkih akademskih). Od navedenog, u 2014. godini odobreno je 20 novih školovanja, i to: 4 za strukovne studije I stepena, 6 za akademske studije I stepena, 3 za specijalističke strukovne studije, 2 master studije, 2 doktorske studije, 3 EMBA studije, zatim raskinuto je 3 ugovora i završeno je 27 odobrenih studija.

Licence, sertifikati, članarine

Društvo je u 2014. godini finansiralo različite vrste licenci, sertifikata, stručnih ispita i učlanjenja za ukupno 686 korisnika, i to: obnova članarine Inženjerskoj komori za licence odgovornog projektanta i odgovornog izvođača radova za 515 korisnika, sticanje novih licenci za 18 korisnika, stručni ispiti za 8 korisnika, sticanje CISCO i drugih stručnih sertifikata za 49 korisnika, pravosudni ispit za 1 zaposlenog, GIAC članarina za 3 zaposlena, PMI članarina za 37 zaposlenih, resertifikacija PMP sertifikata za 21 zaposlenog, članarina ICV udruženju *controllera* Srbije za 1 zaposlenog, članarina Udruženju internih revizora za 6 korisnika, članarina Savezu računovođa i revizora za 20 korisnika, članarina Komori ovlašćenih revizora za 1 zaposlenog i stručni ispit iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu ili procene rizika za 6 zaposlenih.

Stručne prakse

Tokom 2014. godine stručnu praksu u Društvu obavilo je 95 studenata i 426 učenika srednjih škola. Na osnovu potpisanog Sporazuma o saradnji sa Ministarstvom omladine i sporta, Društvo je omogućilo realizaciju projekta letnje prakse za 5 stipendista Fonda za mlade talente i organizovalo Radionicu za stipendiste Fonda za mlade talente. U cilju realizacije stručne prakse na regijama potpisan je Ugovor o saradnji sa Univerzitetom u Kragujevcu.

Procena radne uspešnosti zaposlenih za period 01.07.2013. - 30.06.2014.

Sproveden je godišnji postupak Procene radne uspešnosti za period 01.07.2013. do 30.06.2014. godine, na uzorku od ukupno 9.707 zaposlenih svih organizacionih celina Društva. Izuzetno, usled specifičnosti prethodne poslovne godine koju je obeležila implementacija nove organizacije Društva, postupak je sproveden sredinom 2014. godine, a u skladu sa novom Odlukom o usvajanju metodologije procene radne uspešnosti zaposlenih.

Procena razvojnih potencijala i planiranje razvoja rukovodilaca

U saradnji sa spoljnim konsultantom, pripremljen je i sproveden projekat Procene razvojnih potencijala 88 rukovodilaca sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima (direktora sektora i funkcija) i sačinjavanja individualnih planova razvoja procenjenih rukovodilaca svih nivoa menadžmenta. Pružena je usmena povratna informacija procenjenim rukovodiocima, sačinjeni izveštaji o procenama, katalog osnovnih i specifičnih (po poslovnim funkcijama) menadžerskih kompetencija, kao i individualni planovi razvoja za sve procenjene rukovodioce.

Regrutovanje i selekcija

Tokom 2014. godine u Društvu je angažovano 50 eksternih kandidata, od ukupno 321 kandidata koji su obuhvaćeni selekcionim postupkom (najveći

procenat angažovanja odnosi se na poslove sa visokom stopom fluktuacije – operaterski poslovi i poslovi prodaje).

Po osnovu internih oglasa realizovano je raspoređivanje 27 zaposlenih - na osnovu obavljenih internih selekcija sa 190 zaposlenih. Na osnovu analize se može zaključiti da je broj oglašanih radnih mesta u 2014. godini veći za 60% u odnosu na prethodnu godinu, dok je procenat realizovanih raspoređivanja 44,26%.

U saradnji sa Direkcijom za privatne korisnike, sproveden je pilot projekat sa ciljem sačinjavanja poželjnog skupa kompetencija za radno mesto Agenta prodaje. Kao rezultat istraživanja definisani su osnovni kriterijumi koji će predstavljati osnov za procenu eksternih kandidata prilikom postupka regrutovanja i selekcije za pomenute poslove.

Beneficije zaposlenih

Jubilarnе nagrade

Isplata jubilarnih nagrada vrši se zaposlenima i bivšim zaposlenima, koji u periodu od 02.06. prethodne godine do 01.06. tekuće godine navršavaju:

- 10 godina neprekidnog rada u Telekomu Srbija;
- 20 godina neprekidnog rada u PTT sistemu Srbije;
- 30 godina neprekidnog rada u PTT sistemu Srbije;
- 35 godina neprekidnog rada u PTT sistemu Srbije.

Osnov za isplatu jubilarnih nagrada predstavlja prosečno isplaćena bruto zarada u Društvu za mesec jun za zaposlene koji ostvaruju 20 godina neprekidnog rada u PTT sistemu Srbije, odnosno 1/2 prosečno isplaćene bruto zarade za 10 godina, 2 prosečno isplaćene bruto zarade za 30 godina i 3 prosečno isplaćene bruto zarade za 35 godina. U 2014. godini izvršena je isplata za 1.088 lica.

Program kolektivnog osiguranja

Svi zaposleni u Društvu su osigurani od posledica nesrećnog slučaja (nezgoda), težih bolesti i hirurških intervencija na radu i van rada (24 časa), uz dodatno osiguranje zaposlenih, koji su raspoređeni na radna mesta sa povećanim rizikom. Program se sprovodi na osnovu ugovora/polisa osiguranja koje je Društvo za 2014. godinu zaključilo sa osiguravajućim društvima DDOR „Novi Sad“ a.d.o. od posledica nesrećnog slučaja (nezgoda) i „Delta generali osiguranje“ a.d.o. za slučaj težih bolesti i hirurških intervencija. U toku 2014. godine podnete su ukupno 302 prijave, od čega je od strane osiguravajućih društava pozitivno rešeno i izvršena isplata osiguranih suma za 186 prijava zaposlenih i članova uže porodice zaposlenih, dok je negativno rešeno 116 prijava.

Program dobrovoljnog penzijskog osiguranja

Svim zaposlenima u Društvu su obezbeđene redovne mesečne uplate na ime penzijskog doprinosa za dobrovoljno penzijsko osiguranje. Program je sproveden na osnovu ugovora o penzijskim planovima koje je Društvo, počev od 2007. godine, zaključilo sa akcionarskim društvima za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima „Generali“ a.d. i „Dunav“ a.d.

Program dodele solidarne pomoći i drugih vrsta pomoći

U skladu sa internim aktima Društva, kojima je regulisana oblast dodele solidarne i drugih vrsta pomoći, Društvo je po svim osnovima za odobravanje prava u 2014. godini izvršilo isplatu ukupno 514 solidarnih pomoći zaposlenima i članovima uže porodice zaposlenih.

Program pomoći u rešavanju stambenih potreba zaposlenih

U skladu sa internim aktima Društva, kojima je regulisana oblast dodele stambenih zajmova zaposlenima u Društvu, zaključeno je oko 39 ugovora o stambenim zajmovima.

Specijalistički pregledi, zdravstvena rehabilitacija i rekreacija

U cilju prevencije i poboljšanja zdravstvenog stanja zaposlenih, Društvo je organizovalo specijalističke lekarske preglede za 1.817 zaposlenih, kao i zdravstvenu rehabilitaciju za 419 zaposlenih i rekreaciju za ukupno 111 zaposlenih.

Poklon za 8. mart

Povodom 8. Marta, Dana žena, u 2014. godini, u skladu sa internim aktima, Društvo je odobrilo pravo na jednokratnu isplatu sredstava – poklona za žene, zaposlene/angažovane van radnog odnosa.

Poklon za decu zaposlenih povodom Nove 2015. godine

Društvo je u 2014. godini odobrilo pravo na jednokratnu isplatu sredstava – poklona zaposlenima/licima, angažovanim van radnog odnosa, za kupovinu novogodišnjih paketića za decu, uzrasta do 10 godina, povodom Nove 2015. godine.

Sprovođenje politike harmonizacije odnosa sa zaposlenima

Svim zaposlenima u Društvu su na raspolaganju stručni timovi pravnika, psihologa i socijalnih radnika u vidu radno-pravnog i psihološkog savetovališta. U toku 2014. godine na internom sajtu objavljeni su tekstovi – kratke stručne teme i aktuelnosti iz domena radnog prava, i kontinuirano su se zaposlenima dostavljali odgovori na zahteve i pitanja putem e-mail-a i obavestavani su telefonskim putem u okviru „Radno-pravnog savetovališta“. U okviru psihološkog savetovališta, u toku 2014. godine, realizovano je 37 zahteva zaposlenih, dok su na internom portalu, u okviru rubrike „Psihološko savetovalište“, objavljena 24 teksta.

Sprovođenje politike internog informisanja zaposlenih

Sprovođenje politike internog informisanja zaposlenih predstavlja program stalnog, tačnog i blagovremenog informisanja zaposlenih putem intraneta i kompanijskog Newsletter-a. Intranet podrazumeva redovno i kontinuirano pripremanje, obrađivanje i objavljivanje informacija na internom sajtu „Moj Portal“. Informacije koje se plasiraju razvrstane su po kategorijama: *ad hoc* informacije - koje se tiču važnih obaveštenja iz oblasti ljudskih resursa (prava zaposlenih), obaveštenja o aktuelnim dešavanjima u kompaniji - koje se plasiraju svakodnevno i informacija koje se plasiraju dva puta mesečno (Aktuelne manifestacije iz oblasti kulture i sporta, telekomunikacija u zemlji i inostranstvu, rubrika Posetite Srbiju, Svet, Znameniti Srbi, Misli velikih ljudi, Iz ugla lektora, Psihološko savetovalište, Radno-pravno savetovalište, *Funny press clipping*, Testovi iz nemačkog i engleskog jezika, Anketa i Nove tehnologije). U 2014. godini registrovano je ukupno 2.155.069 poseta sajtu, izvršeno prosleđivanje kompanijskog Newsletter-a (ukupno 12 brojeva), sa najnovijim vestima iz povezanih pravnih lica, prezentacijom novih usluga i aktuelnih dešavanja u oblasti kulture i telekomunikacija i objavljeno je 10 službenih listova.

Mtel

Na dan 31. decembar 2014. godine, Mtel ima 2.157 radnika, što je u odnosu na kraj prethodne godine manje za 6 radnika. Od navedenog ukupnog broja zaposlenih, dvoje je od strane Matičnog društva, gde im miruje staž, upućeno na privremeni rad u Mtel.

Po kvalifikacionoj strukturi u Mtel-u najveće je učešće srednje stručne sprema sa 38,52% ili 830 radnika, dok visoka stručna sprema učestvuje sa 34,48% ili 743 radnika.

Po starosnoj strukturi najveće učešće u ukupnom broju zaposlenih ima starosna dob od 41-50 godina sa 37,17% učešća, kao i starosna dob od 31-40 godina sa 30,26% učešća.

Tokom 2014. godine u Mtel je primljeno 74 radnika u radni odnos, dok je sa radom prestalo ukupno 80 radnika, od čega 30 radnika sporazumom Društva i radnika uz isplatu otpremnine - stimulativna otpremnina.

U oblasti obrazovanja nastavljeno je sa razvijanjem kompetencija menadžmenta Društva, u skladu sa ranije realizovanim obukama i aktivnostima predviđenim Strateškim smernicama. Stavljajući fokus na važnost adekvatnog upravljanja zaposlenima, kao navažnijom vrednosti kompanije i u procesu implementacije novog sistema zarada, organizovane su obuke sa ciljem: podizanja svesti o važnosti kvalitetnog upravljanja ljudima u postizanju ciljeva organizacije i ostvarenju većeg zadovoljstva, motivisanosti i lojalnosti zaposlenih, razumevanja značaja funkcije upravljanja ljudi, osveščivanje značaja uloge procenjivača i važnosti usklađenosti najvažnijih aktivnosti sa strateškim ciljevima, kao i kvalitetnog određivanja ključnih indikatora uspeha (KPI). Razvijanjem ovih kompetenci Društvo pokazuje svoju doslednost u nameri da bude lider u okruženju, kada je u pitanju praćenje i implementiranje savremenih trendova pozitivne prakse u oblasti poslovanja.

Korisnička orjentisanost društva ogleda se i u konstantnom ulaganju napora da se unaprede veštine zaposlenih koji rade u direktnom kontaktu sa korisnicima. Imajući u vidu da je, u kompleksnim zahtevima današnjeg vremena korisnika moguće zadržati i sa njim razviti dugoročan odnos prvenstveno (a možda i jedino) kvalitetom pružene usluge, obuke su imale za cilj: naučiti kako razvijati usluživanje kao konkurentnu prednost, razumeti važnost imidža uspešnog prodavca i šta on podrazumeva, razumeti i prihvatiti važnost usaglašavanja potreba posla sa ličnim vrednostima, spoznaja ličnih karakteristika i mogućnosti maksimalnog korištenja vlastitih resursa, koje su strategije prodaje primenjive u odnosu na tip kupca i kako strukturalnim pristupom omogućiti efikasnu naplatu.

U novembru je pokrenut projekat: Dijagnostika organizacione kulture i definisanje korporativnih vrednosti, kao deo inicijative za unapređenje posvećenosti i motivacije zaposlenih. Definisane korporativne vrednosti po kojima svi zaposleni žive osnovni je preduslov za jedinstven tim i jasnu

poziciju svakog od zaposlenih u kompaniji.

I ove godine smo organizovali *team building* aktivnosti sa ciljem razvoja i unapređenja timskog rada kao i interne komunikacije, dominantno unutar projektnih timova.

Projekat uvođenja novog sistema zarada privodi se kraju i isti je odobren od strane Izvršnog odbora Društva, a njegova primena će početi od 01.01.2015. godine.

Podržavajući znanje ižeći da ga delimo i umnožavamo sa drugima, nastavljamo sa projektom m:stipendista i omogućavamo brojne prakse u Mtel-u.

mtel

Prilikom osnivanja Društva za telekomunikacije „mtel“ d.o.o., aprila 2007. godine, zasnivanje radnog odnosa je sprovedeno putem javnog oglašavanja preko Zavoda za zapošljavanje ili sporazumom o preuzimanju. Raspisano je 33 javna oglasa i zaključeno 39 sporazuma o preuzimanju, a ukupno je radni odnos zasnovalo 158 lica. Formirana je kadrovska baza podataka zaposlenih u Društvu i personalna dosijea. Pored navedenog sproveden je postupak prijave svih zaposlenih Fondovima za zdravstveno i penzijsko-invalidsko osiguranje i obezbeđena je kadrovska baza podataka kroz Navision aplikaciju. Izvršeno je kolektivno osiguranje zaposlenih.

Zaposleni koji su zasnovali radni odnos na poslovima koji podrazumevaju rad pod posebnim uslovimarađa, utvrđenih Pravilnikom o bezbednosti i zaštiti na radu, odradili su sistematske lekarske preglede za utvrđivanje posebne zdravstvene sposobnosti. Sproveden je i postupak učlanjenja u Uniju poslodavaca Crne Gore.

Pored navedenog, 2011. godine je potpisan Kolektivni ugovor između poslodavca i reprezentativne organizacije Sindikata.

Broj zaposlenih se konstantno menjao, da bi dostigao 244 zaposlena na kraju 2014. godine. Po kvalifikacionoj strukturi u mtel-u najveće je učešće visoke stručne sprema sa 46,31% ili 113

radnika, dok srednja stručna sprema učestvuje sa 45,49% ili 111 radnika.

Po starosnoj strukturi najveće učešće u ukupnom broju zaposlenih ima starosna dob od 30-39 godina sa 57,79% učešća odnosno 141 zaposlenih, kao i starosna dob od 40-49 godina sa 21,31% učešća ili 52 zaposlenih.

Društvo za telekomunikacije „mtel“ d.o.o. ima politiku zapošljavanja da osobama koje su angažovane na određeno vreme duže od jedne godine i pokazale su dobre rezultate, reguliše njihov radno-pravni status, tako što će zasnovati radni odnos na neodređeno vreme.

Pored navedenog, započet je i realizovan posao oko Manage services, kojim će od 01.02.2015. godine 34 zaposlenih iz Sektora tehnike i 2 iz Sektora za marketing, prodaju i brigu o korisnicima preći na rad u Ericsson.

Broj zaposlenih u mtel-u na dan 31.12.2014. godine je 244, a van radnog odnosa je angažovano dvoje lica.

TELUS

Politika Telusa prema zaposlenima uslovljena je, pre svega, tržišnim uslovima, ali pri tom potpuno posvećena poštovanju visokih standarda, postavljenih od strane osnivača.

Prava i obaveze zaposlenih regulisane su Kolektivnim ugovorom, od 23.7.2009. godine, čije važenje je produženo Sporazumom br 4426 od 29.6.2012. godine, kojima su zaposlenima garantovana veća prava od prava predviđenih zakonom (uvećanje za smenski i noćni rad, broj dana godišnjeg odmora, plaćeno odsustvo, veći procenat uvećanja zarade za minuli rad, otpremninu u slučaju proglašenja tehnološkim viškom i sl.).

Na kraju 2013. godine, Telus je imao 1.563 zaposlena i 919 lica angažovanih van radnog odnosa.

HD-WIN

I pored visoke tehničke i tehnološke opremljenosti same televizije i automatizovanog sistema za emitovanje, poseban akcenat u poslovanju stavlja se na sveukupnom zadovoljstvu zaposlenih, njihovog osećaja pripadnosti televiziji, motivaciji i usavršavanjem u poslu koji obavljaju. HD-WIN nastoji da obezbedi sigurne i adekvatne uslove za rad, zdravstvenu i ličnu zaštitu na radu, ravnopravnost svih zaposlenih, kao i mogućnost daljeg usavršavanja i obrazovanja.

Nakon pristupanja Telekomu Srbije Društvu za telekomunikacije HD-WIN, izvršena je reorganizacija i sistematizacija celokupnog proizvodnog procesa unutar firme i postavljeni standardi poslovanja. U proteklom periodu nije bilo otpuštanja zaposlenih, čak naprotiv, obzirom da se Društvo ranije oslanjalo uglavnom na angažovanje spoljnih saradnika (honorarni saradnici), na radnim mestima koja su u procesu rada prepoznata kao ključna za funkcionisanje jedne televizije, su zaključeni Ugovori o radu sa zaposlenima i time obezbedili kontinuitet i neophodnu dozu sigurnosti u poslovanju Društva.

HD-WIN Beograd na kraju 2014. godine broji 52 zaposlena i 85 honorarno zaposlenih (tehnika, komentatori i produkcija), a HD WIN Arenasport Zagreb broji 12 zaposlenih i 15 honoraraca.

Svi zaposleni u Društvu su osigurani od posledica nesrećnog slučaja (nezgoda) i težih bolesti i hirurških intervencija na radu i van rada (24 sata). Ovaj program se sprovodi na osnovu Ugovora/polisa osiguranja sa Generali.

IZVEŠTAJ O KORPORATIVNOJ I DRUŠTVENOJ ODGOVORNOSTI

Naš zajednički cilj – promena nabolje!

Od svog nastanka Telekom Srbija i povezana pravna lica nastoje da budu odgovoran i pouzdan partner zajednice u kojoj posluju. Kada je društveno odgovorno poslovanje deo i glavne korporativne strategije, kada je cilj boljitak za celo društvo i pozitivne promene na svim nivoima, kako za naše zaposlene tako i za ostale građane, onda su smernice delovanja vrlo jasne: odgovoran pristup poslovanju, dobrobit naših zaposlenih i dugoročni projekti čiji je cilj angažovanje zajednice i dobrobit celokupnog društva.

Kao pouzdan korporativni akter, Telekom Srbija nastoji da sa svojim partnerima posluje strogo se držeći principa transparentnosti i poštovanja osnovnih etičkih načela, u cilju obostranog uspeha. Saradnja sa poslovnim partnerima dalje širi mrežu korisnika i pored sticanja profita, uz nastojanje Društva da sa njima podeli korporativne vrednosti koje su duboko ukorenjene u njegovo poslovanje. Pre svih, to su posvećenost cilju, inovativnost i entuzijazam u traženju rešenja.

Prisustvo na regionalnim tržištima na polju telekomunikacija pomaže u osnaživanju veza sa svim interesnim stranama u društvu. Kao kompanija koja ima Funkcionalnu strategiju društveno odgovornog poslovanja, Kodeks korporativnog upravljanja i Etički kodeks, pored zakonom propisanog objavljivanja finansijskih izveštaja, Društvo ima jasno postavljene smernice u cilju poboljšanja usvajanja „zelenih inicijativa“, zaštite potrošača, poštovanja antikorupcijskih principa i posvećenosti društvenim promenama. Telekom Srbija je i član Globalnog dogovora Ujedinjenih nacija i Foruma za odgovorno poslovanje koji okupljaju kompanije sa izraženom strategijom u oblasti društvene odgovornosti.

Rezultati napora ovenčani su i nizom nagrada, posebno nagradom „Biznis Partner Plus 2014“, za najviši stepen društvene odgovornosti i brige o lokalnoj zajednici, kao i priznanjima „Best Biznis Partner 2014“ za najboljeg poslovnog partnera i „Dunavski cvet“ za doprinos razvoju telekomunikacija u regionu, koje Društvo stavlja u red najuspešnijih kompanija u svim aspektima.

Primenjujući standarde poslovanja priznate u celom svetu, **Mtel** je pokazao da ide rame uz rame sa najboljim svetskim kompanijama dobivši u Bostonu prestižnu nagradu „Hall of Fame“, za izuzetne rezultate u primeni strategije poslovanja po metodologiji Balanced Scorecard (BSC). Međunarodna regionalna nagrada „Najmenadžer“ i „Najkompanija“ 2014. godine, dodeljena je generalnom direktoru Goranu Vlaoviću i Mtel-u na tradicionalnoj manifestaciji koju organizuje Agencija za izbor najboljih menadžera Bosne i Hercegovine jugoistočne i srednje Evrope.

Pomoć kada je najteže

U maju 2014. čitav region u kom Društvo i povezana pravna lica posluju pogodile su velike poplave koje su prouzrokovale štetu kako na infrastrukturi, tako i na privatnoj i društvenoj imovini. Društvo se odmah angažovalo na uspostavljanju funkcionisanja prekinutog telekomunikacionog saobraćaja kako bi se omogućila komunikacija u kriznoj situaciji. Ekipe Društva su danonoćno bile na terenu i u stalnoj saradnji sa kriznim štabovima kako bi se što pre uspostavio telefonski saobraćaj u ugroženim područjima.

Neophodnost da se obezbedi komunikacija radi koordinacije spašavanja ljudi i odbrane ugroženih područja pokazala se kao primarni zadatak za naše zaposlene. Angažovani su pokretni agregati kako bi se omogućio rad baznih stanica Društva i, tamo gde je moguće, na te agregate povezivane su i bazne stanice druga dva mobilna operatora, kako bi sve tri mreže što bolje funkcionisale. Kriznim štabovima u Srbiji ustupljeni su satelitski telefoni i poklonjena je veća količina mobilnih punjača za telefone, SIM kartica i mobilnih aparata. Takođe su preusmereni i pozivi iz sve tri mreže ka broju 112 na brojeve Kriznog štaba. Pored toga, omogućeno je

besplatno korišćenje Interneta za društvene mreže „Facebook“ i „Twitter“ putem mobilnih telefona tokom trajanja vanredne situacije jer se pokazalo da komunikacija putem društvenih mreža može da doprinese brzom i adekvatnoj reakciji građana i nadležnih službi. Kancelariji za pomoć i obnovu poplavljenih područja donirano je 10 laptopova, a aktiviran je humanitarni SMS broj 1003 za prikupljanje sredstava za pomoć ugroženima, preko kojeg su do 31. decembra 2014. korisnici mt:s mreže donirali 79.724.500 dinara.

Kao prvu pomoć, Društvo je uplatilo pet miliona dinara na namenski račun Vlade Republike Srbije za pomoć ugroženom stanovništvu. Osim pojedinačnih donacija u novcu i namirnicama, zaposleni Društva su prikupili više od 16,7 miliona dinara koji su uplaćeni na namenski račun Vlade Srbije za pomoć područjima nastradalim u poplavama. U saradnji sa Ministarstvom zdravlja, otvoren je broj 0800-222-333 putem kojeg su se mogle dobiti instrukcije za postupanje u vanrednoj situaciji tokom i nakon poplava, zatim informacije u vezi sa čišćenjem, uputstva kako postupati sa hranom, pripremom hrane i ličnom higijenom, kao i instrukcije u vezi sa profesionalnom i medicinskom pomoći.

Kako bi pomoglo svojim korisnicima koji se suočavaju sa posledicama razornih poplava, Društvo je umanjilo iznose pretplate za telekomunikacione usluge koje pruža, a korisnici navedenih usluga u Obrenovcu, Krupnju i Jameni bili su oslobođeni plaćanja pretplate za mesec maj.

Mtel se takođe angažovao u pomoći poplavljenim područjima, prvo dodelivši finansijska sredstva Vladi Republike Srpske za najugroženije, a onda donacijom za kupovinu dušeka, posteljina i jastuka. Pored toga, aktiviran je humanitarni broj 1458 za prikupljanje pomoći za poplavljenima, a dodeljeni su i kratki brojevi za održavanje donatorskih večeri u cilju prikupljanja sredstava za iste namene. Mtel je izdvojio i sredstva za pomoć zaposlenima čija su domaćinstva oštećena u poplavama, a zaposleni su takođe prikupili sredstva za pomoć svojim kolegama. Mtel je bio i zlatni donator sredstava za ponovno pokretanje malih preduzeća pogođenih poplavama.

I kompanija **mtel** donirala je novčana sredstva za saniranje posledica teške situacije u kojoj

su se našli ugroženi poplavama na području Srbije i Bosne i Hercegovine. Takođe, otvorena je i donatorska linija 14543 za sve *mtel prepaid* i *postpaid* korisnike, za prikupljanje pomoći za poplavljenima.

„Kada voziš, parkiraj telefon!“

Kampanja „Kada voziš, parkiraj telefon!“, koju je Društvo pokrenulo 2013, u saradnji sa partnerima, Upravom saobraćajne policije Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije i Srpskim komitetom za bezbednost saobraćaja, u 2014. nastavljena je nizom predavanja - u Beogradu, Kragujevcu, Požarevcu i Novom Sadu - o odgovornoj upotrebi mobilnog telefona tokom vožnje kako bi se đacima srednjih škola ukazalo koliko je opasno voziti i koristiti mobilni telefon na bilo koji način.

Kampanja „Kada voziš, parkiraj telefon!“ naišla je na opštu podršku javnosti osvojivši niz nagrada: tri nagrade od Udruženja za tržišne komunikacije Srbije za najbolju neprofitnu kampanju, najbolji spot i najbolju digitalnu komunikaciju u kampanji, nagrada Taboo magazina „Snaga kreativnosti“ za najbolji CSR projekat, Noć reklamoždera – priznanje za najbolju neprofitnu kampanju i „World Tour“, dve nagrade „Društva Srbije za odnose s javnošću“ za najbolji PR u integrisanim komunikacijama i najbolju društveno odgovornu kampanju, nagradu „Moj izbor“ udruženja „Moja Srbija“ za najbolju CSR akciju koja je stigla i od časopisa „Auto Bild“ u istoj kategoriji. Da je kampanja prešla granice Srbije, govori i činjenica da se, na poziv Muzeja nauke i industrije u Parizu, TV spot koji nosi kampanju „Kada voziš, parkiraj telefon!“ našao na njihovoj izložbi čija je tema rizik.

Istraživanje javnog mnjenja, pokazalo je da je kampanja „Kada voziš, parkiraj telefon!“ ocenjena izuzetno pozitivno. Od celokupnog broja ispitanika, njih 70 odsto je upoznato sa kampanjom, a 40 odsto od tog broja je promenilo navike za volanom, bilo da je počelo da koristi *hands-free* uređaj ili da uopšte ne koristi mobilni telefon u vožnji.

Grad priča

Pokrenuvši projekt „Grad priča“, Društvo je pre svega nastojalo da inovativnom upotrebom

digitalnih medija utiče na šire prihvatanje modernih vidova komunikacije koji nude raznovrsne mogućnosti u različitim oblastima. Projektom je predviđeno razvijanje mobilnih aplikacija za veće gradove u Srbiji i prateće ambijentalne celine, kako bi se na moderan i jednostavan način predstavile njihove najznačajnije kulturno-istorijske znamenitosti. Razvijanje aplikacija podrazumevalo je uključivanje partnera u lokalnim zajednicama, pre svega turističkih organizacija koje prirodno teže da gradske znamenitosti predstavljaju na način koji je dostupniji današnjem gostu, posetiocu. Nakon Beograda i Novog Sada, i pratećih celina Avale i Petrovaradina, u 2014. razvijena je aplikacija „Niš priča“, dok je novosadski vodič obogaćen specijalnom rutom – „Sremski Karlovci“. Time je na mapu projekta „Grad priča“ pridodato novih 65 lokacija u ta dva grada.

Afirmaciju nacionalne turističke ponude društvo **mtel** nastavilo je kroz inoviranu aplikaciju „Montenegro Talking“, koja na jednostavan, brz, edukativan i zabavan način korisnike vodi do najznačajnijih turističkih lokacija Crne Gore i donosi potpuno novu percepciju ponude, njenih gradova, istorijskih i kulturnih znamenitosti. Aplikacija je prevedena na engleski i ruski jezik i posebno promovisana tokom letnje turističke sezone putem facebook foto konkursa.

Zdravlje kao najveće bogatstvo

Strategija Društva jeste pružanje pomoći zdravstvenim ustanovama u nastojanju da korist od korporativne filantropije oseti što više građana. Tako su 2014. nabavljena 4 operaciona stola za Kliniku za kardiohirurgiju i transplantologiju u Nišu, a niškom Kliničkom centru donirana su i sredstva za kompjuterski sistem koji unapređuje rad sa pacijentima Klinike za dečije interne bolesti. Finansijsku podršku Društva u 2014. godini dobili su i Specijalna bolnica „Sveti Vračevi“ iz Novog Kneževca, Opšta bolnica Pančevo, Opšta bolnica Valjevo, Zdravstveni centar Vranje, gde je obnovljeno porodilište i Opšta Bolnica Leskovac, koja je nabavila novi bronhoskop i potrebnu opremu za EKG. Društvo je prethodno obezbedilo i besplatan IPTV u prostorijama javne namene za Klinički centar Srbije, Kliničko-bolnički centar „Zvezdara“, Univerzitetsku dečiju kliniku „Tiršova“,

Institut za zdravstvenu zaštitu majke i deteta „dr Vukan Čupić“ i Specijalnu bolnicu za cerebralnu paralizu i razvojnu neurologiju „Sokobanjska“ i na taj način omogućilo kvalitetniji i sadržajni boravak pacijenata na putu ka izlečenju.

Mtel je u toku 2014. godine takođe izdvojio sredstva za podršku zdravstvu i to donacijom Domu zdravlja Srbac za nabavku biohemijskog analizatora za hormonske pretrage, kupovinom novog agregata i sredstvima za sanaciju prostorija zgrade hirurgije u Univerzitetskoj bolnici Klinički centar Banjaluka. Dodeljeni su i nikoljdanski paketići za mališane koji borave u Zavodu za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju „Dr Miroslav Zotović“, za šticienike Doma za decu i omladinu bez roditeljskog staranja „Rada Vranješević“ u Banjaluci, kao i za decu u predškolskoj ustanovi „Sveta Evgenija, carica Milica“ u Trebinju. Pomogavši obeležavanje Međunarodnog dana osoba sa Daunovim sindromom Mtel je pružio ruku prijateljstva Dečjem edukativnom centru „Svjetlice“ Banja Luka.

Humanitarne organizacije zaposlenih

U okviru Društva postoji humanitarno udruženje „Od srca“ koje okuplja dobrovoljne davaoce krvi među zaposlenima i penzionerima Telekoma Srbija. Kako je udruženje raslo po broju članova, širio se i njegov opus delovanja: pored omasovljavanja dobrovoljnog davalaštva krvi, ovo udruženje promovise donorstvo organa, zaštitu životne sredine, pomoć deci bez roditelja i osobama sa invaliditetom, kao i zalaganje za promene navika u pogledu čuvanja i korišćenja prirodnih resursa.

Povodom dana Telekoma Srbija, 1. juna, Udruženje „Od srca“ tradicionalno je organizovalo akciju dobrovoljnog davanja krvi pod nazivom „1.000 davalaca“ širom Srbije u kojima je prikupljeno više od 1.300 jedinica krvi. Članovi ovog društva su se angažovali i u pomoći ljudima ugroženim poplavama. Dostavljene su veće količine flaširane vode i hrane na području opština Obrenovac i Užice, a predstavnici Udruženja dopremili su vodu i dečjem vrtiću „Poletarac“, kao i svojim kolegama u Užicu, u želji da daju svoj doprinos u teškim vremenima.

U društvu **Mtel** takođe deluje Aktiv dobrovoljnih

davalaca krvi, korporativno udruženje koje promovira humanost na ličnom primeru i koje kompanija Mtel podržava i nastoji da pomogne u njegovom radu.

Komunikacija bez granica

U nastojanju da svim svojim korisnicima omogući jednak pristup uslugama kompanije, Društvo je tokom 2014. nastavilo projekat obuke na znakovnom jeziku za zaposlene u poslovnicama, započet u 2013. Završetak obuke u Nišu ujedno predstavlja i završetak celokupnog projekta u kom je učestvovalo ukupno 85 zaposlenih u poslovnicama širom Srbije.

Društvo je odlučilo da škole koje pohađaju deca sa oštećenim sluhom obraduje interaktivnim tablama i opremom koja je potrebna za izvođenje nastave na taj način, što osobama sa oštećenim sluhom omogućava lakše usvajanje znanja.

Projekat obuke na znakovnom jeziku za zaposlene u poslovnicama pokrenut je u saradnji sa Udruženjem tumača za lica oštećenog sluha Srbije (UTLOSS). Osobe sa oštećenim sluhom, kojih u Srbiji ima više od 50.000 i koje u svakodnevnoj komunikaciji koriste znakovni jezik, moći će samostalno i bez posrednika da dođu do potrebnih informacija u svim posećenijim poslovnicama Društva u zemlji.

Nadovezujući se na projekat u Srbiji, Mtel je na prodajnim mestima u deset gradova BiH omogućio da osobe sa oštećenim sluhom bez pomoći trećih lica mogu da dobiju sve informacije koje su im potrebne o uslugama, komunicirajući na znakovnom jeziku.

Budući da je moto kompanije „Mtel – imate prijatelje“, u 2014. godini je prijateljstvu posvećen jedan celi mesec. Tako je avgust postao „Mesec prijateljstva“ u kome su pozvani svi korisnici da prijave najveću želju svog prijatelja koju ne mogu sami da ispune, a znaju da bi mu ulepšala život. U tom mesecu ispunjeno je 13 najlepših želja.

Stipendisti na stručnoj praksi

Stručnom radionicom na temu delatnosti i usluga Telekoma Srbija obeležen je početak stručne prakse u Društvu za stipendiste Fonda za mlade talente.

Tokom leta, stručnu praksu obavilo je 6 stipendista Fonda, od kojih je dvoje radno angažovano u Društvu. Ovaj projekat je rezultat Sporazuma o saradnji koji je Društvo potpisalo sa Ministarstvom omladine i sporta Republike Srbije u julu 2013. godine. Zahvaljujući Sporazumu, po deset odabranih studenata Fonda za mlade talente će u naredne četiri godine imati priliku da u Društvu obavlja praksu u trajanju od dva meseca pod stručnim nadzorom mentora.

U 2014. godini, Mtel je otvorio konkurs za petu generaciju „m:stipendista“. Stipendisti Društva su najbolji studenti fakulteta elektrotehnike i informacionih tehnologija sa šest fakulteta u BiH, a i ove godine, kao i prethodne četiri generacije, 25 novih stipendista ima priliku da pored primanja mesečnog iznosa stipendije provede mesec dana na stručnoj praksi u Društvu.

mt:s Android™ konkurs

U junu 2014. godine pokrenut je četvrti mt:s Android konkurs za izradu aplikacija za mobilne uređaje namenjen učenicima specijalizovanih odeljenja u gimnazijama koje rade prema programu za matematičke gimnazije. Pored Matematičke gimnazije u Beogradu i Gimnazije „Jovan Jovanović Zmaj“ u Novom Sadu, čiji su učenici do sada imali iskustva sa konkursom, ove godine konkurs je proširen na Prvu kragujevačku gimnaziju, Gimnaziju „Bolyai“ u Senti i Valjevsku gimnaziju. Tokom septembra u ovim školama održane su prezentacije konkursa, a u decembru su pred žirijem Telekoma Srbija bili gotovi radovi.

Za porednički tim predviđena je poseta Svetskom kongresu mobilne telefonije u Barseloni, dok drugu i treću nagradu predstavljaju tablet računari i pametni mobilni telefoni. Takođe, Telekom Srbija obezbeđuje postavljanje svih funkcionalnih aplikacija na Google-ovo tržište aplikacija za mobilne uređaje, Google Play.

U okviru četvrtog m:ts Android konkursa, uz postojeće nagrade, ustanovljena je i dodatna kategorija i nagrada za pokazanu inovativnost, pod nazivom „Snaga inovacije - Igor Osmokrović“, posvećena preminulom kolegi koji je dao veliki doprinos razvoju ovog konkursa.

Mtel je u toku 2014. uspešno realizovao projekat „App builder liga“, takmičenje u izradi aplikacija za mobilne uređaje, koje je za cilj imalo da afirmiše i nagradi jedinstvene i nove ideje, kao i da proširi bazu korisnih aplikacija za sve korisnike telefona nove generacije u BiH.

Podrška mladim talentima i obrazovanju

Na putu do novih saznanja tradicionalno podržavaju se mladi matematičari, fizičari, informatičari – učesnici brojnih međunarodnih takmičenja u više naučnih disciplina. Dugogodišnja saradnja sa Matematičkom gimnazijom u Beogradu nastavljena je i u školskoj 2014/2015. godini. I ovoga puta omogućen je odlazak đaka na Međunarodno takmičenje „Arhimed“ u Bukureštu, Matematički višeboj u Moskvi, Međunarodno takmičenje iz matematike, fizike i informatike u Kazahstanu i Ojlerovu matematičku olimpijadu u Sankt Peterburgu, odakle se vraćaju sa zavidnim rezultatima. Učenici matematičke gimnazije „Svetozar Marković“ iz Niša, uz podršku Društva otputovali su na Međunarodni matematički turnir gradova. Podrška Društva nije izostala ni kada je reč o organizaciji Matematičkog i informatičkog kampa u Šapcu, kao i Matematičkog kampa u Tulbi kod Požarevca, koji pohađaju i talentovana deca zaposlenih.

Društvo je u 2014. nastavilo učešće u projektu „Poslovni izazov“, u organizaciji NVO Dostignuća mladih Srbije, podrškom takmičenja „Poslovni izazov zapadnog Balkana“ koji je održan u Sarajevu i realizovan u saradnji sa kolegama iz Mtel-a. Saradnja sa Dostignućima mladih donela je Društvu i „Virtus nagradu“ u kategoriji za dugoročno partnerstvo poslovnog i neprofitnog sektora za 2013. godinu.

Zahvaljujući donaciji dobijenoj od Društva i pokrenutom Konkursu za idejno arhitektonsko rešenje enterijera biblioteke, na kome je tim studenata odneo pobjedu, u potpunosti je

preuređena biblioteka Instituta za molekularnu genetiku i genetičko inženjerstvo Univerziteta u Beogradu i pretvorena u savremenu multimedijalnu čitaonicu, namenjenu zaposlenima i studentima.

Već nekoliko godina unazad Društvo ostvaruje uspešnu saradnju sa studentskim organizacijama ESTIEM i AIESEC preko lokalnih kancelarija ovih udruženja u Beogradu. Saradnja se realizuje tokom planiranih godišnjih manifestacija ovih studentskih organizacija, „Case Study Show“, „Akademija modernog menadžmenta“ i „Open IT“ u kojima volonterski učestvuju zaposleni Društva koji tokom predavanja nastoje da studentima prenesu znanja i iskustva iz poslovnog okruženja.

Mtel je uvek prisutan tamo gde treba podržati znanje, pa je, poklonivši vrednu opremu za računarski centar, nastavio tradicionalnu saradnju sa Elektrotehničkim fakultetom u Banjaluci. Projektom pod sloganom „Svakoj školi treba njeno parče web-a“ omogućeno je učenicima svih osnovnih škola u BiH da besplatno kreiraju i pokrenu zvanični školski sajt. Mtel je pružio podršku i manifestaciji „Dani matematike“, posvećenoj jednoj od najstarijih prirodnih nauka i njenom odnosu prema drugim srodnim naukama.

mtel aktivno doprinosi kvalitetnijem obrazovanju u Crnoj Gori kroz mnogobrojne akcije i saradnju sa osnovnim i srednjim školama i visokoškolskim ustanovama. Najbolji maturanti svih crnogorskih gimnazija, ukupno 143, nagrađeni su modemom sa neograđenim Internetom u trajanju od godinu dana, dok su 53 lučonoše nikšičke gimnazije dobile telefon na poklon. U 2014. godini mtel je nastavio podršku projektu „Fabrika znanja“, koji se održava u okviru „Otvorenih dana nauke“ i predstavlja centralni događaj manifestacije koju već tradicionalno organizuje Ministarstvo nauke Crne Gore.

Nasleđe Mihajla Pupina i Nikole Tesle

Telekom Srbija se još u 2013. godini među prvima priključio obeležavanju 160 godina od rođenja Mihajla Ivdorskog Pupina, brilijantnog naučnika i velikog patriote, kao i 90 godina od kada je za svoju autobiografiju „Sa pašnjaka do

naučenjaka“ dobio Pulicerovu nagradu.

Obeležavanje jubileja počeli smo predstavljanjem Virtuelnog muzeja Mihajla Pupina i virtuelnom 3D prezentacijom njegovog zavičajnog kompleksa u Ildvoru. Na ovaj način, zajedno sa Obrazovno istraživačkim društvom „Mihajlo Pupin“ uspeli smo da približimo bogato nasleđe čuvenog naučnika celokupnoj domaćoj i svetskoj javnosti.

Društvo je nagradilo i najbolje radove na literarnom konkursu koji je u saradnji sa Obrazovno istraživačkim društvom „Mihajlo Pupin“ i Ministarstvom prosvete, nauke i tehnološkog razvoja pokrenut u osnovnim i srednjim školama u Srbiji. Svi radovi naći će se i u stalnoj postavci Virtuelnog muzeja Mihajla Pupina na sajtu www.mihajlopupin.rs.

U želji da doprinese očuvanju sećanja na još jednog velikog naučnika, Društvo je podržalo manifestaciju „Nikola Tesla Secret Connection Summit“, koja je organizovana povodom godišnjice rođenja Nikole Tesle. Ovaj događaj, koji je okupio veliki broj uglednih svetskih predavača, kao i talentovane studente iz zemlje i inostranstva, bavio se temama koje osvetljavaju Teslin doprinos napretku moderne civilizacije u oblastima komunikacija, telekomunikacija, energetike, inovacija, kulture, umetnosti i filozofije stvaralaštva, ali i razvoju ekološke svesti i odgovornosti, kao sastavnog dela industrijskog razvoja globalnog društva.

Podrška projektima u oblasti kulture

Telekom Srbija strateški podržava projekte iz kulture i umetnosti polazeći od činjenice da je široka institucionalna i kontinuirana podrška neophodna za vrhunske domete u tim oblastima. Društvo već godinama uspešno saraduje sa Kolarčevom zadužbinom, ustanovom kulture od nacionalnog značaja, na programu „Velikani muzičke scene“ u okviru kog su predstavljeni najznačajniji izvođači umetničke muzike iz celog sveta. U 2014. saradnja je proširena i zajedničkim projektom „Od mališana do velikana“. U okviru ove saradnje uspešno je realizovan program muzičkih radionica za decu od pet do dvanaest godina, pod nazivom „Kako se pravi muzika – Kuc, kuc Kolarac“. U radionici su učestvovala deca privremeno smeštena u obrenovačkoj kasarni, učenici Osnovne škole

„Vuk Karadžić“ iz Beograda, deca iz Doma za decu i omladinu „Dragutin Filipović Jusa“, deca zaposlenih u Telekomu Srbija, mališani iz Lazarevca, ali i ostali predškolci i osnovci koji su imali priliku da uz pomoć građevinskog alata stvaraju tonove koji kasnije prerastaju u muzičko delo i pravi mali koncert.

U projektu pod nazivom „Od mališana do velikana“, tokom jeseni raspisan je konkurs za izradu naučnih radova i organizovana serija predavanja za mlade srednjoškolce i akademce.

Društvo tradicionalno podržava kulturnu manifestaciju „Nušićevi dani“ u Smederevu, a protekle godine među prvima uključili smo se u projekat renoviranja dečijeg pozorišta „Boško Buha“, obezbedivši sredstva za nabavku novih stolica u Velikoj sali. Takođe je podržana izložba „Skriveno blago Doma Jevrema Grujića“ koja prikazuje restauriranu umetničku zbirku legata ovog velikana.

Uz podršku tradicionalnim vrednostima trudimo se da pratimo i moderne tokove. Neki od projekata koje smo podržali su i „Beogradska internacionalna nedelja arhitekture - BINA 2014“, Dečiji oktobarski salon, „OkO Srbije“, izložba posvećenu Olgi Jevrić u Muzeju savremene umetnosti u Novom Sadu i izložba „American Pop Art“ u okviru koje je publika bila u prilici da pogleda kolekciju grafika najčuvenijih američkih predstavnika pop arta.

Telekom Srbija omogućio je i odlazak Beogradske filharmonije na veliku turneju po Americi. Ovo gostovanje je osvedočeno i izložbom „Beogradska filharmonija: Američka priča“ u novoj zgradi Jugoslovenske kinoteke.

Mtel takođe ulaže u razvoj kulture saradujući sa nacionalnim institucijama na najvišem nivou. Tako je jedna od najstarijih ustanova i glavnih turističkih destinacija Banjaluke - Muzej Republike Srpske, u 2014. godini dobio prijateljsku podršku Mtel-a jer je omogućeno svim zainteresovanim da je besplatno posete. Mtel takođe tradicionalno podržava kulturne manifestacije kao što su „Dani Vlade S. Miloševića“, teatar fest „Petar Kočić“, kao i ustanove od nacionalnog značaja: Narodno pozorište Republike Srpske, Muzej pozorišnih lutaka, Dečje pozorište Republike Srpske u Banjaluci, kao i Muzej Kozare u Prijedoru gde je otvorena izložba u okviru regionalnog projekta „Rudnici kulture – od industrijske do umjetničke

revolucije“. U 2014. godini Mtel je podržao i dodelu novinarske nagrade „Srđan Aleksić“, za profesionalno izveštavanje o marginalizovanim grupama u BiH.

Kao prijatelj „Đurđevdanskog festivala“, na kome učestvuju mališani iz BiH, Srbije, Hrvatske, Mađarske, Bugarske, Rusije i Italije, Mtel je ovom prilikom pozvao najkreativnije posetioce Facebook stranice festivala da postave kratki video u kojem mališani pevaju ili plešu, a najinteresantniji video je nagrađen telefonom.

I društvo **mtel** sledi strategiju ulaganja u kulturu. Ovo Društvo obeležilo je svoj sedmi rođendan donacijom muzičkih instrumenata orkestru Saveza slijepih Crne Gore koji je na Dan osoba sa invaliditetom održao koncert. Pored kulture, mtel podržava institucije od značaja za kulturnu baštinu kao što je Matica srpska koja realizuje brojne kulturne i naučne projekte.

U zdravom telu zdrav duh

Saradnjom Telekoma Srbija sa pravoslavnim sportskim društvom „Sveta Srbija“ ostvareni su uspešni rezultati u razvoju dece u raznim sportskim disciplinama. „Sveta Srbija“ trenutno okuplja tri stotine mališana i ima timove za košarku, fudbal, odbojku i planinarenje. Njeni osnivači žele da besplatnim mentorskim radom i uticajem na telesni i duhovni razvoj dece stvore jaku alternativu sve većim izazovima sa kojima se suočavaju deca modernog doba.

Sa ciljem da kod mladih razvije osećanje *fair play*-a, sportskog duha i timskog rada, Društvo je u sklopu promocije društvene mreže „Teren“ organizovalo sportske dane u Beogradu, Kraljevu i Nišu na kojima su mladi imali mogućnost da se tokom čitavog dana bave najrazličitijim sportskim aktivnostima. Takođe, posete Kraljevu i Nišu zaposleni u Društvu iskoristili su i da daju dodatni doprinos razvoju rekreativnog i amaterskog sporta – obnovom fiskulturne sale OŠ „IV kraljevački bataljon“ u Kraljevu i nabavkom sportskih rekvizita za specijalnu školu „14. oktobar“ u Nišu, stvorice se uslovi za kvalitetnije bavljenje sportom mališanima među kojima se možda kriju novi šampioni.

Gradeći atmosferu afirmisanja pozitivnih vrednosti u toku 2014. godine **Mtel** je podržao mnoge sportske aktivnosti i događaje u BiH, među kojima

i Evropsko prvenstvo za juniore u kajaku i kanuu na divljim vodama „Banjaluka-Vrbas 2014“.

Zaštita životne sredine

Strategija društveno odgovornog poslovanja je relevantan deo korporativne strategije Društva, u cilju uspostavljanja ravnoteže između ostvarivanja ekonomskih interesa, društvenog razvoja, zaštite životne sredine i očuvanja prirodnih resursa. Smatramo da je zadatak svih, a posebno velikih korporacija, ne samo da daju svoj doprinos društvu, već i da odgovorno, savesno i pametno koriste resurse, ulažu u održivi razvoj i na taj način vrate svoj dug društvu i zajednici. U skladu sa tim, Telekom Srbija, kao *aktivni i odgovorni član društva*, poštuje zakon i etičke principe opšte prihvaćene u vođenju poslovanja i odbacuje i osuđuje sredstva nelegalnog i nepriličnog ponašanja da bi se postigli poslovni ciljevi, koje ostvaruje isključivo kvalitetom svojih proizvoda i usluga. Društvo obezbeđuje da tržište, dobavljači i *javnost budu informisani* o delovanju Preduzeća *poštujući fer konkurenciju*, jer veruje da je to u njegovom sopstvenom interesu i u interesu njegovih korisnika i vlasnika kapitala.

Društvo preduzima *mere za zaštitu životne sredine usvajajući* ekološki orjentisane tehnologije i metode sa ciljem da se smanji negativan uticaj na životnu okolinu. Tokom obavljanja delatnosti vodi računa o aspektima zaštite životne sredine, kao što su racionalna potrošnja energije, prevencija nastajanja otpadnog materijala, pravilno odlaganje otpadnog materijala i njegova reciklaža. Preduzeće investiranjem i ugradnjom najsavremenije telekomunikacione tehnologije doprinosi primeni čistih tehnologija i tehnologija koje troše manje električne energije u odnosu na uređaje koji su korišćeni proteklih decenija. Društvo ulaže u projektovan urbani i ruralni razvoj, učestvuje u izgradnji zdravstvenih odeljenja, uslužnih kapaciteta i drugih vidova infrastrukture i radi na održivom razvoju kako bi se poboljšao kvalitet života građana i povećao broj korisnika donacija.

Društvo generiše razne vrste otpada koji se uredno uklanja prema zakonskim propisima. Društvo ima zaključene ugovore za otkup opasnog i neopasnog otpada sa preduzećima ovlašćenim za takvu vrstu delatnosti. Tokom 2014. godine predato je 240 t otpada, od toga 80 t opasnog i 160 t neopasnog otpada. Radioaktivni otpad redovno se predaje JP Nuklearni objekti Srbije koji jedino ima odobrenje

za preuzimanje ove vrste otpada. U 2014. godini predato je na trajno skladištenje 246 radioaktivnih jonizacionih detektora dima.

Buka koja se emituje u životnu sredinu uglavnom potiče od čilera klima. U toku 2014. godine nije bilo prekoračenja dozvoljenog nivoa buke.

Emisija zagađujućih materija u vazduh (dimni gasovi kao produkti sagorevanja u kotlarnicama) redovno se meri i nema prekoračenja dozvoljenih vrednosti.

Elektromagnetno zračenje koje se emituje u životnu sredinu uglavnom potiče od radiobaznih stanica mobilne telefonije. Pre instaliranja bazne stanice, radi se Studija procene uticaja na životnu sredinu u kojoj su navedeni svi tehnički podaci i mere zaštite za tu baznu stanicu. Po odobrenju Studije o proceni uticaja na životnu sredinu, bazna stanica se pušta u rad. Prema Zakonu o zaštiti od nejonizujućeg zračenja, merenja nivoa elektromagnetnog zračenja radio baznih stanica vrše se svake dve godine. Do sada nije bilo prekoračenja dozvoljenog nivoa zračenja. U toku 2014. godine izvršeno je merenje nivoa nejonizujućeg zračenja na 750 baznih stanica, od toga je 23 bazne stanice proglašeno za izvore zračenja od posebnog interesa (u zavisnosti od lokacije na kojoj se nalaze) i za njih je propisano merenje na svake 2 godine.

Isporučeno je 200 kutija za odlaganje otpadnog kancelarijskog papira i u toku je akcija postavljanja kutija u zgradama u kojima se nalazi kancelarijski prostor. Tako će se prikupljati otpadni papir i on neće „završavati“ u komunalnom otpadu.

Na planu zaštite životne sredine i ljudi u **Mtel**-u u 2014. godini najviše pažnje posvećeno je radu baznih stanica i elektromagnetnom zračenju i registraciji Društva u Fondu za zaštitu okoliša Federacije BiH.

U 2014. godini, Društvo je registrovano u Fondu za zaštitu okoliša Federacije BiH. U skladu sa obavezama Društva prema Fondu, potpisan je ugovor o prenosu obaveza upravljanja i zbrinjavanja otpadnom električnom i elektronskom opremom sa firmom koja otpad od električnih i elektronskih proizvoda koji se plasira na tržište Federacije BiH putem naših prodajnih mesta ili na drugi način, prikuplja i reciklira.

U toku godine organizovane su i javne rasprave

na kojima su građanima prezentovani podaci i zakonski propisi o zračenju baznih stanica, odnosno da je građenje ovih objekata u skladu sa normama propisanim Zakonom o zaštiti od nejonizujućih zračenja.

U cilju zaštite životne sredine, Mtel takođe kontinuirano sprovodi internu i eksternu kampanju za uštedu papira, odnosno korišćenje elektronskih računa umesto papirnih.

Ekološke projekte u Crnoj Gori **mtel** podržava u skladu sa strategijom društveno odgovornog poslovanja. Podržan je projekat „Let's Do It Montenegro“. Ovo je primer projekta kojim privredni sektor pružajući podršku NVO sektoru, čini napor da se javnosti skrene pažnja na značaj očuvanja životne sredine. Glavni cilj je bio da se očisti priobalni deo Crne Gore, kao i delovi mora uz obalu, ali i da se celoj javnosti skrene pažnja na količinu zagađenja tog dela zemlje. Još veći cilj je svakako bio da se podigne svest javnosti o značaju očuvanja ovog prostora. Volonteri su 10. maja uklanjali otpad sa plaža u Ulcinju, Baru, Budvi, Tivtu, Kotoru i Herceg Novom. Društvo **mtel** je finansijskom podrškom obezbedila sredstva za autobuse koji su prevozili volontere iz raznih gradova Crne Gore na Primorje.

mtel je takođe podržao programe promocije Crne Gore kao ekološke države i projekte koji promovišu zajednički ekološki prostor Srbije i Crne Gore.

UPRAVLJANJE RIZICIMA

Matično društvo i povezana pravna lica su u svom redovnom poslovanju, u različitom obimu, izložena određenim finansijskim rizicima, i to:

- tržišnom riziku (koji obuhvata: rizik od promene kursa stranih valuta, rizik od promene kamatnih stopa i cenovni rizik),
- riziku likvidnosti i
- kreditnom riziku.

Upravljanje rizicima u Matičnom društvu i povezanim pravnim licima je usmereno na minimiziranje potencijalnih negativnih uticaja

na finansijsku poziciju i poslovanje društava u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta i definisano je finansijskim i računovodstvenim politikama pojedinačnih društava, usvojenim od strane nadležnih organa upravljanja. U 2014. godini nije bilo značajnih promena u politikama upravljanja rizicima koje se preispituju da bi odražavale promene u uslovima na tržištu i delatnostima društava.

TRŽIŠNI RIZIK

Tržišni rizik je rizik od promena u tržišnim cenama kao što su: devizni kursevi, kamatne stope i cene instrumenata kapitala, koje mogu imati negativan efekat na prihode Matičnog društva i povezanih pravnih lica ili vrednost njihovih finansijskih instrumenata. Cilj upravljanja tržišnim rizikom je kontrola izloženosti tržišnom riziku u okviru prihvatljivih parametara, uz ostvarenje optimalnog prinosa.

Matično društvo i povezana pravna lica su izložena rizicima koji kroz efekte promena visine tržišnih kamatnih stopa deluju na njihovu finansijsku poziciju, rezultat poslovanja i tokove gotovine.

Rizik od promene kamatnih stopa uglavnom proističe iz dugoročnih kredita od banaka i kredita od dobavljača sa varijabilnom kamatnom stopom. Na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine obaveze po kreditima su uglavnom izražene u EUR sa varijabilnom kamatnom stopom, koja je vezana za Euribor.

Matično društvo i povezana pravna lica su izložena riziku od promena cena usluga, jer se suočavaju sa intenzivnom konkurencijom u oblasti mobilne telefonije, interneta i multimedije, kao i u oblasti fiksne telefonije što se nastoji nodomestiti uvođenjem raznovrsnih usluga.

Matično društvo i povezana pravna lica nisu izložena značajnom riziku od promena cena vlasničkih hartija od vrednosti.

RIZIK LIKVIDNOSTI

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da društva neće biti u stanju da izmire svoje finansijske obaveze po njihovom dospeću i centralizovano je na nivou svakog pojedinačnog društva.

Pristup upravljanju rizikom likvidnosti ima za cilj da se uvek obezbedi, u meri u kojoj je to moguće, adekvatna likvidnost za izmirenje obaveza po njihovom dospeću, kako pod uobičajenim, tako i pod vanrednim okolnostima. Matično društvo i povezana pravna lica svojom imovinom i obavezama upravljaju na način koji im obezbeđuje da u svakom trenutku ispunjavaju sve svoje obaveze.

U cilju upravljanja rizikom likvidnosti, usvojene su finansijske politike kojima je definisan maksimalni iznos avansnog plaćanja isporučiocima radova, opreme i usluga, grejs period i dužina otplate.

Društva takođe, prate očekivane novčane prilive od potraživanja, zajedno sa očekivanim novčanim odlivima po osnovu obaveza.

KREDITNI RIZIK

Kreditnim rizikom se upravlja preduzimanjem odgovarajućih aktivnosti i mera na nivou svakog pojedinačnog društva, kao što je procena rizika klijenta, praćenje poslovanja klijenta i njegovog finansijskog stanja, kao i upravljanje potraživanjima. U slučaju neispunjenja obaveza prema Matičnom društvu ili povezanom pravnom licu, obustavlja se dalje pružanje usluga klijentu. Ne postoji značajna koncentracija rizika, budući da društva imaju široku bazu kupaca koji su nepovezani sa pojedinačno malim iznosima obaveza prema društvu.

UPRAVLJANJE RIZIKOM KAPITALA

Politika Matičnog društva i svakog povezanog pravnog lica je da obezbedi dovoljan nivo kapitala kako bi se očuvalo poverenje investitora, kreditora i tržišta, kao i da se održi budući razvoj poslovanja.

Cilj upravljanja kapitalom je da Matično društvo odnosno povezano pravno lice zadrži sposobnost da nastavi sa svojim poslovanjem u neograničenom periodu, u predvidljivoj budućnosti, kako bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala, sa ciljem da smanji troškove kapitala, a akcionarima obezbedilo dividende. Matično društvo i povezana pravna lica prate kapital na osnovu koeficijenta zaduženosti, koji se izračunava kao odnos neto dugovanja datog društva i njegovog ukupnog kapitala.

05

Finansijski rezultati

FINANSIJSKI REZULTATI

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ

U milionima RSD	2013.	2014.
Poslovni prihodi	119.477	122.413
Poslovni rashodi	(99.341)	(101.309)
EBIT	20.136	21.104
Stopa EBIT	16,9%	17,2%
EBITDA	45.232	46.539
Stopa EBITDA	37,9%	38,0%
Finansijski rashodi, neto	(2.029)	(3.559)
Porez na dobit, neto	(2.408)	259
Neto dobit	15.700	17.804
Stopa neto dobiti	13,1%	14,5%

Konsolidovani bilans uspeha

U 2014. godini ostvareni su ukupni poslovni prihodi u iznosu od 122,4 milijarde dinara i viši su za 2,5% u odnosu na 2013. godinu. U posmatranom periodu poslovni rashodi rastu za 2,0% i iznose 101,3 milijarde dinara.

Finansijski rashodi, neto, rastu za 1,5 milijardi dinara. Negativne kursne razlike, neto, rastu za 2,4 milijarde dinara, dok su troškovi kamata, neto, niži za 836 miliona dinara.

U 2014. godini ostvarena je neto dobit u iznosu od 17,8 milijardi dinara i raste za 13,4% u odnosu na prethodnu godinu. U 2014. godini, EBIT iznosi 21,1 milijardu dinara (rast za 4,8%), a EBITDA iznosi 46,5 milijardi dinara (rast za 2,9%).

Poslovni prihodi rastu za 2,9 milijardi dinara uglavnom zbog rasta prihoda mobilne telefonije.

Prihod od mobilne telefonije raste za 1,9 milijardi dinara, najvećim delom zbog *postpaid* prihoda. Poslovni rashodi rastu za 2,0 milijarde dinara uglavnom zbog rasta troškova prodatih mobilnih telefona i uređaja u okviru paketa, rashoda za emitovanje TV sadržaja i ostalih rashoda poslovanja.

U milionima RSD	31.12. 2013.	31.12. 2014.
STALNA SREDSTVA	199.703	204.607
Nematerijalna ulaganja	61.784	62.966
Nekretnine, postrojenja i oprema	131.640	131.178
Ostalo	6.279	10.463
OBRтна SREDSTVA	39.729	57.361
Zalihe	8.046	7.275
Potraživanja i ostala obrtna sredstva	17.588	21.240
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	8.334	21.503
Ostalo	5.761	7.343
UKUPNA AKTIVA	239.432	261.968
Kapital vlasnika	123.657	133.449
Osnovni kapital	100.000	100.000
Ostalo	23.657	33.449
Učešća bez prava kontrole	19.437	20.723
UKUPAN KAPITAL	143.093	154.172
DUGOROČNE OBAVEZE	34.618	39.304
Kredit	27.362	32.321
Ostalo	7.256	6.983
TEKUĆE OBAVEZE	61.721	68.492
Kredit	31.313	28.178
Obaveze iz poslovanja	13.092	12.167
Ostalo	17.316	28.147
UKUPNA PASIVA	239.432	261.968

Konsolidovani bilans stanja

U milionima RSD	2013.	2014.
Dobit pre oporezivanja	18.107	17.545
Usaglašavanje dobiti	27.615	25.501
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	45.722	43.046
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(17.725)	(19.198)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(35.542)	(10.679)
Neto priliv/(odliv) gotovine i gotovinskih ekvivalenata	(7.545)	13.169
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	15.879	8.334
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	8.334	21.503

Konsolidovani tokovi gotovine

U milionima RSD	2013.	2014.
Ukupan dug	58.675	60.498
Neto dug	50.341	38.995
Neto dug/EBITDA	1,11	0,84
Ukupne obaveze/EBITDA	2,13	2,32
Koeficijent zaduženosti	26,0%	20,2%
Rigorozni racio likvidnosti	0,89	0,80

Racio analiza
konsolidovanih rezultata poslovanja

U toku 2014. godine na konsolidovanom nivou je smanjena zaduženost najvećim delom zbog otplate kredita.

FINANSIJSKI IZVEŠTAJI MATIČNOG DRUŠTVA I POVEZANIH PRAVNIH LICA

OSNOVNI FINANSIJSKI POKAZATELJI

Telekom Srbija

U milionima RSD	2013.	2014.
Poslovni prihodi	89.049	89.588
Poslovni rashodi	(73.870)	(73.920)
EBIT	15.179	15.668
Stopa EBIT	17,0%	17,5%
EBITDA	31.575	32.194
Stopa EBITDA	35,5%	35,9%
Finansijski prihodi, neto	2.037	379
Porez na dobit, neto	(1.887)	830
Neto dobit	15.329	16.877
Stopa neto dobiti	17,2%	18,8%

Bilans uspeha

U 2014. godini ostvareni su ukupni poslovni prihodi u iznosu od 89,6 milijardi dinara i blago rastu u odnosu na 2013. godinu (0,6%). U posmatranom periodu poslovni rashodi su na približno istom nivou (rast za 0,1%) i iznose 73,9 milijardi dinara.

Finansijski prihodi, neto, opadaju za 1,7 milijardi dinara uglavnom pod uticajem viših negativnih kursnih razlika, neto, (porast od 2,3 milijarde dinara). S druge strane, rashodi kamata, neto, niži su za 822 miliona dinara.

Neto dobit iznosi 16,9 milijardi dinara i raste za 10,1% u odnosu na 2013. godinu. U 2014. godini, EBIT iznosi 15,7 milijardi dinara (rast za 3,2%), a EBITDA 32,2 milijarde dinara (rast za 2,0%).

Jedan od faktora koji utiču na rast neto dobiti u 2014.

godini je priznavanje odloženih poreskih sredstava po osnovu neiskorišćenih poreskih kredita.

Poslovni prihodi rastu u odnosu na 2013. godinu za 539 miliona dinara.

Prihodi mobilne telefonije rastu za 400 miliona dinara. Najveći uticaj imaju *postpaid* i ostale usluge koje rastu za 1,8 milijardi dinara, dok *prepaid* opada za 1,1 milijardu dinara. Interkonekcioni prihodi su niži u odnosu na prethodnu godinu za 122 miliona dinara. Prihodi od fiksne telefonije, interneta i multimedije opadaju. Ostali poslovni prihodi rastu za 1,1 milijardu dinara, zbog naplate prethodno obezvređenih potraživanja.

U milionima RSD	31.12. 2013.	31.12. 2014.
STALNA SREDSTVA	161.990	161.781
Nematerijalna ulaganja	5.568	3.768
Nekretnine, postrojenja i oprema i avansi	90.972	88.418
Učešća u kapitalu Matičnog društva i pridruženih pravnih lica	60.703	61.878
Ostalo	4.747	7.717
OBRTNA SREDSTVA	25.935	37.552
Zalihe	6.663	5.666
Potraživanja i ostala obrtna sredstva	13.522	13.937
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	2.012	12.745
Ostalo	3.738	5.204
UKUPNA AKTIVA	187.925	199.333

KAPITAL	107.763	114.176
DUGOROČNE OBAVEZE	27.807	32.178
Dugoročni krediti	23.845	28.395
Ostalo	3.962	3.783
TEKUĆE OBAVEZE	52.355	52.979
Tekuća dospeća dugoročnih kredita	29.870	22.256
Obaveze iz poslovanja	8.412	7.416
Ostale kratkoročne obaveze	14.073	23.307
UKUPNA PASIVA	187.925	199.333

Bilans stanja

Dugoročne obaveze u 2014. godini rastu za 4,4 milijarde dinara zbog restrukturiranja sindiciranog zajma od banaka u januaru 2014. godine. Istovremeno, tekuće dospeće dugoročnih kredita je niže u odnosu na uporedni period.

Ostale kratkoročne obaveze na dan 31. decembar 2014. godine iznose 23,3 milijarde dinara i više su za 9,2 milijarde dinara u odnosu na 2013. godinu.

U decembru 2014. godine doneta je odluka o raspodeli privremene dividende akcionarima u iznosu od 10,5 milijardi dinara, koja je isplaćena u januaru 2015. godine.

U milionima RSD	2013.	2014.
Dobit pre oporezivanja	17.216	16.048
Usaglašavanje dobiti	13.119	13.150
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	30.335	29.198
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(8.290)	(9.331)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(30.895)	(9.134)
Neto priliv/(odliv) gotovine i gotovinskih ekvivalenata	(8.850)	10.733
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	10.862	2.012
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	2.012	12.745

Tokovi gotovine

U milionima RSD	2013.	2014.
Ukupan dug	53.715	50.651
Neto dug	51.702	37.906
Neto dug/EBITDA	1,64	1,18
Ukupne obaveze/EBITDA	2,54	2,65
Koeficijent zaduženosti	32,4%	24,9%
Rigorozni racio likvidnosti	0,68	0,65

Racio analiza

Značajno smanjenje koeficijenta zaduženosti na dan 31. decembar 2014. godine uslovljeno je najvećim delom otplatom dugoročnih kreditnih obaveza i povećanjem gotovine.

Mtel

U milionima RSD	2013.	2014.
Poslovni prihodi	27.399	29.305
Poslovni rashodi	(21.160)	(22.430)
EBIT	6.239	6.875
Stopa EBIT	22,8%	23,5%
EBITDA	12.397	12.831
Stopa EBITDA	45,2%	43,8%
Finansijski prihodi, neto	238	217
Neto dobit	5.841	6.384
Stopa neto dobiti	21,3%	21,8%

Bilans uspeha

Ukupno ostvareni prihodi u 2014. godini iznose 29,3 milijarde dinara i za 7,0% su viši u odnosu na prethodnu godinu. Poslovni rashodi iznose 22,4 milijarde dinara i rastu za 6,0% u odnosu na 2013. godinu.

Neto dobit u 2014. godini iznosi 6,4 milijarde dinara i raste za 9,3% u odnosu na 2013. godinu. EBIT iznosi 6,9 milijardi dinara (raste za 10,2%), EBITDA iznosi 12,8 milijardi dinara (rast za 3,5%).

Poslovni prihodi rastu za 1,9 milijardi dinara uglavnom zbog rasta prihoda mobilne telefonije (za 1,4 milijarde dinara) i multimedije (za 711 miliona dinara).

U 2014. godini poslovni rashodi rastu za 1,3 milijarde dinara uglavnom zbog štete na opremi i zalihama nastale u majskim poplavama (porast od 389 miliona dinara), troškova zaposlenih (porast od 239 miliona dinara) i marketinga (porast od 232 miliona dinara).

U milionima RSD	31.12. 2013.	31.12. 2014.
STALNA SREDSTVA	38.793	42.624
Nematerijalna ulaganja	4.151	4.956
Nekretnine, postrojenja i oprema i avansi	29.625	31.837
Učešća u kapitalu pridruženih pravnih lica	3.488	3.709
Ostalo	1.529	2.122
OBRTNA SREDSTVA	11.272	11.562
Zalihe	1.085	1.317
Potraživanja i obrtna sredstva	3.734	3.489
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	5.714	5.483
Ostalo	737	1.273
UKUPNA AKTIVA	50.065	54.186
KAPITAL	40.681	43.223
DUGOROČNE OBAVEZE	1.944	2.390
Kredit	1.455	1.840
Ostalo	489	550
TEKUĆE OBAVEZE	7.440	8.573
Kredit	1.090	713
Obaveze iz poslovanja	3.993	3.868
Ostalo	2.357	3.992
UKUPNA PASIVA	50.065	54.186

Bilans stanja

U milionima RSD	2013.	2014.
Dobit pre oporezivanja	6.477	7.092
Usaglašavanje dobiti	4.574	6.009
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	11.051	13.101
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(2.381)	(5.936)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(7.413)	(7.396)
Neto (odliv)/priliv gotovine i gotovinskih ekvivalenata	1.257	(231)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	4.457	5.714
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	5.714	5.483

Tokovi gotovine

U 2014. godini, na ime dividendi akcionarima je isplaćeno 5,7 milijardi dinara, od čega Matičnom društvu 4,0 milijarde dinara.

mtel

U milionima RSD	2013.	2014.
Poslovni prihodi	4.753	4.804
Poslovni rashodi	(4.555)	(4.659)
EBIT	198	145
Stopa EBIT	4,2%	3,0%
EBITDA	1.293	1.248
Stopa EBITDA	27,2%	26,0%
Finansijski prihodi, neto	(62)	(71)
Neto dobit	118	57
Stopa neto dobiti	2,5%	1,2%

Bilans uspeha

U 2014. godini, poslovni prihodi iznose 4,8 milijardi dinara i rastu za 1,1%. Poslovni rashodi iznose 4,7 milijardi dinara i rastu za 2,3%.

Neto dobit u 2014. godini iznosi 57 miliona dinara i niža je za 51,7% u odnosu na prethodnu godinu. EBIT iznosi 145 miliona dinara (pad za 26,8%), a EBITDA 1,2 milijarde dinara (pad za 3,5%).

Poslovni prihodi rastu za 51 milion dinara. Na rast su uticali prihodi mobilne telefonije, prevashodno prihodi od prodaje mobilnih aparata.

Poslovni rashodi u 2014. godini rastu za 104 miliona dinara, pre svega zbog viših troškova prodatih mobilnih aparata u okviru paketa.

U milionima RSD	31.12. 2013.	31.12. 2014.
STALNA SREDSTVA	5.449	6.171
Nematerijalna ulaganja	1.692	2.156
Nekretnine, postrojenja i oprema i avansi	3.691	3.960
Ostalo	66	55
OBRTNA SREDSTVA	1.344	1.616
Zalihe	260	263
Potraživanja i ostala obrtna sredstva	717	1.024
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	208	13
Ostalo	159	316
UKUPNA AKTIVA	6.793	7.787
KAPITAL	2.914	3.133
DUGOROČNE OBAVEZE	1.984	1.584
Kredit	1.810	1.429
Ostalo	174	155
TEKUĆE OBAVEZE	1.895	3.070
Kredit	476	1.256
Obaveze iz poslovanja	944	1.164
Ostalo	475	650
UKUPNA PASIVA	6.793	7.787

Bilans stanja

U milionima RSD	2013.	2014.
Dobit pre oporezivanja	136	73
Usaglašavanje dobiti	1.079	864
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	1.215	937
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(160)	(830)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(906)	(302)
Neto (odliv)/priliv gotovine i gotovinskih ekvivalenata	149	(195)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	59	208
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	208	13

Tokovi gotovine

U milionima RSD	2013.	2014.
Ukupan dug	2.286	2.685
Neto dug	2.078	2.672
Neto dug/EBITDA	1,61	2,14
Ukupne obaveze/EBITDA	3,00	3,73
Koeficijent zaduženosti	41,6%	46,0%
Rashodi kamata/poslovni prihodi	1,65%	1,73%
Rigorozni racio likvidnosti	0,63	0,42

Racio analiza

Na povećanje koeficijenta zaduženosti utiču novi krediti u toku 2014. godine.

TELUS

U milionima RSD	2013.	2014.
Poslovni prihodi	1.705	1.511
Poslovni rashodi	(1.506)	(1.423)
EBIT	199	88
Stopa EBIT	11,7%	5,8%
EBITDA	206	93
Stopa EBITDA	12,1%	6,2%
Finansijski prihodi, neto	34	38
Neto dobit	197	103
Stopa neto dobiti	11,6%	6,8%

Bilans uspeha

Poslovni prihodi iznose 1,5 milijardi dinara i niži su za 11,4% u odnosu na prethodnu godinu.

Brži pad poslovnih prihoda u odnosu na poslovne rashode doveo je do smanjenja poslovnih rezultata, kao i njihovih stopa.

U milionima RSD	31.12. 2013.	31.12. 2014.
STALNA SREDSTVA	26	19
OBRтна SREDSTVA	842	921
Potraživanja i ostala obrtna sredstva	694	875
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	139	28
Ostalo	9	18
UKUPNA AKTIVA	868	940
KAPITAL	676	779
DUGOROČNA REZERVISANJA	64	59
TEKUĆE OBAVEZE	128	102
UKUPNA PASIVA	868	940

Bilans stanja

FiberNet

U milionima RSD	2013.	2014.
Poslovni prihodi	49	148
Poslovni rashodi	(112)	(118)
(Poslovni gubitak)/EBIT	(63)	30
Stopa EBIT	/	20,3%
EBITDA	(18)	77
Stopa EBITDA	/	52,0%
Finansijski prihodi, neto	7	/
Neto rezultat	(56)	30
Stopa neto dobiti	/	20,3%

Bilans uspeha

Poslovni prihodi na kraju 2014. godine iznose 148 miliona dinara (porast od 99 miliona dinara). Prihodi su proistekli iz dobijenog sudskog spora u 2014. godini. Prihodi od prodaje ostvareni iz poslovanja sa mtel i Matičnim društvom čine više od 50% prihoda od prodaje.

U milionima RSD	31.12. 2013.	31.12. 2014.
STALNA SREDSTVA	781	776
Nematerijalna ulaganja	427	425
Nekretnine i oprema	354	351
OBRтна SREDSTVA	188	191
Potraživanja i ostala obrtna sredstva	88	108
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	68	49
Ostalo	32	34
UKUPNA AKTIVA	969	967
KAPITAL	831	908
DUGOROČNA REZERVISANJA	82	0
TEKUĆE OBAVEZE	56	59
UKUPNA PASIVA	969	967

Bilans stanja

TS:NET

U milionima RSD	2013.	2014.
Poslovni prihodi	70	51
Poslovni rashodi	(38)	(44)
EBIT	32	7
Stopa EBIT	45,7%	13,7%
EBITDA	63	39
Stopa EBITDA	90,0%	76,5%
Neto dobit	25	6
Stopa neto dobiti	35,7%	11,8%

Bilans uspeha

Poslovni prihodi se u celini odnose na prihode od iznajmljivanja opreme Matičnom društvu.

U milionima RSD	31.12. 2013.	31.12. 2014.
STALNA SREDSTVA	211	184
OBRтна SREDSTVA	60	108
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	45	93
Ostalo	15	15
UKUPNA AKTIVA	271	292
KAPITAL	270	291
TEKUĆE OBAVEZE	1	1
UKUPNA PASIVA	271	292

Bilans stanja

HD-WIN

U milionima RSD	2013.	2014.
Poslovni prihodi	1.709	2.064
Poslovni rashodi	(1.936)	(2.024)
EBIT/(Poslovni gubitak)	(227)	40
Stopa EBIT	/	1,9%
EBITDA	(191)	81
Stopa EBITDA	/	3,9%
Finansijski rashodi, neto	(121)	(213)
Neto gubitak	(348)	(173)

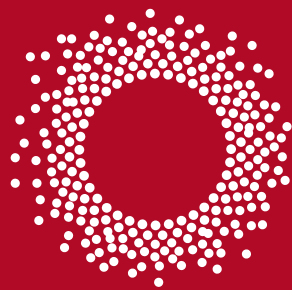
Bilans uspeha

Poslovni prihodi rastu za 355 miliona dinara usled rasta prihoda po osnovu prodaje TV prava i licenci.

Navedena kretanja dovela su do značajnog smanjenja poslovnog gubitka u odnosu na 2013. godinu i pozitivnih operativnih rezultata.

U milionima RSD	31.12. 2013.	31.12. 2014.
STALNA SREDSTVA	202	192
OBRтна SREDSTVA	2.097	1.866
UKUPNA AKTIVA	2.299	2.058
UKUPNA PASIVA	2.299	2.058

Bilans stanja

mts
Tvoj svet